המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית

בס"ד, ירושלים יום ו במדבר כח אייר תשלה — מג לעומר הדף היומי נדה כח (9 במאי 75)

שנה כ"ו גליון 5893 — המחיר 120 אגורות

דובר הבית הלבן:

הנשיא פורד יסכם את הערכתו לאחר פגישתו עם סאדאת ורבין

נועד עם ארתור גולדברג לדיון על בעיות המזה"ת

היום דיון על המשבר בלבנון

כנוס פיסגה בדמשק - בשבוע הבא

מונה שגריר אמריקאי חדש

גרומיקו וקיסינג'ר יוועדו ב־19 במאי בז'נבה לדיון בעניני המזה"ת

סנטור האמפרי: ישראל זקוקה להתחייבות אמריקאית מחודשת

הבהרות האמפרי

שייטת בת 27 אניות נכנעה לוויטקונג

250 מטוסים דרום וייטנאמיים הוחזרו לארה"ב

סין מינתה שגריר לשוק האירופי

עתון כוויתי:

כוחות סוריים ניכרים נכנסו לשטח ירדני

כניסת הכוחות קשורה בתכנית צבאית שעובדה בפיסגה־זוטא שקויימה בריאד

סלאס נפגש עם סילאסוואו

ברז'נייב: לכל מדינה הזכות לבטחון ושלום

מקווה לקידום הדטאנט עם ארה"ב

המכון ללימודים איסטראטגיים:

קיימת אפשרות ממשית למלחמה במזרח־התיכון

ראשי אגו"י באנגליה נועדו לדיון עם הגר"פ אלתר

הדלקת הנרות

	כניסה		יציאה
ירושלים	6.46		8.05
תל אביב	7.04		8.08
חיפה	6.58		8.06

מאיר

בני ברק, רח' רבי עקיבא 41, טל. 782584

מרכז מכונות כביסה

תנורי חימום * רדיאטורים * מכונות תפירה

תנורי אפיה ובישול * מקררים * מיקסרים

שואבי אבק * מדיחי כלים * מזגני אויר

על כל קנית תנור "רנקו"

מחזירים עבור הישן עד —.300 לירות "טרידאין"

להתראות

המחלקה לקליטת עולי ברית המועצות של אגודת ישראל

אזור הצפון

בפרוס חג מתן תורתנו יתקיימו בע"ה

עצרות התעוררות

במקומות הבאים:

נהריה

ביום שני ב' סיון בשעה 7.30 בערב בביהכ"נ לעולי גרוזיה, בשכון רגום, רח' קבוץ גלויות 80

בהשתתפות רבה של יהדות גרוזיה

החכם המפורסם רבי עמנואל דווידשווילי שליט"א

הרב אהרן חזן

הרב ידידי' ליפקין

ניהול: הר' מיכל כץ

עפולה

ביום רביעי ד' סיון בשעה 7.30 בערב בביהכ"נ לעולי גרוזיה בגבעת המורה

בהשתתפות החכם המפורסם רבה של יהדות גרוזיה רבי עמנואל דווידשווילי שליט"א

הר' נעים בנינו הי"ו

הר' אשר גבאי הי"ו

מזכיר אגו"י בעפולה

חדרה

ביום רביעי ד' סיון בשעה 5 אחה"צ בביהכ"נ לעולי בוכרה "אגודת ישראל" בשכון פאר

בהשתתפות

הרה"ג ר' דוד ורנר שליט"א

ראש לשכת הרבנות בחדרה

החכם רבי חנניה מורדכיוף

רב העדה הבוכרית

הרב שמואל הירשפונג

מנהל בי"ס החינוך העצמאי בחדרה

גבעת אולגה

ביום רביעי בשעה 7 בערב בשכון החדש של עולי בריה"מ "אזורים"

בהשתתפות רבני המקום

הרה"ג ר' אליקום כהן שליט"א

והרה"ג ר' שמעון ביטון שליט"א

הר' משה חיות הי"ו

קרית אתא

ביום רביעי בשעה 7 בערב בביהכ"נ לעולי גרוזיה "נצח ישראל" בשכון יוספטל

בהשתתפות

חכמים וראשי הצבור

עכו

ביום רביעי בשעה 7.30 בערב בביהכ"נ לעולי גרוזיה ברח' חטיבת גולני

בהשתתפות

הרה"ג ר' שלום לופז שליט"א

רב העיר

הר"ר ידידיה ליפקין הי"ו (ברוסית)

הר' יצחק נשרי הי"ו

מנהל ביה"ס של החינוך העצמאי "יסודי התורה" בעכו

בית המוסר — ירושלים

ביום שני פ' נשא ב' סיון, יתקיים אי"ה בבית המוסר

כינוס שלשת ימי הגבלה

בשעה 8.30 לימוד המוסר * בשעה 9 שיחה מוסרית:

הרה"ג הגאון ר' חיים זייציק שליט"א, ראש ישיבת אור הדש

ישיבת ות"ת "חסד לאברהם" מירון

דרוש

ר"מ נוסף

וכן מדריך בן תורה (ימי בחור)

אפשרות עבודה נוספת בשעות הפנאי

לפנות: לטל. 067-31247, 067-39190

ולבקש את הרב ציון

כתובת למכתבים: רח' הרדב"ז 3 צפת

דרוש מורה לכיתה מכינה

לת"ת "שארית ישראל" בפתח תקוה

נא לפנות בשעות הבוקר למספר 912114

או בשעות הערב המאוחרות למספר 908733

או ת.ד. 673 פ"ת

למוסד חינוכי בירושלים

דרוש

מזכיר

לניהול משרד

המעונינים יפנו

לת.ד. 5170, ירושלים

בצירוף פרטים על נסיונם בעבודה

דרושה

גננת מוסמכת

ועוזרת לגננת

לשנת הלימודים תשל"ו

טל. 742670

בין השעות 10—12 לפנה"צ

איסור חמור

אסור בהחלט להשאיר בגדים טובים ללא שימוש

אנא הביאם לאוצר הבגדים

טל. 785866

ת.ד. 1531 בני ברק

"אופנת פנט"

דגמי קיץ חדשים

לנשים ולנערות,

שמלות הריון וסרפנים

"במחירי יצרן"

ראב"ע 9 בני ברק

מרכז החנוך העצמאי

לרגל טקס פתיחת המרכזיה הפדגוגית בבני ברק,

לא תתקיים קבלת קהל ביום א' ר"ח סיון תשל"ה בלשכת ההנהלה בירושלים

ההנהלה

מרכז החינוך העצמאי באר"י

טקס הפתיחה החגיגית של

המרכזיה הפדגוגית

ברחוב רבי עקיבא 20 בבני ברק

יתקיים אי"ה ביום א' ר"ח סיון בשעה 4 אחה"צ

בהשתתפות ראש העיריה, סגניו, חברי מועצת העיריה, ראשי ומנהלי החנוך העצמאי, נציגי הסתדרות המורים ומנהלי בתי הספר באיזור.

לאחר הטקס סיור במתקני המרכזיה הפדגוגית

אברהם חיים חשין — דבורה הרבסט

ירושלים

מאורשים

בס"ד אור לכ"ח אייר תשל"ה

בית המדרש "כנסת מרדכי"

מרכז סדיגורה

רחוב פנקס 41 תל אביב

שמחים אנו לקדם, בהוקרה ובהערצה, ובברכת

ברוך הבא בשם ה'

את פני מעכ"ק הרב הצדיק המפורסם, חד בדורא במסירות נפשו לחינוך והצלת נפשות ישראל

רבי אליעזר זוסיא פורטוגל שליט"א

האדמו"ר מסקולען

שיכבד אותנו בשבת קודש זו בהופעתו בבית מדרשנו, לחסות בצל קדשו של

כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א מסדיגורה ברכנוהו מבית ד'

ויהא בואו והופעתו כבוד להרימה קרן התורה והחסידות

הגבאים

בס"ד

מסיבת סיום מסכת שבועות

לכבוד יומא דהילולא של

כ"ק אדמו"ר הגאון הקדוש

בעל מנחת אלעזר ממונקטש

זיע"א ועכי"א, תתקיים אי"ה אור ב' סיון (תשל"ה), תיכף אחר תפלת ערבית, בביתו של הרה"ח ר' קוריאל חיים שי' רחוב עזרא 50 פינת רחוב דבורה הנביאה, בני ברק.

תלמידים וחסידים מוזמנים בזה להשתתף בסעודה מצוה בשם תלמידי וחסידי מונקאטש

הרב חיים צבי שפאלץ רחוב דבורה הנביאה 5

(טלפון 781805 03)

אל אחינו בני ישראל נדיבי עם ה'

הננו בזה לבקש ולהמליץ עבור כלה ענית ומרודה, שהתקשרה בקשרי שדוכין עם בחור ת"ח מופלג מפעיה"ק ת"ו. וב"ב של הכלה נכנסו בהתחייבות גדולה בנוגע לסידור עבור הכלה הנ"ל, אולם בשידוע עולה כחיום ההוצאות החתונה וסידור הענינים — תון הוצאות, ולהם אין כל ממש.

לכן הננו להעתיר ולבקש מאת נדיבי עם ה' שירימו יד עזרה ונדיבה עבור המצוה הגדולה הזו ובזכות זה יתברכו כל העושים והמעשים בכל מילי דמיטב השי"ת ימלא משאלות לבבם לטובה.

החו"ח ביום כ"ד לחודש אייר תשל"ה

נאם אברהם דוד רוזנטל

נאם רפאל בנימין לוין

נאם ישראל גרוסמן

תרומות אפשר לשלוח:

הרב מאיר אגודה גץ ת.ד. 14123 העיר העתיקה ירושלים

הרב אהרן ישעיה בלוי רח' שבטי ישראל 39, ירושלים

דרושה כתבנית

למקום עבודה חרדי בבני ברק

דרושה כתבנית בעברית

בעלת נסיון לתקופה של חדשיים

המעונינות מתבקשות להתקשר לטלפון 786257

בין 7—8 בערב

המחלקה לקליטת עולי ברית המועצות של אגודת ישראל

הצבור החרדי בנתניה מוזמן בזה לקחת חלק בחגיגה הכפולה של

פתיחת בית כנסת והכנסת ספר תורה

בריכוז החדש של עולי בוכרה בקרית נורדוי

שתיערך בע"ה ביום שלישי ג' סיון תשל"ה, אי דשלשת ימי הגבלה בשעה 7 בערב באיזור הצפוני של קרית נורדוי בלוק מס' 94/10

בהשתתפות:

הרב הגאון רבי אברהם ורנר שליט"א

רבה של נתניה

רבני העדה הבוכרית בנתניה

החכמים רבי אברהם חיים לאדיוף ורבי גבריאל ניאזוף שליט"א

הר"ר אברהם הירש הי"ו

מזכ"ל אגודת ישראל העולמית

הרב אברהם יוסף לייזרזון הי"ו

מנכ"ל מחלקת הקליטה של אגו"י

דברי פתיחה וניהול:

הרב יהודא יעקובוביץ הי"ו

מנהל בית הספר של החינוך העצמאי בנתניה

בפרוס חג מתן תורתנו, הבו כבוד לתורה תעידוד לשומריה ומקיימיה

והשתתפו בחגיגה רבתית זו לחיזוק רוח אחינו העולים

"מן הראוי שכל יהודי החרד על עתיד הדור הצעיר — עתיד העם, יתן דעתו ויעמוד לימין העוסקים בהחזקת החנוך העצמאי שלא יתמוטט חלילה, — ברוח נדיבה ובתמיכה הגונה כראוי למפעל כביר זה". (מתוך קריאת גדולי התורה)

גדולי ישראל קוראים:

לתרום ולהתרים למגבית העממית למען קיומו וביסוסו של

"החנוך העצמאי"

הד היום

שישו את ירושלים

ב"ה. יום כ"ח אייר נהייחד באחד האמורעות הרגשיה והמרוממים ביותר בשחרורה של ירושלים עיר־קדשנו ובגולת־הכותרת של מאורע זה הוא בשיבתנו אל הכותל המערבי, שריד בית מקדשנו ומחמד־עינינו, שמאז נשתחרר הוא מרתק אליו את מיטב הרגשות, הניסוחים והערגות של המוני בית ישראל בארץ ובתפוצות, הבאים לפקוד אותו בהתירה בלתי־פוסקת, להביע הודיה להשי"ת על הנסים והנפלאות שעשה עמנו ולשפוך שיח ותחנונים כי עם ישראל יינצל מן הסכנות האורבות לו ויגאל בגאולה השלמה והאמתית.

שמונה שנים חלפו ועברו מאותו יום שבו חנן השי"ת את בניו בגבורה צילאית להדוף מירושלים כוחות זרים שהשתלטו עליה ומנעו מאתנו את הזכות הלגיטימית והטבעית לעמוד ליד הכותל ולהתפלל כפי שעשו כך דורות רבים לפנינו. במשך תשע־עשרה השנים שבהן היה הכותל שבוי בידי קלגסים, לא פסקה התקווה ולא חדלו יהודים מלייחל ליום שבו יוכלו לשוב אל המקום ולהתאחד עמו מחדש. וביום שבו אירע הנס וירושלים שוחררה — נתחדשה באורח מידי הזיקה הטבעית והנפשית העמוקה שבין המקום הקדוש הזה, ששכינה לא סרה ממנו מעולם, עם היהודים שנפשם כלתה ונכספה להיות לידו ולסוות בחורה את שרשרת־הזהב של מאות דורות יהודיים הקשורים אל ירושלים ואל ארץ־ישראל ואל תקוות־הגאולה בכל ימי־הדם־והנפש.

היום שבו מציינים את שחרורה של ירושלים הוא כמטבעו יום של הודיה על נסים ונפלאות, על גבורת־נפש יהודית שנינונה במקורות עילאיים ועל־טבעיים ועל תמיד שהעניק לנו הקב"ה להיות בהדש בירושלים המשוחררת מעול זרים, והיהודים יכולים להיות בתוכה באין־מפריע, כשהם ממשיכים לרקום בה את תקוות־הדורות לגאולת־אמת בביאת המשיח.

אך גם ביום זה של הבעת הודאה על הנסים והנפלאות, אין אף אחד יכול להסיח את דעתו מן הסכנות החמורות האורבות לנו מריבוי האויבים המקיפים אותנו. מצהלת־המלחמה שהם משמיעים, מן התכונה להוסיף ולהטריד אותנו ומן ההכרזות הפומביות שלהם על נכונות להוסיף ולתקוף את הישוב היהודי בארץ־ישראל, כשמכלל האיומים הללו לא רק שירושלים אינה נעדרת, אלא שהם רושמים אותה לא פעם בסמל למאבק שלהם. הארסיים שבין אויבינו הערביים, מבלישים שוב ושוב את מזימותיהם לנתק את ירושלים משליטתה היהודית, בין אם הם מצהירים על דרישתם להחזיר אותה אל תחום־שליטתם ובין אם הם עוטפים דרישות אלה במסווה "מתוך" יותר של "חסות בינלאומית" או נוסחאות אחרות. יש לציין כי לדרישות אלה ישנה "קואליציה" רחבה יותר המקיפה לא רק ערבים, אלא גם גורמים אחרים בעולם.

ואין גם להסיח את הדעת מן הכאב שנגרם לשלומי־אמוני־ישראל על כך שעדיין רב המרחק בין ירושלים־של־מטה לבין ירושלים־של־מעלה. בירה־הנצח של עם ישראל נצפתה מאז ומתמיד בחזיון הלוהט של כל יהודי ברצון־הפיוט של המשורר: "יחיי נשמות אויר ארצך". ירושלים של תלמידי־חכמים, ירושלים של נקיי־הדעת, ירושלים של שוחרי־תורה ומצוה, של שבתות ומועדים, ויותר כמיפה של ענוה נכספת בשמתנו על ירושלים המשוחררת למראה הפער המעציב שבין החזון־הרוה המיועד לירושלים לבין המציאות בפועל.

אך הסייגים המגבילים את השמחה אין בהם כדי למעט מתחושת־ההודיה ומן ההרגשה המרנינה על ירושלים שבוטלו בה המחסומים שחצו אותה בעיבורה, על הרחקת לב־הישוב בתוכה מסווה־הירי של האויבים ועל הגישה החפשית שזכינו בה אל הכותל־המערבי ושאר המקומות הקדושים.

שישו את ירושלים, וגילו בה כל אוהביה!

ממעיינות־נפש יהודיים

י. שפיגל

כתם בלאמה שכבת שניים לשחרורה של ירושלים, העניקו עומדי־גבורה לחיילים אשר הצטיינו בלחימה ובמסירות־נפש במלחמת יום־הכיפורים, מהם חלק נפלו שאינם כבר בחיים. זימון הלוקת האותות הללו לתאריך זה של שחרור ירושלים, בא בוודאי לסמל את הצד המשותף לשתי המלחמות, של ששת הימים ושל יום־הכיפורים, שמשותפן הוא תופעות בלתי־רגילות של מעשי־הקרבה מצד חיילים, אשר התגלו כמעיינות־הנפש היהודיים שפעמו בהם והאו לידי ביצוי אל מול פני הסכנה הנוראה.

תיאורי המעשים שעשו אותם חיילים, הם עוצרי־נשימה. אולי הם מתגלים כך ביתר־שאת, על רקע ההווי הלא־מרנין של מחדלים, רשלנויות ושאר מרעין־בישין. אלו באים כאילו לומר, שלא הכל רקוב, הלילה, אלא גם בהרגשה שהכל נבחן עם הזמנות ועם האנשים הפרטי — צדיין מאורו שמורות־טבע אנושיות, של צעירים היהודים לקשור את סיבה ותועלתה של התרומה האנושית ההקרבה העצמית אל טובת הציבור והעם.

ספקנים בוודאי יאמרו, כי אין בתיאורי ובסיפורי הגבורה של החיילים הללו משום ייחוד יהודי, אלא יש כמותם בכל צבא וסיפורי־גבורה שכאלה מתגלים בכל מלחמה. יש אמנם אמת באמירה הזו, אך אין זו כל האמת. אם אמנם התוצאה יכולה להיות שווה, העיקר הוא — באבחנת המניעים המביאים אל ההתגלות הזו של מעיינות־נפש פנימיים. ואמנם, לאורך כל התיאורים והסיפורים על חיילים שעשו מעל לנדרש בהם, מעבר למה שמצפים מחייל המוצא את עצמו לפתע בחדר מול כוחות־אויב עדיפים, — אתה מוצא לא רק את המניע החיילי, אלא גם את המניע היהודי.

חשוב להזכיר, כי במרבית המקרים מדובר (וקא בחיילים שלא ספגו בחינוכם מטיבם המורשת היהודית, ובטרם קפצו אל מעשה הגבורה שעשו היו צריכים להשיל מעל עצמם שכבות ניכרות של דבק זר ונוכרי שהודבק לתוכם על ידי חינוך חילוני המיובא מתרבויות־נכר. הדבר בא ללמד, על המבנה הנפשי השונה של יהודי, שככל שתערים עליו שכבות וקליפות זרות, הרי בעת הצורך מתפרצת הנקודה הפנימית, היהודית, מבעד לכל ערימות הסיט והיא פועלה את פעולתה.

אלו כנוהגו בחיים לאוה"ם מבין הלוחמים שזכו לעיטורי הגבורה השונים, כל אחד בשפתו ובלשונו, מגיע אל "רגע־האמת" אל ההודאה הפנימית, כי עשה מה שעשה ברגע של התיחדות עם המושג של "כלל־ישראל", במובניו או במונחיו השונים: העם, הציבור, המדינה או הארץ. כל אלה שכית נרדפים למושג הכולל של רגש הערבות הכללית שכל יהודי סופג לתוכו או נוחל אותו מכורשת־הדורות. הלא הוא לימדונו שמימות אברהם, שקפץ לכבשן־האש הודות לחיים של בניו הכבלות לקפוץ לכבשני־אש, הנכונות למסירת הנפש וההקרבה עצמית.

גיבורים אלה, שמיצו עד־תום את המושג היהודי האחר של "מעטים נגד רבים", הם גיבורים יהודיים, שחזרו ואישרו, גם בדורנו זה, את קיומו של המושג גבורה יהודית, שכוצאה ומעיינותיה אינם כמו אצל אחרים, אלא ממקורות רוחניים טהורים ונאצלים, ממש כיסודות־עצם־הקיום של עם ישראל, השונה והנבדל מכל העמים.

— ✶ —

זהו גם הקשר הישיר המאחד את מלחמת יום הכיפורים ומלחמת ששת הימים, כשגם בראשונה נגלו אותם אותות של גבורה יהודית מקורית ואמתית, כשבאותן ימיהן היא מהאת את הטיפוח בניבושה של ירושלים ובשחרורו של הכותל המערבי, שריד בית־מקדשנו.

כבר דשו רבים באותה הופעה מרפלאה ורבת־הוד של החיילים הקשוחים שנהו בלא כל שאלות ובלא כל ההיות אל כיבוש הכותל, לא יעד צבאי, לא כיוהם בבוצר ולא כל ערך אסטרטגית במובן הצבאי, אלא בסך־הכל קיר צתיק־יומין, סמל לעם ישראל, מקום של השראת השכינה, אהד־תפלה, אך ללא כל יומרה־ימ־צרכה צבאיות שצריכות להלהיב די ביותם של לוחמים לרוץ ולכבוש כדי לשנות בכך מערכת־מלחמה ולהסב נצחון. ובכל זאת, כהה כמהו היילים וכמה נכספו להיות שותפים למלאכת הכיבוש הזו, אף שהרוב הגדול שביניהם לא ראו את הכותל מעולם קודם לכן.

מה היה המניע ומה היה הדוחף? מסורת־אבות של התרפקות על קדשי־היהדות? לימוד רצוף של תורה, שבתוכו למדו ומצאו חשיבותו של הכותל המערבי ומקומו המיוחד בהוי העם? הספה מהמלמדת ומהמשכת של מורים, מרצים או מדינאים, שהצמידו את היעד הזה בראש התור של המאוויים הלאומיים במדינת ישראל שלפני מלחמת ששת הימים?

הלא כמעט שום דבר מאפשרויות אלה לא היה קיים, חיילים מעטים היו דתיים, כאלה שספגו מכורשת־אבות את הוודעת הכותל המערבי, לא מעטים מהם היו בפה מלא כי אינם דתיים, מעולם לא חשבו על הדבר הזה, ובכל זאת רצו אל הכיבוש במין דחף פנימי ולא יכלו לעצור דמעותיהם ברגע שבו זכו להתרפק על אבני הכותל, ושוב, גם לא דחף לאומי־מדיני, במובן הרגיל לא היה לכך, שכן מדינת ישראל השלימה לבעשה עם גבולותיה המצומקים ועם ירושלים החצויה ועם הכותל שאיננו בתחומנו וביכולת השגתנו. אם נמצאו בהדדים שהיו משמיעים מפעם לפעם קריאות קלושות שיש לפנינו "יעד" כוח — הושתקו בהקישות צ"י ראשי השלטון דאז.

והנה זו אותה נקודה יהודית־פנימית חבויה שנתלקחה לפתע, ברגע המתאים, בשעת הרבון הגדולה שזימנה ההשגחה העליונה, והיא שהריצה, היא שדחפה והמריצה לעשות גם מה שנחשב בלתי־אפשרי, בלא להתחשב בקשיים, בלא להיעצר ליד סכנות ובלא לעשות חשבונות צבאיים ופרטיים. מסירות־נפש לשמה למבצן מסורה קדושה, שהמוטיב היסודי שלה הוא "כלל־ישראל", כך במלחמת יום־הכיפורים וכך במלחמת ששת הימים.

— ✶ —

שמונה שנים הכותל המערבי בידינו. אין זו תקופה ארוכה בחייו של עם ישראל, אלא שזו תקופה ניכרת מול 19 השנים שהכותל היה בשבי בידי הירדנים שעשו עליו מצור והפכו את הגישה אליו מיהודים שלליבם בטמו וערגו לעמוד שוב ושוב ליד גל־האבנים הזה ולהפיל תחינה בפני בוראם־עולם.

שמונה שנים של תפלה רצופה שאינה פוסקת לא ביום ולא בלילה, של יהודים רבים שהוליכה לכותל נעשתה הוויה קבועה בחייהם, בוודאי אילו בימות־חול כבימות שבת ומועד, תמיד מתרוממות הנפש, תמיד מהתלה ההרגשה ומתחזקת, יוכלת־נפש יהודית, רקומה כליבך בהוויית־העבר עם קדושת־ההווה, ותיקוות־העתיד, שאינה פוסקת. לכה, איפוא, לשאול דלהיות אם אותה גבורה נפשית של לוחמים מקורותיה במעיינות יהודיים קודמים, אם זו התוצאה שבאה משכנה, — שמונה שנים, עד כה, של תפלה רצופה ליד הכותל, של התרדמצית, של מצבורי־היהדיה ושל ההגלויות בהתרגלית של יהודים המשילים בהם עליהם קליפות ושכבות צבעות מאות העצמים שדבקה בהם, ובזוהם לפתע את הנקודה המנקרת תהדיר בתוכיותיהם בנקודת היהדות והאמתית שלהם?

היום הזה של שחרור ירושלים והכותל המערבי מאפשר לכל אחד מאתנו להבקיע מבט מעבר לשיכבת הצנים הצבה המכסה אותנו בתקופה האחרונה מהאור האמתי, אור הגאולה הנכספת שתבוא במהרה. הכל תלוי בנו, לא רק במבט אלא, בעיקר במעשה, בבחינת: ודעת ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך" וכו'.

15 אלף מהנדסים מכל הסקטורים מאיימים בשביתת אזהרה וסנקציות

קובלים על קפוחם בשכר ועל סירוב לנהל אתם מו"מ ✶ עומדים לקיים שביתת אזהרה ביום א'

15 אלף מהנדסים מכל הסקטורים עומדים לקיים שביתת אזהרה ביום א' הקרוב ויפתחו למחרת היום בסנקציות בההיקף־לכה בתביעה לתיקון שיווי שכר ולהכרה ביהודם המקצועי — אמר היום ח' בססיבת עתונאים בבית סוקולוב יו"ר הועד הפעולה של הסתדרות המהנדסים.

בפני העתונאים הופיע היה יוסף בן אברהם, שהציג כמהנדס בחברה מי משלתית, אריה ברקה, עובד מדינה, מיכאל סבדלוביץ, עובד תעשיה, משה נחמיאס, עובד משק צבורי ודוד ועדת השכר של הסתדרות המהנדסים, ומר מרדכי גלר, מזכיר חטיבת מהנדסי המדינה בהסתדרות המהנדסים.

הדוברים טענו, כי בשנים האחרונות חלה הידרדרות גדולה בשכרם ובמעמדם של המהנדסים ולתופעה זו גורמת השלכה שלילית על טיב העבודה בתעשיה ובמשק כולו. הם אמרו, כי "הגיעו מים עד נפש והחלטתם היא להפסיק את המצב בו יחסם של הממשלה, ההסתדרות וגורמי המשק השונים נוטה לצד השלילי של המאזן".

הדוברים הציגו ממצאים של הכלכלן דוד כהן, שבדק לפי הזמנתם את ההתפתחות שכר המהנדסים בשנים 75 — 1971 ובהם הסקנה, כי כמעט בכל מקומות העבודה ירד השכר הריאלי של המהנדסים, הפער בין שכר המהנדסים ושכר קבוצות אחרות של עובדים הוקטן. ביחוד ביהם למנהלי עבודה, מנהלי משמרות ופועלי יצור.

המהנדס התעשייתי, מר מיכאל סבדלוביץ, טען כי "מצבנו קטסטרופלי, שכרנו ירד בין 25 ל־53 אחוז בהשוואה ל־1971". לדבריו עובד תעשיה באיזור חיפה משתכר כיום (עם כל התוספות) 3.500 ל"י נטו, בעוד ששכרו של מהנדס מתקנים שעליו מוטלת כל האחריות התפעלית בשהכר 1,700 ל"י נטו.

דוברי המהנדסים טענו, כי כל פניותיהם לפתוח במו"מ נתקלו בסירוב מוחלט. "הידרדרות שכרנו ואי כיבוד הסכמים רבים בהסכמי העבודה מאלצים אותנו לצאת למאבק להבטחת זכויותינו לשכר הוגן". — אמרו.

המהנדסים דורשים בין היתר:

1. תשלום עבור עבודה בשעות נוספות החל מהשעה הראשונה.
2. תוספת הנדסית אקדמאית בסך 700 ל"י לחודש, הנובעת בביטול יחודם של מקצועות ההנדסה, ושילובם בסולם האחיד בן עשר הדרגות.
3. תיקון העיוותים שנוצרו ביחס למהנדסים בעלי תואר שני ושלישי.
4. יציאה מוקדמת לגימלאות למהנדסים המעסיקים בכך החל מגיל 50 שנה, ואחרי 20 שנות עבודה לפחות.
5. הנהגת דרגה 10 בסולם הדירוג של המהנדסים.

בן ישראל על שביתת המהנדסים

חבר הועדה המרכזת ויו"ר הועדה לעניני האקדמאים בהסתדרות, מר ג׳רעון בן ישראל, קרא ביום ה' למהנדסים שלא לפתוח בשביתה ובסנקציות ולחכות עד אשר הועדה הבודקת את הפרת האיזון בין האקדמאים לבין עובדים אחרים תסיים את עבודתה.

מר בן ישראל שהופיע במסיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל אביב, בעקבות הכרזת השביתה ע"י המהנדסים — טען כי הסתדרות המהנדסים הגישה תביעות מבלי לנסות ולהבהיר אותן במו"מ, בציינו, כי "תמיד היה נכון להציג תביעות ולשכנע ורק אח"כ בנקטר צעדים. הפעם לא היה כל נסיון להידברות מה עוד שהמהנדסים מכירים על שביתה הצלולה להביא להשבתה כללית של המשק".

היא הזהיר את המהנדסים, כי השביתה שצלה הכריזו היא בלתי חוקית הואיל ואין להם סמכות להכריז על שביתה, לפי חוק יישוב סכסוכי עבודה בגופים שקבר על פי חוק, כמו ממשלה, חברות ממשלתיות וגופים ציבוריים אחרים מוסמך להכריז על שביתה רק ארגון הגג הכללי, במקרה זה ההסתדרות ולא הצלוחה שלו, היינו הסתדרות המהנדסים.

באגודת ישראל העולמית

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מירושלים

בעתהיית ירושלים עיה"ק תובב"א, אור ליום ד' כ"ד לספירה ברכהים לפ"ק.

קול הקורא חוצב להבות אש לשום לב אל המצב הנוראה לעינינו לכל עבר ופינה בגשם ורוח ולהשיב מחשבות בעצה לקיים דת קודש ועם קודש — הגיע לידי. הנה מיום זכיתי לעלות אל הקודש לא צלחה על דעתי לצאת מן הקודש, גם כך ערכי ידעתי, בכל זאת אמרתי עם לבי גם ברכת הדיוט בל תהי קלה והנה כבר אבינו הזקן בפתיחתו לברכה אמר "האספו, הקבצו", ורוצנו רבינו אמר בפתיח פיו לברכה "יהי" וכו' בהאסף ראשי עם". ורבותינו הכמי המשנה ז"ל אמרו ביגוס לצדיקים נאה להם ונאה לעלם, ובימים הנוראים אנו אומרים בתפילתנו ויעשו כולם אגודה אחת וכו'. ובכן תיכון ברכתי ותפילתי: יהי נועם ד' עליהם להקים בעצה טובה ולהמציא להם חברים אנשי אמת אנשי חיל להקים דת על תלה ואוהב שלום ורדפם נוהו ורוממתם לכבוד שמים בלי שום פניה, וזכות החכמים תעמוד להם להתקיים בהם בקרא שכתוב שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול ויזכו לעשות חיל בתורה ומצוות ומעש"ט עד ביאת גואל צדק בב"א.

כעתירת לב ונפש ד"ש כמצפ"ת המחכה לישועה קרובה.

(—) יוסף חיים זוננפלד

הגאון רבי יצחק יעקב מפוניבז׳ זצ"ל

בעזה"י כ"ב בשבט תרע"ב (פוניבז׳).

שמחתי מאד לקראת הבשורה כי סכ"ם צלהה בידם בעזהי"ת להקהל התיסדות האגודה שנחיצותה גדולה מאד, כאמרם ז"ל כינוס לצדיקים נאה להם ונאה לעולם. והנני מודיעם בזה כי בכן הנני בל"נ לבא ועזילו בא להודיענו את המועד בדייק.

החותם ברגשי כבוד אליהם ומצפה לישועת ה'

(—) יצחק יעקב בהרה"ג ראבינאוויץ אב"ד פנב

הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל

בעזה"ית

לכבוד הגרעין מכתבם אודות "אגודת ישראל" ושמחתי מאד לראות כי לא אלמן ישראל וברוך ה' כי לא השבית לנו גואל... יראי ה' אוהבי ישראל באמת אשר מגמתם לקבץ כוחות נפזרים של אחינו הנאמנים לה' ולתורתו ולאגדם בקשר של קיימא והיא תפעל רב, אשר אקוה כי יצמח מזה רב טוב לבית ישראל, וצר לי כי מחמת חשות כחי ל"ע ועוד מכמה טעמים אין בכחי פה להרים פעמי למסעה. אבל מרחוק חבר אני לכל אשר יראון ולכו בכתבכם זה והושעתם את ישראל ויהי ה' עמכם להצליח דרכם, דרך האמת התורה אשר התוו למו.

וה' יהי' בעזרכם לקבץ נדחי ישראל, כינוס לצדיקים נאה להם ונאה לעולם כנפש המצפה לישועה.

(—) הק' מאיר אריק

רס"ן גיורא בירמן — ממקבלי "אות המופת"

קיבל במלחמה פיקוד על חטיבתו, שמפקדיה נהרגו או נפצעו ✶ נפצא אנושות 3 פעמים וניצל לאחר ניתוח שדה נדיר של עירוי נוזלים לעורק צווארו ✶ נילחם על הישארתו בצבא למרות נכותו קיבל תפקיד פיקוד קרבי

אחד מאלה שהוענקו אתמול לבמה כנכי האומה בירושלים כדי לקבל את אות המופת מידי הרמטכ"ל, הוא רס"ן גיורא בירמן, קצין שריון, שמשהלך המלחמה נטל בהתקף הנסיגה את ה' פיקוד על חטיבתו, לאחר שמפקדיה המכירים נהרגו או נפצעו בקרב.

בפרוץ המלחמה שכב גיורא בירמן בבית שבצפת כשהוא מחלים ממחלת צהבת קשה. אולם, על אף מחלתו ה' בניגוד להוראת רופאיו, לבש את מדיו הצטרף ליחידתו, שהיתה יחידה המילואים הראשונה שעלתה לרמת הגולן כדי לבלום את הכתנות הסורים. למרות שהיה תשש מהצהבת מצא עצמו לפתע ביום ה־3 למלחמה, כמפקד על שרידי כוח שריון גדול, שמרבית מפקדיו נהרגו או נפצעו.

במשך 3 ימים, כמעט ללא אוכל ושינה וללא נסיון קרבי קודם לכן לחם גיורא בגבורה ובלם עם אנשיו התקפות של הסורים, שניסו לפרוץ קדימה, תוך שהשמידו עשרות טנקים סורים. באותה עת חזר מפקדו הפצוע מבית החולים ונטל שוב את הפיקוד לידיו ובכך הסיר את כובד האחריות מעל כתפיו של גיורא בירמן.

על אף שהמחלה החלישה אותו מאד, ההוא הרגיש, ברע, המגר גיורא את עזי הרופא הצבאי פעם שניה וסירב להתפנות לבית החולים. למחרת, בפריצה למובלעת, נפגע הטנק בו לחם ובמכוניות על־אנושיים עלה בידו להלך עצמו מהכלי הפגוע, הוא שכב מתחת לטנק, כשעשרות חיילים סורים סובבו בשטח וירו לכל עבר. משבדק עצמו נוכח לדעת, כי הוא פצוע בידו וברגלו השמאלית. כעבור זמן מה, שנראה לו כנצח, הגיעו אליו שנים מאנשי צוותו שלא נפצעו. הם הצליחו על הטנק ונצו לאחור. הפינוי היה צבורו בבחינת היה איומה אותה לא ישכח עד סוף ימיו.

גיורא באחז בידו הבריאה באחד הזיזים של הטנק כדי שלא יפול ויידרס תחתיו. הנסיעה על סלעי הבזלת לאחור נמשיכה, כאשר הבחין צוות הטנק כי רכבם מתחיל לבעור. הם נטשוהו והחלו לברוח.

גיורא הטיל עצמו מהטנק והחל לעבר טנק סורי פגוע על מנת להמצא בו מחסה מהיריות.

דקות ספורות לאחר שהגיע לטנק הסורי, התפוצץ לידו פגז, וכל גופו, ראותיו בטנו וראשו התמלאו ברסיסים. גיורא החזיק בקושי במצבו הזות התקשה לנשום, עדיו מגבה לראות מה קרה לו, התפוצץ לידו פגז נוסף והוא נפגע בשלישית. הולית פינוי שהגיעה אליו שעה שהיה כבר מעולף כילו, פינתה אותו לבית חולים שדה ליד קניטרה. הוא הגיע לידי הרופאים כמעט לא דופק וללא נשימה. בשל פציעותיו הרבות לא ניתן היה למצוא בידיו ורגליו וריד בלהי פגוע לשם עירוי נוזלים ודם לגופו הדווי.

בלית ברירה הצרה לו הרופא הרצבאי ד"ר הגי בהלים ישר להגוך עורק הצוואר.

טוב זה של עירוי, שכמיהו נדם בוצע בתנאי שדה, הציל את חיי של גיורא בירמן והוא פונה לאחר מכן לבית החולים בצפת.

עם התברר לרופאים, כי קשה עליהם לטפל בו ומסוק והעתק בדחיפות זה הצבירו לבית החולים רמב"ם. הוא הוכנס להדר הניתוחים ונשם להדר ההתאוששות, בו שכב 7 שבוע, כי שהוא מפרפר בין החיים למות. הסיכויים להחלמתו היו לדברי הרופאים אפסיים בשל פציעותיו האנושיות ובכל מחלת הצהבת משנה בכל עדיין. אולם כמ־פי של דבר התגבר, אך לא לפני שעבר שדרה ארוכה של ניתוחים.

5 חודשים לאחר שהוכנס יצא גיורא מבית החולים כאיש צבא הקבע, אמור היה להשתחרר בשל אחוזי הנכות הגבוהים שנקבעו לו אולם הוא נאבק עם רופאיו פעם נוספת על השארתו בצבא וגם הפעם הצליח וביסים הקרובים יקבל תפקיד של מפקד על אחת היחידות הקרביות.

הושעה מנהל מחלקה במשרד התחבורה

חשוד בנסיון לקשור יבואן עם פקיד במערכת הבטחון לביצוע מכירת טנדרים לצה"ל

שר התחבורה גד יעקבי אישר אתמול את השעייתו של מנהל מחלקה באגף התעבורה של משרד התחבורה. מכתב ההשעיה הוצא על ידי מנכ"ל משרד התחבורה מר דן הירש:

להלן תיאור הרקע להחלטה זו: בסוף אפריל הגיע למנהל הכללי במשרד התחבורה מידע, לפיו מנהל מחלקה באגף התעבורה של המשרד הציע ליבואן רכב לקשרו עם פקיד בכיר במערכת הבטחון, אשר לדברי מנהל המחלקה ניתן לבצע עמו עיסקה של מכירת כמות טנדרים עבור צה"ל — נגד עמלה בסכום הוד בר־נו"ל. לפי אותו מידע — דחה היבואן את ההצעה.

המנהל הכללי למשרד התחבורה הורה על מסירת מידיע של הבייע לשטרת ישראל, לחקירה והועבר הבאתו בפני פרקליט המדינה.

בהתייעצות בין פרקליט המדינה ובין היועץ המשפטי למשרד התחבורה היה פרקליט להתבין עם פעולות מטעמנות כלפי עובד משרד התחבורה, לרבות השעייתו, עד אשר יתברר עתידו על ידי המשטרה, וכדי לא להפריע לשלב הראשוני של החקירה.

אתמול הגיע למשרד התחבורה דוח ראשון על הקירה המשטרה. הדוח הובא לפני שר התחבורה ולפני פרקליט המדינה.

לאור הדוח ולאחר ששר התחבורה שיכנע כי ישנו חשד כבד שהעובד עבר עבירה בלילית שיש עמה קלון, הורה השר על השעייתו ההחופה של מנהל המחלקה מעבודתו בשירות המדינה. כתב ההשעיה הוצא הבוקר על ידי המנהל הכללי למשרד התחבורה, לתקופה של 14 יום, הארוכה והשעיה בעבר לכך טעונה לסמכותו של נציב שירות המדינה. (לע"מ).

גידול רב בתכניות החסכון

היתרה בתכניות החסכון המאושרות לסוף דצמבר 1974 הגיעה ל־4805 מליון ל"י לעומת 3978 מליון ל"י בספטמבר 1974 ו־2712 מליון ל"י בדצמבר 1973.

קצב הגידול ברבעון אוקטובר דצמבר 1974 היה מהיר בהשוואה לרבעונים קודמים. הצבירה נטו בפרק הרבעון היתה בסך 826 מליון ל"י, כלומר גידול של 20.8 אחוז, בהשוואה לצבירה נטו של 358 מליון ל"י ביולי—ספטמבר 1974 (גידול של 9.9 אחוז), וצבירה נטו של 191 מליון ל"י באוקטובר דצמבר 1973 (גידול של 7.6 אחוז).

עיקר הגידול במשך הרבעון היה בתכניות החיסכון "10,000" — שיעור גידול של 41.3 אחוז ובתכניות החסכון להנהנך תיכון הגוף גבוה — שיעור גידול של 24.9 אחוז.

סך הצבירה בתכנית החסכון "10,000" בסוף דצמבר 1974 היתה 42 אחוז מהסך־הכל הצבירה בתכניות החסכון המאושרות. יש לציין שכ־95 אחוז מהצבירה בתכנית החסכון "10,000" היתה במסגרת מסלול הנסכון החד פעמי. וכ־85 אחוז מהחוסכים בתכנית הסכון זו חוסכים במסלול החד פעמי.

בתכניות חסכון מסוג בחירה משיכה הנגמה של ירידת משקלן מתוך סך הצבירה.

בתכניות החסכון המיוחדות הגידול העיקרי הוא בתכניות חיבוך. בתכניות הדיור יש האטה מסוימת — גידול של 6.7 אחוז לעומת 9.2 אחוז ברבעון הקודם ו־8.0 אחוז ברבעון מקביל אשתקד.

הוצאת "אמרי פי" ירושלים

ת. ד. 6152 — טל. 225979

בס"ד.

שמחים להודיע על הופעת

סדור "אמרי־פי" השלם

עם פירוש "הגיון לבי"

לקט פירושים מדברי רז"ל על כל התפילות, משולב בדברי מוסר מתוקים מדבש, מספרי הרב קורדוברו (רבו של האר"י הקדוש), החפץ־חיים, פלא־יועץ ועוד. דברים השובים את לב לאוהביו ומקרבים את האדם אל בוראו ומדריכים אותו ליחס טוב ועצה והיה אהוב לשמים ולבריות.

הסדור מכיל:

✡ **תפילות** חול, שבת, ראש־חודש, מועדים וארבעה צומות. כל תפילה בשלמותה, כולל כל הקדישים ותקון חצות.

✡ **זמירות שבת,** פרקי שבת, פרקי אבות, זמירות למוצאי שבת, כולל כל פסוקי אליהו הנביא המסוגלים להצלחה.

✡ **הלכות טלית,** תפלין ומזוזה, עם ציורי עזר והדרכה להסמך המצוות הנ"ל.

✡ **הלכות לכל התפילות:** כל הלכה על מקומה. הלכות ברכות הנהנין, הלכות סעודה, ברכת המזון, הלה דם ומליחה.

✡ **הלכות שבת:** דיני הדלקת הנר, סדר השלחן לסעודות השבת, בשול, הכנת תה וקפה, דיני בורר פסולת מתוך אוכל, השימוש בסבת, קליעת צמה, שמוש באוהל, לקה ואפור. וכן הלכות יולדת וטיפול בתינוק בשבת. ועוד הרבה הלכות שימושיות.

✡ דיני קריאת התורה, ברכות התורה, ברכות ההפטרה גם למועדים. וכן הלכות ערוב, הדלקת נר וקידוש למועדים.

✡ **סדר נישואין,** ברית מילה, פדיון הבן והלכותיהם עם הפיוטים המסורתיים המיוחדים להם.

✡ **ברכת האילנות,** ברכת החמה, הלכות תרומות ומעשרות, סדר לחנוכת הבית, הדרת זקנים (סדר למוד לאדם שחננו ה' והגיע לזקנה ושיבה). לוח שיעורי תורה (שיעורי גודל, זרת ואמה לפי חשובי הס"ם, הנהוגים בימינו. וכן מידות איפה, סאה, קב, לוג ועוד, לפי חשובי הגרמים).

✡ **תהלים עם טעמים,** מחולק לשבעת ימי השבוע ולימי החודש, עם פירוש מצודת ציון, וסגולות כל פרק וטעם חיבורו. נלוחה אליו מעמדות יום־יום.

✡ **תרי"ג מצוות,** פסוקי כל מצוות התורה, מספר "פועל צדק" להשי"ך מחולקים לשבעת ימי השבוע, ושבע מצוות דרבנן.

ומאירות עינים, מוגה בדייקנות לפי המסורת המקובלת מדור דור.
ערוך, מסודר, מפורש, מפוסק ומודפס בהידור רב, באותיות גדולות

הסדור הודפס בהסכמתם של גדולי הדור ובראשם מרן הראשון־לציון הרב הראשי לישראל הגר"ע יוסף שליט"א, הרב הראשי לירושלים הגאון רבי בצלאל זולטי שליט"א, והרב הראשי לת"א—יפו הגאון רבי חיים דוד הלוי שליט"א, ובהדרכתם ובפקוחם של רבנים, מורים ומחנכים ותיקים.

הסדור מהווה ספר עזר למורה, למדריך, למחנך ולתלמיד, וחבר טוב וידיד נאמן לכל מתפלל או לומד, וראוי להימצא בכל בית, כי הנכד, האבא והסבא ימצאו בו עניין רב. הסדור מכיל 700 עמודים.

המחיר עד ר"ח תמוז — 35 ל"י; לאחר מכן יעלה — 40 ל"י.

להשיג: בכל בתי המסחר לספרים, מוסדות ובתי־ספר. יפנו לת.ד. 6152, ירושלים

תרומתך!

למגבית העממית למען החנוך העצמאי

קודש לסעיפי הוצאות מיוחדות מחוץ לתקציב המאושר ע"י משרד החנוך והתרבות

1. השתתפות לביסוי התקציב הממשלתי (באמצעות משרד החנוך והתרבות)	2.500.000
2. פעולות המחלקה לקירוב עצית תורנית בתפוצות, יום לימודים ארוך וישיבות קטנות	1.800.000
3. השתתפות בגרעון החזקת הגנים	500.000
4. הוצאות הסעת תלמידים במקומות אשר התקציב הממשלתי אינו משתתף בהם	500.000
5. הוצאות מיוחדות להזנת ילדי עולים, בהרחבת מעונות הצהרים	600.000
6. גירעון מוסדות להכשרת מורים, כולל גננות ובית אולפנא למעולי השתלמות מורים	250.000
	6.150.000

זאת מלבד תקציב הוצאות פיתוח ובינוי במקומות שבהם הרשויות המקומיות אינן מוכנות לעשות זאת, בערב חג קבלת תורה

תן ידך לחיזוק החנוך התורתי הערובה לקיום התורה בארץ ישראל

תרומות לשלוח אל המשרד הראשי: ירושלים: רח' דוד ילין 28, ת. ד. 6068 — תל אביב: רח' ברדיצ'בסקי 5, טל. 222155
חשבון בנק הדואר: 4/10313/3

ברכת מזל טוב לבבית

לידידנו הדגול והנערץ שלוחא דרבנן ואיש אמונים רב הפעלים לכלל ולפרט

הר' **שמעון סירוקה** הי"ו

חבר נשיאות צא"י בא"י

ולבנו הבחור היקר והגאון הרב **חיים סירוקה** הי"ו לרגל הולדת הבן שיחי' בשטומ"צ

חוג בני תורה

ע"י הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י

ברכת מזל טוב לבבית

לחברינו היקרים והנאמנים

הב' **נפתלי גרינבוים** הי"ו

והב' **בנימין יעקובוביץ** הי"ו

לשמחת אירושיהם עב"ג תחי' בשטומ"צ

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

חוג בני תורה

ע"י הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י

ההנהלה הארצית — סניף רחובות

הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י

סניף ירושלים

ביום שני ב' סיון באולם צא"י רח' הסטראוס 21 ירושלים בשעה 8.30 בערב התקיים אי"ה

עצרת התעוררות

לקראת חג מתן תורתנו

דברי התעוררות ישמיע:

הרב הגאון ר' יעקב גלינסקי שליט"א

ראש ישיבת חדרה

הצבור החרדי ובני תורה מוזמנים

הסתדרות צעירי אגודת ישראל בא"י

סניף חיפה

ביום שלישי ב' סיון בשעה 8 בערב באולם אגודת ישראל רח' נורדוי 20 חיפה תתקיים אי"ה

עצרת התעוררות

לקראת חג מתן תורתנו

דברי התעוררות ישמיע:

הרב הגאון ר' דב יפה שליט"א

מנהל רוחני דישיבת כפר חסידים

דברי פתיחה:

הרב שמחה שולמן הי"ו

חבר הנהלה הארצית

הסתדרות צעירי אגו"י בארץ ישראל

סניף פתח תקוה

ביום רביעי ד' סיון השל"ה בשעה 7 בערב באולם בהכ"נ צא"י ע"ש מרן ר' חיים עזר וצקי"ל רח' איכילוב 3 תתקיים אי"ה

עצרת התעוררות

לקראת חג מתן תורתנו

בהשתתפות:

הרב הגאון ר' **יצחק זילברשטיין** שליט"א

ראב"ד כולל אברכים בחולון

הציבור החרדי ובני תורה מוזמנים

רב לורנץ, בשאילתא לשר הדתות:

תובע לעכב מינויים של דיינים חדשים

עד לביטול האפליה כלפי מספר מועמדים בשל נקמנות הרב גורן

— מאת מופרנו בכנסת — נקמנותו האישית של הרב גורן כלפי רבנים ואברכים שאינם מקבלים את הנהגתו, באה שוב לידי ביטוי בשאילתא שהגישה ע"י הח"כ הרב שלמה לורנץ לשר הדתות ד"ר יצחק רפאל.

הרב לורנץ מגולל בשאילתה את פרשת האברכים אשר מועצת הרבנות הראשית מסרבת לתת להם להשלים את בחינותיהם לדיינות, בגלל אי הופעתם לבחינה בע"פ בפני הרב גורן; וכל זאת ללא שום אסמכתא חוקית, כפי שאישר זאת היועץ המשפטי לממשלה, באשר אין שום חובה על המועמדים לדיינות להתייצב בפני הרבנים הראשיים, או אחד מהם, אלא אם כן הם פועלים במסגרת של ועדה בוחנת בת 3 חברים לפחות.

בשאילתה אף מצוטטת תשובתו של שר הדתות לשאילתה קודמת של הח"כ הרב י. מ. אברמוביץ בנושא זה, בה אמר השר:

„מועצת הרבנות הראשית לישראל החליטה שמועמד שלא נענה להזמנה לבחינה בפני אחד הרבנים הראשיים לא יורשה להמשיך ביתר הבחינות בכתב. אולם לפי חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, לא הולמת החלטה זו את רוח התקנות, ואני מקווה לכן שתתאפשר להם השלמת הבחינות.

פרשה נוספת המועלית בשאילתה היא סירובה של מועצת הרבנות הראשית — לפי תכתיבו של הרב גורן — לא להאריך את אישור המועמדות של הרב אברהם דב אוירבך (שבהתאם לתקנות יש להאריכו לעבור שנתיים, למרות שבזמנו הוא עבר את הבחינות בהצטיינות, הוא מוכר כאישיות רבנית תורנית מובהקת ומשמש כרבה של טבריה).

שר הדתות נתבקש לציין: 1. מה הסיבה, שלמרות חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה ודברי השר שתתאפשר לאברכים להשלים את הבחינות — לא ניתן להם עד היום להשלים את הבחינות?

2. מדוע מסרבת מועצת הרבנות הראשית להאריך את האישור למועמדותו של הרב אוירבך?

מאחר שהשר עומד לכנס בקרוב את ועדת המינויים לדיינים כדי למנות דיינים חדשים שייבחרו רק מבין אלה שהשלימו את בחינותיהם ומועמדותם אושרה ע"י מועצת הרבנות, וכתוצאה מכך ייגרם קיפוח משווע לרב אוירבך ולאברכים הנ"ל על לא עוול בכפם — תובע הרב לורנץ משר הדתות לעכב את מינויים של דיינים חדשים כל עוד לא ניתן לאברכים הנ"ל להשלים את בחינותיהם וכל עוד לא הוארך תוקף המועמדות של הרב אוירבך.

הרב לורנץ מציין כי גם אם יודחו מינויים של מספר דיינים למועד מאוחר יותר — כפי שמתכוון שר הדתות לעשות — יוכלו גם כן אותם האברכים לרצות, מפני שלא תהיה להם הזדמנות שוה להתחרות עם שאר המועמדים על כל המשרות הפנויות.

שר האוצר יצא לבקור בארה"ב

יחתום בוואשינגטון על הסכם מסחרי

שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, יצא ביום ה' במטוס אל על לארה"ב, שם הוא עומד לחתום על הסכם מסחרי עם ארה"ב. יחד עימו יצא מנכ"ל המשרד, ד"ר משה מנדלבאום.

שר האוצר אמר כי ההסכם המסחרי שייחתם ביום ב' בוושינגטון נוגע להשקעות אמריקניות בישראל, טיפוח הסחר בין ישראל לארה"ב, הרחבת המחקר הפיתוח ומניעת הכפל במיסים של האזרחים בשתי הארצות.

לשאלה אם גילוי פרשיות השחיתות הפריעו להשקעות בארץ, השיב שר האוצר כי הדבר לא הוסיף בריאות.

שר האוצר אמר כי הבעיות שלנו כוללות את החרם הערבי, אשר צריך לפרוץ אותו, ובכיוון זה פעילה ישראל. בביקורו הקצר בארה"ב הוא עומד לפעול להגברת ההשקעות בישראל. לדעתו של שר האוצר נוכל לחתום בקרוב גם על הסכם של הטפלת מי ים.

בניו יורק יופיע מר רבינוביץ' בכנס אגרות מלווה הפיתוח.

שר האוצר אמר כי בעיות השכר מדאיגות אותו ביותר בגלל הזעזועים בתחום השירות הציבורי. הוא ביקש מהעובדים לקחת בחשבון את מצבה הכלכלי החמור של ישראל ושבעיות השכר צפויות לקעקע את המדיניות הכלכלית של הממשלה. כי יש לתבוע אחריות מהעובדים. עוד אמר כי לפי הסכם עם ההסתדרות הוארכו חוזי העבודה עד ה־1 ביולי הקרוב והוא פנה להסתדרות להאריך את חוזי העבודה עד ה־1 בינואר הבא.

מר רבינוביץ' הביע צער על הפרסום בעתון, כאילו שר האוצר טוען כביכול שמנכ"לות השכר של ההסתדרות נשאה את הדגל. הוא הוסיף כי דברים אלה אינם מוסיפים לעבודה המשותפת בין האוצר לבין ההסתדרות. מר רבינוביץ' הדגיש כי הוא מצא הבנה בהסתדרות לפעילות בשנה האחרונה ואילולא העזרה של ההסתדרות אי אפשר היה להתקדם בתחום יחסי העבודה כפי שהתקדמו עד כה.

אושרה הצעת סיוע לפליטי וייטנאם

וואשינגטון יום ה' — ועדת משנה משפטית של בית הנבחרים האמריקני אישרה אמש הצעת חוק, שהוגשה על ידי הנשיא פורד, בדבר הבטחת המימון הדרוש ליישובם מחדש של פליטי הודו סין. ההצעה נתקבלה פה אחד.

ההצבעה בועדה לאחר פניה נרגשת של יו"ר הועדה פיטר רודינו, דמוקרט מניו ג'רסי. איש מבין שבעה חברי ועדת המשנה לא הצביע נגד ההצעה. (יופ"צ).

ברז'נייב יבקר בטוניסיה

מוסקבה יום ה' — ראש ממשלת בריה"מ אלכסי קוסיגין יבקר בתוניסיה באמצע החודש הזה — כך מודיעה היום סוכנות הידיעות הסובייטית „טאס". קוסיגין עומד לבקר גם בלוב. (יופ"צ).

הסתדרות צעירי אגו"י בארץ ישראל
כפר הנוער שדה חמד

ביום שלישי ג' סיון תשל"ה בשעה 8 בערב באולם ביהכנ"ס שבכפר הנוער „שדה חמד" תתקיים אי"ה

עצרת התעוררות
לקראת חג מתן תורתנו

בהשתתפות:
הרב **ישראל גרינבוים** הי"ו
מנהל סמינר בית יעקב ברחובות

תושבי וחניכי הכפר מוזמנים

ביהכנ"ס חניכי הישיבות של צעירי אגודת ישראל
רח' רש"י 27 בני ברק

לציון מלאות שנתיים ליסוד ביהכנ"ס, ולרגל יסוד כולל האברכים בביהכנ"ס יתקיימו אי"ה בשבת קודש פרשת במדבר האירועים דלהלן:
בליל ש"ק בין קבלת שבת למעריב

שעור בהלכה
ע"י הרב הגאון ר' **שלמה ברמן** שליט"א
ראש ישיבה בישיבת פוניבז'

זמן תפלת שחרית בשעה 8 בבוקר
בש"ק אחרי תפילת מוסף יתקיים אי"ה

קידושא רבא
בהשתתפות:
הרב שלמה לורנץ שליט"א
הרב זלמן דרורי שליט"א
חניכי הישיבות מוזמנים

הסתדרות אגודת ישראל בא"י
צעירי אגודת ישראל בא"י
סניף רחובות

ביום שני ב' סיון תשל"ה בשעה 8 בערב באולם ביהכנ"ס „תלמוד תורה" רחוב גורדון רחובות תתקיים אי"ה

חגיגת סיום מסכת יומא
ועצרת התעוררות לקראת חג מתן תורתנו
סיום המסכת והדרן ע"י מגיד השעור

דברים לכבוד היום:
הרב הגאון ר' **עזרא ברזל** שליט"א
הרב **שלמה לורנץ** שליט"א
הציבור החרדי ובני תורה מוזמנים

הסתדרות צעירי אגו"י בארץ ישראל
הנח"ל החרדי

ביום ראשון א' סיון תשל"ה בשעה 4 אחה"צ ברחוב בא"י „אור משה" יתקיים אי"ה

כנס גרעין אמונה

בהשתתפות: ראשי התנועה

נפגשים בשעה 3.30 בצומת קסטינה ומשם יוצא בהסעה מרוכזת לאור משה.

הסתדרות נשי אגודת ישראל בני ברק
המחלקה למעונות וגני ילדים טל. 788539

ביום שלישי ג' סיון בשעה 9.30 בבקר תערך בס"ד חגיגה משותפת של כל גני הילדים, באולם שע"י ביהכ"נ הגדול

לקראת חג קבלת התורה

בתכנית: תפלת שחרית — ברכות ע"י הבנים — פרקי זמרה על הנושא ירושלים בתפארתה בלווי אקורדיון — ריקודים קבוצתיים. — שתיה וממתקים

פרטים והרשמה להתקשר בטל. 788539

חסכו 400 ל"י!
בקנית הדגם החדש - מכונת התפירה המשוכללת
455 דגם BROTHER "Elast-O-Matic"
WITH THE "GOLDEN NEEDLE"☆
הצעה מיוחדת - עד סוף מאי בלבד! *

אוטומט ללולאות, תפירת כפתורים, לתפרים וכו'
קלת משקל תוצרה אלגנטית
תפר נסתר לשכמלות
תופרת קדימה ואחורה בלחיצת כפתור
זיג זג זיג זג מחוזק גם לתיקון רשת מוסלם
רקמה חופשית, רוקמת גם עם מחט כפולה

☆"מחט זהב" לתפירה מושלמת של בדים סינטטיים

2395 ל"י
במקום 2795
כולל מזוודה ומנוע

* עד סוף מאי בלבד!
או עד גמר המלאי הקיים

דגם חדש! 455
בצבעים מרהיבי עין!
* זיג-זג וזיג-זג מחוזק
* תפר נסתר * אוטומט ללולאות * "GOLDEN NEEDLE" „מחט־זהב" לתפירה מושלמת של בדים טינטטיים * רקמה חופשית * מחט כפולה לצורות שונות של רקמה גם בשני צבעים * אוחז חוט חיזוני * זיג־זג עד רוחב 5 * תיקון רשת * תופרת רוכסנים, כפתורים, לחצנים, כרסים וכו' * השחלה פשוטה * קלת משקל * עיצוב מהודר * הפעלה פשוטה ביותר. בקיצור, המכונה העונה לכל דרישותיך!

פרטים נוספים אצל סוכני BROTHER בכל רחבי הארץ

לכתובת הסוכן הקרוב טלפני 233227/8/9 ת"א או כתבו לת. ד. 23056 ת"א

לוח המודיע

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

* למכירה דירה 2 וחצי חדרים ברחוב עזרא, ירושלים טל. 02-271981 משעה 20.00.
* למכירה דירת 3 חדרים, 3 כיווני אויר ק"ג בקום לסוכה בבר־אילן 10 תל־ארזה.
* למכירה בירושלים ע"י יצהרון, שמואל־הנביא, 3, הסקה, ארונות, מרפסות סגורות, ק"ג גבוהה, 231015.
* למכירה 2 וחצי חדרים בתשלומים נוחים 02-234154 מ־12—10 ו־4.30—6.30.
* למכירה 4 וחצי חדרים בתל־ארזה 02-281978.
* 4 חדרים לוקסוס 330,000,
* 3 240,000, 02-285317, 02-533597.
* למכירה לדתיים 2 וחצי חדרים עם מרפסת סגורה לסוכה ק.ג. בקוטלר 7 טל. 02-521815 15.00—21.00.
* למכירה ברח' גבעת שאול, שלושה חדרים יפים עם פ"א, הסקה, ק"א, 531072.

בדמי מפתח

* למכירה בדמ"פ דירה 2 חדרים והול מסירה מיידית טל. 02-288097 מלאכי 11 י"ם.
* בהזדמנות דירה בדמ"פ 3 חדרים עם כל הנוחיות בבית ישראל חיים־עוזר 32, צוקרמן.
* חנות בדמ"פ בלב־גאולה.
* 2 פלוס הול הסקה טלפון למכירה ברח' שטראוס, מיידי.
* 3 ח' בבית ישראל ק"ב 75,000 דמ"פ מ־12—9 02-386951.
* בדמ"פ דירת שני חדרים מרווחת ומשוכללת, מטבח גדול, ארונות קיר, בקרית־משה ירושלים 523711.

להשכרה

* בשכ"ח חדר תפק־דיים 20 טל. 02-233562.
* דירה להשכיר בשכ"ח בת 3 וחצי חדרים ריהוט חלקי בעזרת תורה טל. 02-288436 בשעות לפנה"צ 11.30—1.30 אחה"צ 5.30—7.30.
* לקייט! לדתיים! חדר להשכיר בגאולה טל. 02-233421 מ־8.30—10.30 בערב.
* בשכ"ח דירת 3 חדרים בקריית־אהרן עם או בלי ריהוט טלפון 02-535029.
* חדר גדול מרוהט, כניסה נפרדת ומטבח להשכיר, בשכ"ח טל. 62568 מ־8.30—12.30.
* להשכרה 4 וחצי 3 וחצי מפוארת מרוהטת, מכונת כביסה, טלפון 02-536198.
* 2 דירות פאר בנות 4 חדרים עם מעלית הסקה, אחת מרוהטת עם טלפון ואחת ריקה, בסביבת שמואל־הנביא 02-273837.
* בשכ"ח בירושלים 3 חדרים + 2 מרפסות טלפון 02-273387.
* בשכ"ח דירת 2 חדרים בתל־ארזה, רבנו גרשום 42, מזרח.
* רק למשכיר, המורת 50 ל"י נשכיר דירתך בשכ"ח ולהשכור תנאים מיוחדים, הרשלך, מאה שערים 72 טל. 388436.

ביקוש דירות

* עולים ירושלימה ללמוד בישיבה — דרושה להתחלת אלול דירה בת שני חדרים במקור ברוך או בסביבתה בן־אברהם דאר בארות יצחק.
* תייר מעונין לשכור 3 חדרים בסדרים באזור דתי בירושלים מט"ו תמוז עד כ"ז אב טל. 02-526444.
* מעונינים בדירה בשכ"ח 3—4 חדרים בבית־וגן טל. 536034.

תיווך

* 2 וחצי 3 4 ח' בית־וגן למכירה
* דירת חדר, חדר וחצי בית־וגן בדמ"פ
2 חדרים דמ"פ בגאולה עם טלפון מתאים למשרד.
* 2 חדרים גדולים בדמ"פ בסנהדריה.
* דירת חדר ע"י שערים בדמ"פ
* 2 חדרים במרכז בדמ"פ עם טל. מתאים למשרד
* 3 חדרים בית־וגן בגאולה, בסנהדריה להשכיר לשנה או לשנתיים יש עוד הרבה הצעות בלבנה שטראוס 23 מ־10—12 238320 אחה"צ בבית טל. 527689.
* דירות בבנינים ובבנינים למכירות, הלוים 02-533597.

שירותים

* מבצע כל סוגי שיפוצים בדירות כולל חשמלאות והרכבת כוננים טל. 03-796203.

בבני־ברק

למכירה

* למכירה בבני־ברק 3 חדרים צ"צ להתקשר טל. 03-797732 בין 5—2 אחה"צ.
* בהזדמנות! 3 חדרים ק"ב, לוקסוס ב"ב חדש, במרכז, כניסה מיידית! 03-797104.
* למכירה בבני־ברק 3 חדרים ק"ג אמרי־ברוך 7 03-787671.
* למכירה בהזדמנות דירה בברכו בבני־ברק, רח' עקיבא 2 חדרים, כניסה מיידית טל. 794394.
* למכירה בבני ברק 3 חדרים ק"ב 3 כיווני אויר + ארון קיר טלפון — 788754.
* בבני ברק למכירה 3 גדולים + פ"א. ברחוב משה שרת טלפון 795157 משעה 17.00.
* דירת 2 וחצי וארון קיר ק"ג — 165.000 בהזדמנות גרינשטיין, צורא 28.

להשכרה

* 4 וחצי חדרים לוקסוס להשכרה, הסקה, מזוג אויר, 03-789856.
* להשכרה דירת 3 חדרים מרוהטת עם מזג אויר בבני־ברק לפנות 783468.
* להשכרה בבני ברק 4 חדרים, רהוט מלא עם טל. 600 ל"י טלפון 03-780280.
* להשכיר דירה 2 וחצי חדרים, מרוהטת, קומת קרקע, טל. 794301.
* להשכיר בבני ברק 2 חדרים מרוהטת, שדרות הנציב 10, שטינגלרץ.
* דירה מרווחת 3 חדרים מרוהטת חלקית ברחוב עקיבא להשכרה חדשית טלפון 03-287545.

ביקוש דירות

* מחפשים דירה שתתאים למקום תפילה בסביבת זכרון מאיר בני־ברק טל. 267651.
* לתלמוד תורה דרוש מבנה, רצוי עם חצר להשכרה בזכרון מאיר, בני־ברק, המעונינים יפנו לת.ד. 303 בני־ברק.
* מעונינים בבני ברק לקנות דירה 2 וחצי — 2 חדרים ק"א סביבת סוקולוב־רד"ק־הרצל. 765603.

בתל־אביב

* למכירה דירה בת 3 חדרים בקרית הרי"ם לוין במחיר הזדמנות, לפנות בין השעות 8 — 10 בערב טלפון — 03-799586.

ביקור חולים

* חברת ביקור חולים ע"י אגודת ישראל תל אביב־יפו

חולים הזקוקים או המעונינים בביקורים בביה"ח או בבית, או עזרה אחרת מתבקשים לפנות לחברת בקור חולים ע"י אגודת ישראל תל אביב יפו בהתאם דלהלן:
א. בית אגו"י, רח' ברדיצ'בסקי 5, טל. 235844, 223152.
ב. ר' משה אונגר בחנות לתשמישי קדושה בחצר בית הכנסת הגדול — רחוב אלנבי 110.
ג. ר' א. ג. ביבלה, דרך שלמה 142, טל. 33032.
כן ניתן להשאיל כלים לחולים הזקוקים לכך. בימים שני וחמישי בשבוע בין השעות 7—8 בערב. במשרדנו רח' ברדיצ'בסקי 5 ת"א.

שידוכים

* משרד לשידוכים דתיים, שמעוני, בני ברק, רבי עקיבא 98 785576.
* בחור בוגר ישיבה בן 25, מסודר מעוניין בחרדית, אפשרי מעדה הספרדית ת. ד. 357 בני־ברק טל. 03-783703.
* גיורת, חרדית בת 28 מעונינת בהתאים ת. ד. 2031 בני ברק עבור א'.
* אברך בעל אמצעים מחפש אשה עד 35 ת. ד. 693 ב"ב.

נרשמו לנישואין

נרשמו לנישואין אצל הרב י. לנדא אב"ד בני־ברק
פייש ל"י צבי בן אברהם רוק, פרידלנדר שלומית בת חיים רוקח.
לבקוביץ יעקב בן דוד רוק, שטמר אבה איטה בת צבי רוקח.

שידוכים 'טובה'
חיפה טל. 663456
ת"ד 5341

מרכז הנופש לנוער „הרי יהודה"
יער ירושלים — טל. 412246, 416060

הנהלת מרכז הנופש הועידה את
בריכת השחיה לרחצה נפרדת
בימי שני — לנשים, בימי רביעי — לגברים.
שעות הרחצה בימים אלה הן:
משעה 13.30 עד 17.30 אחה"צ
כרטיסי כניסה לבריכה ניתן להשיג אך ורק במשרד ברנאים ברחוב יפו מס' 38 ובמכבסה "בית־וגן", רחוב בית־וגן, ירושלים.
כרטיסי כניסה לבריכה לימים אלה
לא ימכרו בקופת מרכז הנופש.

מטפלות

* דרושה אשה או נערה אחראית לטיפול בילדים ולעבודות בית קלות בשעות 7—3 אחה"צ לצלצל טל. 784653 בשעות 2—12.
* בבני ברק דרושה מטפלת מסורה. למכירה ארון ומיטה זוגית טלפון — 792420.

שונות

* למבוגר דרושה עזרה לבישול, פעמיים בשבוע, 10 — 7 בבוקר. — 03-794079.
* דרושה אשה להשגחה עבור אשה לפנות בערב 783212.

מחירי מודעות מילים
ב„לוח המודיע"
ביום חול: כל מילה 1.20 ל"י
בערבי שבתות: כל מילה 1.50 ל"י
מודעות מתקבלות עד לשעה 2 בצהרים כדי שיופיעו למחרת היום

עבודה

בירושלים

* דרושה פקידה להנה"ח עם ידיעה במכונת כתיבה, חצי משרה, להתקשר אחה"צ 02-532368.
* מחפשת פקידות, מזכירות, הנה"ח לחצי משרה טל. 289780.
* אשה מחו"ל בעלת נסיון, מקבלת עבודה בבית כמתרגמת מעברית לאנגלית, ומצרפתית לאנגלית, מדפיסה בעברית, צרפתית, ואנגלית, ביום ששי מוכנה לעבוד בחוץ. טל. 02-280551 מ־15.00.
* דרושה אשה היודעת תפירה טל. 02-286412.

בתל אביב

* דרוש עובד חרוץ ונאמן בבית עסק בת"א להתקשר מ־8.30 בערב 798611.

בבני ברק

* תלמוד תורה „כתב־סופר" בבני־ברק לזמן הלימודים הבעל"ט דרוש מלמד מוסמך להתחלת גמרא, בדבר פרטים נא לפנות לת"ת רח' מהרש"ל 12 בין השעות 1—8 לפנה"צ או 5—2.30 אחה"צ.
* במוסד חשוב בבני־ברק דרוש פועל נקיון בתנאים מצוינים טלפון 781857.
* דרושה תופרת מעולה לאופנת "מגדה" טל. 797868 בני ברק בתנאים טובים.

שיעורים

* לקראת החופש מתארגנות קבוצות חדשות ללימוד נגינה בחליל, שיעורי נגינה באקורדיון ליחידים, פרטים טל. 03-780983.

מכירות וקניות

בירושלים

* למכירה מיטת תינוק ולול־קל בכמה אפשרויות במצב מצוין לפנות טל. 526504.
* בהזדמנות! למכירה כלי מיטה חדשים תוצרת חוץ ללא גהוץ קוביות, ורהוט קל. הנחות מיוחדות לכלות, טל. 02-281125.

תשמישי קדושה

* סליחות, תפילין, מזוזות, ספרים, ותשמישי קדושה, במחירים הזולים ביותר להשיג אצל משה אונגר, חנות חדשה בחצר בית הכנסת הגדול בתל אביב, אלנבי 110.

ספרים

* הופיע מחדש ספר „מקדש־מעט" — על איסור שיחה בביהכנ"ס — המחיר: 6 ל"י, להקונה עשר ספרים 4.50 ל"י, להזמין: ת. ד. 273, טל. 785972, בני־ברק.

בבני ברק

* במחיר הזדמנות קלף לס"ת (עדים) שלם משורטט גובה 50 פרטים טלפון 03-791944.
* ארון ילדים שלש דלתות במצב מצויין, בני ברק רד"ק 5 דירה 8.
* מבצע מכירות ספריות חדרי שינה, ההיט „עילה" ויזל, ר' עקיבא 18, בפסג', פתוח 7—4.
* עגלת תאומים במצב מצויין ללא שימוש בעבר במחיר הזדמנות טל. 784119.
* הנחות גדולות במבצע הזה, הלבשה „פאר" בני ברק חזון־איש 3 קליקשטיין.
* למכירה בהזדמנות שואב אבק הוובר חדש טל. 792289.
* למכירה מזגן אויר עם חימום חדש ישר מההנגות במחיר מפתיע טלפון 03-794104.

לוח היום

ב"ה, יום ו' ערש"ק פ' במדבר כ"ח אייר תשל"ה
הדף היומי: נדה כ"ה
משנה יומית: נגעים י"ב הי"ד
הלכה יומית: הזהיר תפלין ב"ה
מברכין חודש סיון המולד במוצאי שבת בשעה 10, 43 דקות, 14 חלקים

זמני היום

סוף זמן ק"ש	8.18
זמן שקיעת החמה	7.36
מחר	
זמן עמוד השחר	4.01
זמן נץ החמה	5.43

תורנות בתי מרקחת

ירושלים
ליל שבת: טנ"ה, קק"ל 33
שבת רחמה, הזד ילין 31
מוצ"ש מצלות רפנה, בבין 129 מרכז מסחרי

תל אביב
יום ששי פרנקל, המלך ג'ורג' 28
שלמה המלך, שלמה המלך 78
יאני, יהודה הלוי 67
שבת הנביאים, המלך ג'ורג' 72
צפון, יהודה המכבי 33
יאני, יהודה הלוי 67
מוצ"ש גרוזו, שינקין 27
ככר המדינה, ה' באייר 48

רמת גן
ליל שבת: "הרצל", הרצל 52.
שבת ומוצ"ש: "גבעה", דרך נגבה 38.

חיפה
ליל שבת: "עליה", עליה 44.
שבת ומוצ"ש: בלפור, מסדה 1.

נתניה
ליל שבת: "הרצל", הרצל 2.
שבת ומוצ"ש: "הרצל", הרצל 24.

בת ים
ליל שבת: "גני בת ים", הנביאים 3.
שבת ומוצ"ש: "עוזיאל" בלפור 135.

חולון
ליל שבת: בריאה, קראוזה 46.
שבת ומוצ"ש: באות יהל, אילת 36.

באר שבע
שבת ומוצ"ש: — ירושלים, הרצל 34.

תורנות בתי חולים

ירושלים
היום והערב: ילדים — הדסה, שבילה. הנשים — בקור חולים, כירורגית, ע"נ — שערי צדק.
שבת ומוצ"ש: פנימית — הדסה, ילדים, כירורגית, עיניים, נשים — שערי צדק.

עזרה

משטרה: ירושלים, תל אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת — 2244; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי־אש: ירושלים, תל־אביב, חיפה, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשון לציון — 942222; חולון — 842112; אילת — 3222; באר שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית שמונה — 40133.

מגן דוד אדום: ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; פתח תקוה — 912333; נצרת — 54333; הרצליה — 981333; נתניה — 2333; רחובות — 951333; ראשון לציון — 942333.

מטוסים

טלפון כדי לוודא מועדי המראות ונחיתות מטוסים — 03-614656.

המודיע
עתון יומי — ירושלים
מו"ל: הסתדרות „אגודת ישראל" העולמית
העורך: יהודה ליב לוין
המערכת: „בית פרופס", ת. ד. 1306, טלפון
הנהלה: ירושלים — רחוב יפו 5, טל. 526805, 222258
סניף ת"א: אלנבי 132 ת.ד. 1089 טל. 623068
בשעות הערב: טלפון 823941
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ושגיאותיהן
סוכנות „המודיע" בארצות הברית לקבלת מנויים ומודעות:
Y. A. ZISHINSKY
1672 - 53rd Street
Brooklyn, N. Y. 11204
851 - 5100
Tel. 851 - 5016

המפגש השנתי של הצבור האגודאי — ביום א' הקרוב

המפגש השנתי של הצבור האגודאי, העומד להתקיים ביום ראשון הקרוב במלון „פאלי" בת"א, זוכה השנה להתעניינות בלתי רגילה מצד המוני חברי ואוהדי התנועה האגודאית מכל רחבי הארץ המבקשים ליטול חלק ולהשתתף במעמד המרשים של השנה לתפארת נאה ומרשימה במידה של התנועה.

ב„דינר" האגודאי — שיעמוד השנה בסימן של שמחת התורה שבעיצוב סיום הש"ס במחזור השביעי ישתתפו: חברים, נכבדי ועסקני היהדות החרדית בארץ, בראשם עשרות רבנים נודעים, ראשי ישיבות, מרביצי תורה, אישי תורה ודבי מעש בעולם התורתי אשר הבטיחו את השתתפותם במפגש.

מחוגי הועדה המארגנת נמסר כי בשל הביקוש הגובר אזלו לפני שבוע כל הכרטיסים. התפוסה באולם מלאה, כך שאין באפשרותם לספק מקומות נוספים לאלה שאיחרו במתן תשובתם, כן מתבקשים המוזמנים לדייק בהופעתם בשעה הקבועה על מנת להבטיח מקומם.

בהתאם לתכנית החגיגה יביא כ"ק האדמו"ר מסדיגורא שליט"א את ברכת מועצת גדולי התורה למפגש האגודאי, לאחר ישמיע הרב הגאון ר' משה זאב פלדמן שליט"א את השיעור בלימוד „דף היומי" העולמי.

אותות הוקרה יוענקו השנה לאישים נעלים: בצבור פעלים ליסוד והקמת מוסדות לחנוך התורתי באר"י, להג"ר דוד צבי זילברשטיין, בעד הקמת ישיבת קרי לבני עדות המזרח כדי להחזיר עטרת היהדות הספרדית ליושנה להג"ר אליהו שרים ולהנדיב הידוע הרה"ח ר' נחמיה קורן מקריית צאנז.

את החגיגה תנעים תזמורת מיוחדת ומקהלת ילדים בניצוחו של המלחין התסיד הרה"ח מנחם אירנשטיין. יפתח ויגהל את המפגש הה"כ הרב י. כ. אברמוביץ, סגן ראש העיר ת"א — יפו.

חולצו 2 אניות שנלכדו בתעלה

קאהיר יום ה' — שתי האניות הי מצרע גרבנויה „ביוגפוליאני" (9.300 טונה) ו„גורהייגנ" (8.680 טונה), שהיו לכודות מאז הי"ב ביוני 1967 בתעלה סואץ דרומית לאיסמעיליה, הפליגו הבוקר מפורט סעיד בדרכן למצרים.

החלו ההכנות למעמד סיום הש"ס בירושלים

הועדה המרכזית ללימוד הדף היומי שליד מרכז אגודת ישראל בירושלים החלה בהכנותיה המעשיות לקראת חגיגות סיום הש"ס והתחלת המחזור השביעי של לימוד הדף היומי.

כזכור הוחלט כי חגיגות סיום הש"ס יערכו במשך שבעה ימים בי שבוע, בערי הארץ ובמושבותיה. בירושלים יערך הכינוס המרכזי ביום שרבבות ישראל יסיימו את הש"ס והוא ביום שני אור לט"ו בתמוז תחת כיפת שמיים, בהשתתפות של גדולי ומאורי הדור ורבבות בני ירושלים, לבנ"ה, נכבדיה ולומדי התורה שבה.

מערי הארץ ומושבותיה יעלו לעיר הקודש ירושלים להשתתף במעמד הגדול. בציפי התכנה על כל תוגיה יארגנו תחבורה צבורית. גדול יהיה המעמד.

כידוע, היו חגיגות סיום הש"ס בירושלים במחזורים הקודמים, מאירע רב רושם שזכרו עדיין חרות בלבות אלה שזכו להשתתף בהם.

הועדה המרכזית דנה עתה בתכנית ובסדר היום של החגיגות והאישים שיופיעו בהם, כדי לתת למאורע את אותו האופי המרנין הנעלאי כנאה לכבודה של תורה.

הועדה המרכזית שליד מרכז אגודת ישראל בירושלים פונה לכל אלה שמקיימים שעורי הדף היומי ועומדים לסיים, להודיע למשרדי מרכז אגודת ישראל, רח' פרס 2, טלפונים: 222922 222263, לתאום עריכת חגיגת סיום הש"ס.

הוחל בפעולה לארגון שעורים חדשים של הדף היומי, עם התחלה המחזור השביעי של לימוד הש"ס. בפעולה זו משתתפים מגידי השעורים של רשת שעורי תורה וחברי רשת הכוללים של „דגל ירושלים".

מקום מיוחד יוקצה בחגיגה המרכזית בירושלים לכל מגידי השעורים של הדף היומי בכל ערי הארץ. הוזמנה תזמורת ומקהלות לחגיגה המרכזית של סיום הש"ס בירושלים.

הסתדרות נשי אגודת ישראל — בני ברק

ברכת מזל טוב חמה ולבבית
שלוחה בזה לעסקן הנכבד רב פעלים למוסדות
התורה והחינוך לכלל ולפרט
הר"ר **ש. וינברג** שליט"א
סגן ראש העיר
בן כ"ק **האדמו"ר מסלונים** שליט"א הי"א
ורעיתו העסקנית החשובה לחינוך וחסד מרת
אסתר תחי' **וכל המשפחה הכבודה**
לאירושי בתם היקרה ברוכת הכשרון ש ר ה תחי'
עב"ג נ"י
יהי"ר משמיא שיחיה לבנין עדי עד ויזכו לבנות ביתם על אדני
התורה ויר"ש ותרוו רוב נחת מכל יו"ח שיחי'
לתפארת המשפחה הרוממה ותפארת בית ישראל
בברכה
לתהלת **ה ה נ ה ל ה**
המועצה לחיזוק החנוך והדת בארה"ק
רשת מעונות וגני הילדים
וכל מפעלי החינוך והחסד של ארגוננו

ס י ע ת ל י כ ו ד
בתנועת אגודת ישראל בארץ ישראל

ה מ פ ג ש ה ח ד ש י
של מועצת סיעת ליכוד

שיתקיים אי"ה במוצ"ק מברכין במדבר, כ"ט אייר תשל"ה
בשעה 9.00 בדיוק, באולם הגדול של מלון המרכז ירושלים
סדר היום:

הרצאה ע"י ח"כ הרב **מנחם פרוש**, הי"כ
הערכותנו כלפי פנים וכלפי חוץ

ר' **משה עקיבא דרוק**
השרותים הדתיים בישראל
דוחי"ם מסניפי הסיעה

בכבוד רב,
ה מ ז כ י ר ו ת

בס"ד
לגן הילדים של קהילת
„שומרי הדת" בציריך
ד ר ו ש ה
גננת מוסמכת בעלת נסיון
דוברת גרמנית

בהצעות בלוי פרוט השכלה הנסיון נא לפנות לכתובת:
I.R.G. Zurich
Abt. Kindergarten
Freigutstr. 10, 8001 Zurich, Schweiz

בית החולים „שערי צדק" ירושלים

ד ר ו ש י ם

1. מנהל חשבונות בכיר
בעל נסיון בהנהלת חשבונות ובקבלת קהל מפקים
רצויה ידיעת השפה האנגלית.

2. מזכירות

המעונינים מתבקשים לפנות למנהל המנגנון בבית החולים,
ת"ד 293 ירושלים, או טלפון 233364

הועד להדפסת „לוח דף יומי" שע"י הוצאת „נצח"
בני ברק, רבי עקיבא 73, טלפון 796413

הודעה דחופה

למפעלים ולמוסדות המעונינים לפרסם מודעות בלוח:
— המועד האחרון למסירת החומר פ"ו בסיון תשל"ה
במגע לתעריפי המודעות נא להתקשר ע"פ הכתובת הנ"ל

✶ ✶ ✶

מועד הופעת „הלוח": ראש חודש תמוז הבעל"ט. ההפצה תמורת מחיר סמלי, לכיסוי חלק מההוצאות, ופרסום בקרוב. על המעוניינים לרכוש כמות ממנים מן הלוח לפנות אלינו מ"י. על הרוכשים מתויל לפוין בהזמנתם אם לשלוח ה„לוחות" אליהם בדואר אויר על חשבונם.

„חיל האויר עצר ארמיה מצרית במלחמה"

ארמיה מצרית שלמה עמדה להרס בתחילת יום הכיפורים מראש־סודר ל־שארם־א־שייח. מלה עמדו בהוות ישראליים מעמטים ותו לא.

חיל האוויר עצר את הארמיה הזו והשמיד כבו טנקים ועוד עשרות רבות של כלי רכב.

פרט זה גילה מפקד חיל־האוויר, האלוף בנימין פלד.

מפקד חיל־האוויר אמר עוד שימבחינה זו צריך לשנות אחדות מן המוסכמות ולתת לכוח האוירי את חופש הפעולה הראוי. בתיאום מלא עם כוחות היבשה, אמר, עליו לעשות את חלקו בהשמדת כוחות היבשה של האויב.

האלוף פלד אמר את הדברים האלה בהתהסר לשאלה — הכן הה חיל האוויר במלחמה האחרונה.

„יום ירושלים" בבני ברק

עירית בני ברק ערכה ביום ה' בערב עצרת תגיגית גדולה לציון „יום שחרור ירושלים", בהשתתפות ראש העיריה, הרב יצחק מאיר, ומאות תושבים.

בעצרת הירצה ראש העיריה על תפקידו כמפקד על המקומות הקדושים מיד לאחר מלחמת ששת הימים בהיותו סגן אלוף בצה"ל. כן דיבר בעצרת הסופר ר' בצלאל לנדאו על ירושלים. אחד ממפקדי העיר העתיקה, מר אברהם הלפרין, סיפר על מלחמת הקוממיות בירושלים.

עצרת תפילה לציון „יום ירושלים" בכותל

עצרת התפילה הודית המרכזית של „יום ירושלים" נערכה אמש ברחבת הכותל המערבי בירושלים, בנוכחות נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו, רבנים, שרים ואישי ציבור.

בעצרת הודלקו אבוקות אזכרה לנופלים במערכות ישראל ובשחרור ירושלים ונאמרו פרקי הלל וזמירה בהשתתפות להקות חזנים ומקהלות.

בטכס השתתפו עולי רגל רבים שבאו מחוץ לעיר. את הטכס הינחה מ"מ יו"ר המועצה הדתית בירושלים, הרב יעקב קצנלבוגן.

חשודי השוחד במשרד הבטחון בבית המשפט

שלושה חשודים הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל אביב בפרשיה משרד הבטחון. מעצרו של המשיין יוסף מהרשק הוארך ב־5 ימים. לגבי ישראל שפיינבורג ממחלקת הרכש של משרד הבטחון הודיע ב"כ המשטרה, כי כל ההודעות שהיו כלפיו הוסרו. בכל זאת הואדך מעצרו ב־24 שעות לשם בדיקה מידע הרשע שנתקבל בענינו. מנהל חברת הובלה, מרדכי שחם, שהורד בערבות של 5000 ל"י.

רס"ר המשטרה מוריס קלמרו טען כי חברת ההובלה ששהם עומד בראשה קיבלה צליה להוביל מים בשביל חיילי צה"ל בסיני. הוא חשוד שקיבל עבודה זו תמורת שוחד. (ע)

עירית ירושלים הפסיקה בניה ברובע היהודי

החברה לפיתוח הרובע בנתה ללא היתר

בשבוע האחרון הוצאו לפי בקשת עירית ירושלים שבגינה צווי הפסקת עבודה שיפוטיים על בניה ללא היתר הנעשית ע"י החברה לפיתוח הרובע היהודי.

צווים אלה הוצאו לאחר שהעיריה התרתה חודשים אחדים בהנהלת הרובע, כי אם לא תשלים הגשתן של תכניות בינוי מפורשות, לא תהיה כל ברירה אלא לאכוף את החוק באמצעים דרסטיים.

כזכור, התריע לפני כשנה מבקר המדינה על המשכן של עבודות בניה בלתי חוקיות ברובע. העיריה, ביודעה את רגישותו המדינית של הנושא נמנעה מלנקוט בצעדים חריפים עד עתה. אולם כשהתברר שברובע שוררת אנרכיה בכל ענין הבינוי, כאשר מרבצעות תוספות בניה בלתי חוקיות, בבנים הרגים על הגגות המקומרים, בסגירות חצרות פנימיות, נפתחים דרכים וחלונות, הכל ללא היתר, החליטה העיריה כי אינה יכולה להתמיד המשכה של האנרכיה.

על טענת הרובע שהוגשו תכניות לעיריה לא דנה בהן, ענה דובר העיריה, כי כל התכניות ההוגשו להנהלה הרובע משום שלא תאמו את החלטות ועדות התיכנון, או שלא הוגשו כלל תיכניות.

סגן ראש העיריה מירון בנבנישתי, הממונה על התיכנון, אמר אתמול בתשובה לשאלה: „ברובע היהודי הוציאו הרבה ידע תכנוני וכסף, אסור לתת שביצוע גרוע ואי כיבוד החוק יהפכו את הרובע למשכנות עוני בצפיפות. הנסיון לתלות את החלטת העיריה להפסקת העבודה בטעמים פוליטיים היא הסתה שמטרתה להתחמק בתירוצים פבריזכים על מבה לחפות על מחדלים".

תיגרה בהר הבית

משטרת ירושלים עצרה ביום ה' אחה"צ 28 צעירים יהודים ועצים ל־אחר תגרה שהיתה ביניהם בהר הבית בירושלים.

כתב עת"ים מוסר, כי סמוך לשעה 5 אחה"צ בעת קיום העצרת בכותל המערבי, פרצו כ־20 מחניכי הברמה ביתר להתקיף הר הבית, ליכלכי קירות התפרצו. צעירים מוסלמים ניסו למנוע זאת בכוח, ואז פרצה התיגרה.

לאחר המוצבה באו אל המקום אנשי עירית ירושלים וניקו את הקירות. (ע)

הוענקו עטורי „הגבורה" „העוז" ו„המופת" בצה"ל

8 קיבלו עיטורי „גבורה" ו־222 — „עוז" ו„מופת"

שמונה חיילי צה"ל מלוחמי מלחמת יום הכיפורים זכו בעיטור הגבוה ביותר של מדינת ישראל — עיטור „הגבורה", מהם שלושה שקיבלו את העיטור לאחר מותם.

העיטורים נמסרו לזוכים בידי שר הבטחון מר שמעון פרס, במעמד מיוחד שהתקיים אתמול אחר הצהרים בבנן הנשיא בירושלים, בנוכחות נשיא המדינה פרופ' א. קציר, ראש הממשלה מר י. רבין, הרמטכ"ל רב אלוף מ. גור, בני משפחות מקבלי העיטור, אישי ציבור, והמטכ"לים לשעבר ומוזמנים.

ראשונים היו בני המשפחות השכולות של שלושת בעלי עיטור „הגבורה" שנהרגו בקרב. היו אלה הוריו של סרן עוזר אמיר ז"ל, שנפל בהיותו מפקד חוליית צללנים שפעלו בנמל פורט סעיד, אלמנתו ושני ילדיו של רס"ן גדעון גלעדי ז"ל, שנפל בקרב בצליחת התעלה ופתיחת נתיב ההתקדמות לכוחות שפרצו אל אדמת גושן במצרים, הוריו של סגן משנה שלמה ערמן ז"ל, שהנהיג את פיקודיו בעת הנסיגה במאוחז הצפוני לאורך תעלת סואץ.

חמשת מקבלי העיטור האחרים הם: סרן צבי גרינגולד, סמל בשה לוי, סרן יובל נריה, רס"ן אסא קדמוני וסגן אלוף אביגדור קהלני.

נשיא המדינה בירך את מקבלי עיטור „הגבורה" ואמר: בעצמה ובגאון אנו ניצבים לפניכם במעמד זה, שבו הוענק לכם עיטור הגבורה". הנשיא קציר הדגיש, כי במלחמתם רצבי הלוחמים דף מפואר בתולדות הגבורה היהודית, והוסיף כי גבורה זו יונקת במורשת המוסר היהודי.

שר הבטחון מר שמעון פרס אמר, כי עיטור הגבורה הוא העיטור הנעלה ביותר הקיים בצה"ל, וניתן על מעשי גבורה בכל פני אויב. „זוהר גבורתכם יפוצץ על ישראל ביום חשבון הנפש, ביום הכיפורים".

הוענקו עיטורי „עוז" ו„מופת"

עיטורי „עוז" ו„מופת" ליגבב מלוחמי מלחמת יום הכיפורים הוענקו אתמול בטקס ברוב ורב משתתפים שהתקיים בבנייני האומה בירושלים בהשתתפות ראש הממשלה, שר הבטחון, בני משפחותיהם של בעלי העיטורים — הנעדרים והנמצאים — קצינים בכירים של צה"ל ומוזמנים רבים, ביניהם הרמטכ"לים לשעבר.

הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור, הצביע את העיטורים השמיע את דברו בפני הנוכחים.

עיטור „עוז" הוענקו ל־78 לוחמים. מהם 48 שנהרגו בקרב, אלה נמסרו לידיהם של בני משפחותיהם — הורים שכולים, אלמנות ויתומים. בני המשפחות השכולות קיבלו גם עיטורי „מופת" של 49 לוחמים שנפלו בקרב, מתוך 144 לוחמים שזכו בעיטורים אלה.

אחרי כן עלו בזה אחר זה מקבלי העיטורים אל הבימה, שהיתה מכוסרת בדגלי הלאים, בסמלי המדינה וצה"ל ובדגמי צק של אותות העוז וההופעת. הם באו מכל חיילות צה"ל. בהם המהלכים על קביים, קטועי יד ונשואי צלקות, וביניהם הורים קשישים, אלמנות צעירות ויתומים.

לצתים ירד הרמטכ"ל אל מרגלות הבימה כדי להעניק את העיטורים לנכי צה"ל המרותקים אל כסא גלגלים. (ע)

100 תלמידים ניצלו מטביעה בניקבת השילוח

מאה תלמידים נלכדו אתמול בניקבת השילוח בירושלים, כתוצאה מגיאות פתאומית של המים, אך במשך שעה אחה"צ חולצו כולם על ידי כבאי ירושלים וכך ניצלו מטביעה.

כתב עת"ים בירושלים מוסר, כי ארבע כיתות מבית הספר „רמות" בבת ים ו„הולץ" בתל אביב באו אל הניקבה בהדרכת מוריהם. המטיילים נכנסו אל תוך הניקבה כשהם מבוססים במים, שהם בדרך כלל רדודים. כאשר היו כמאה תלמידים בפנים גאו המים באורח פתאומי והגיעו עד ל־גובה של מאה ושבעים ס"מ. התלמידים הקיבו צעקות וניסו לצאת החוצה, מוריהם ניסו להשתלט על המצב והורו להם להחזיק איש בזוועי רעהו, ובינתיים הוזעקו למקום כוח של כבאי האש בירושלים בראשות מפקח הכבאים יצחק קובי. הם פרצו פנימה ובעזרת חבלים משכו את התלמידים החוצה. שלוש מבין הניצולים נזקקו לטיפול רפואי בבית החולים „שערי צדק" ואילו היתר הוצאו ללא פגיעה, סבלו מהלם קל, אך לאחר טיפול שוחררו מבית החולים ונשלחו הביתה.

לכתב עת"ים נמסר, כי באחרונה היו כמה מקרים של גאות מהירה בניקבה השילוח. היו שטענו כי הדבר נגרם משום שנוצרים ערביים סותמים את הניקבה, ואילו אתמול הגיעתה השערה כי הגאות נגרמה על ידי כך ש־לתוך הניקבה נכנסו נערים בבספר הייעלה על הבוהר.

דובר העיריה אמר בתשובה לשאלה, כי האתר הוא בתחום טיפולו של משרד הדתות והעיריה אינה מטפלת בו כבר.

בינתיים הציב מפקד מכבי האש שוטרים בשער הניקבה עד להתקנת הסדרים מתאימים לביקור מטיילים. גם המשטרה ומשרד הדתות הודיו על סגירת האתר. (ע)

עובדי הגוררות נצטוו להפסיק הסנקציות

צו הגורה ל־60 עובדי הגוררות בי נמל חיפה להפסיק את הסנקציות — הוצא אתמול בבית הדין האיזורי ל־עבודה לבקשת רשות הנמלים.

כתב עת"ים מציין כי הצו הוצא על ידי השופט א. קמחי והוא מחייב את עובדי הגוררות לחזור מיד לעבודה הקינה ולהמנע מכל סנקציות או שיבושים בהמשך העבודה הסדירה בנמל.

בית הדין הגדיר את שיבוש העבודה על ידי העובדים כ„לקיחת דין לידיים ומבחן כוח".

מנהל חברה ופקיד מע"צ חשודים בשוחד

מנהל חברה קבלנית וסגן האספקאי הראשי של מע"צ נעצרו על ידי המשטרה לחקירה בחשד של שוחד, אחד מהם הוצא פקודת מעצר ל־8 ימים נגד שני העצורים.

לבית משפט השלום בתל אביב הובאו משה רידניק, מנהל חברת „ביצור ופיתוח בנגב" וחברת „מודה" אספלט ואבן, ומשה אלונ, סגן המנהל הראשי של האספקאות במע"צ והבר ועדת המיכרזים של מע"צ. הוקר המשטרה טען כי אלונ חשוד שקיבל שוחד מרידניק.

להנות צעצועי „רוזנפלד"
רח' יפו 34 ירושלים
דרושה **מוכרת**
בגיל 16 ומעלה
נא לפנות טלפונית: 02־234038

תוצאות ההגרלה
של ארגון נשים
למען ישיבת „אהל שמעון"
מ־ערלוי בירושלים

בהגרלה שנערכה בל"ג בעומר ש.ז., זכו המספרים הבאים בפרסים הראשונים:
ש"ס בבלי — 7988
ש"ס ירושלמי — 2244
שולחן ערוך — 9256
ארבעה טורים — 7393
רמב"ם — 51
הכב מפאר על הש"ס — 1917
ש"ות הכב סופר — 2906
500 מספרים נוספים זכו בפרסי ספרים, אשר ישלחו בדאר למעני הזוכים.
רשימת כל המספרים יפורסמו בגודל יקבח לכל דורש

מכונית ישנה
צורכת הרבה דלק
נעלים בלתי מותאמות
גוזלות הרבה אנרגיה
התאם לרגלך את הנעל הנושאת את הכל בתפקיד אנטומי, היא הנעל היחידה של
ד"ר פלסון
אב בריאותך השובה לך
פנה עוד היום אל
א. צ. שבתי, ירושלים
רח' מאה שערים 7 טל. 285938
בדיקה במקום

רב — אורתודוכס
בפנסיה, אלמן
זקוק ל־2 חדרים ופנסיון מלא
במשפחה אורתודוכסית
ארוכה בירושלים
תשלום טוב לסדור מתאים
עדיף באזורי רחביה—טלביה
לפנות: מילה, מרכוס 2, ירושלים
טלפון 69492

יהלומים
בעל הקן מסמכנע
מעוניין בעיבוד
בנסים מייפר קארט
להתקשר בערב בין 8—7
02־271285

לאולם דרושים:
1) פקידה לחצי יום
2) עובד נקיון נאמן,
לשעות הבוקר המוקדמות
לפנות בני ברק
רח' יהודא הלוי 3

למוסד חרדי בחיפה
דרושה **מזכירה**
למשרה שלמה
ת"ד 5341 חיפה

ח ב ר ת א ת ר א ק ד י ש א

כל יהודי ויהודי מתבקש להשתתף
בחסד של אמת עם המתים

הריסת הקברים בהר הזיתים והבאת העצמות המפוזרים מתחת לאספלט הכבישים שהולך בידי הטלפון היהודי — לקבר ישראל
הרימו תרומתכם ביד נדיבה
למטרה קדושה זו.
הענן בעין יפה למתנדבים שיפקדו ביום ראשון את ביתכם.

ה"דינר" השנתי תשל"ה

המפגש החגיגי השנתי — השישי — של הצבור התורתי
יתקיים אי"ה
ביום ראשון, ר"ח סיון תשל"ה (11 במאי) בשעה 8 בערב
באולם העצמאות מלון „פאלי" (שרהזון) רח' הירקון 277

נ.ב. — אלה שלא יקבלו את כרטיסי הכניסה ע"י הדאר עד היום מתבקשים להודיע ע"י טלפונית בין השעות 9.30 — 12.00 במספר טלפון 222152.

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
אחוד בתי כנסת של צאי"י בני ברק

במוצש"ק פר' במדבר אור לר"ח סיון בשעה 9.15 התקיים
אי"ה בביהכנ"ס צאי"י דברייטיר רח' ר' עקיבא מול רח' חזו"א

עצרת התעוררות מרכזית
לקראת חג קבלת התורה

יגאמי
הרב הגאון ר' **יהודה צדקה** שליט"א
ראש ישיבת פורת יוסף ירושלים
הרב הגאון ר' **יעקב גלינסקי** שליט"א
ראש ישיבת חדרה
דברי פתיחה:
ר' **שמעון סירוקה** הי"ו

הצבור החרדי ובני תורה מוזמנים

קרית הרי"מ לוין

הקריה החרדית לזוגות צעירים ומשתכנים חרדיים בצפון ת"א
מיסודה של אגודת ישראל בתל־אביב—יפו
שכ' רמת החייל, רח' דבורה הנביאה 97—85
בקרבת ישיבת „חידושי הרי"ם"

הרינו שמחים לבשר לציבור החרדי
על מכירת דירות בשלב בניה ה'

לאחר מאמצים מרובים הוסכם על קביעת מחירים מוזלים במיוחד לדירות בגודל שלושה וחצי חדרים, שיהיו בתוקף עד ליום כ' סיון תשל"ה (30 במאי 1975)

קומה א' 165 אלף ל"י
קומה ב' 166 אלף ל"י
קומה ג' 163 אלף ל"י
קומה ד' 149 אלף ל"י

✶ תנאי תשלום נוחים
✶ משכנתא בסך 50 אלף ל"י
✶ משכנתא מוגדלת לבעלי זכויות לשיכון

משרדי מכירות:

תל־אביב: משרד „נכסים", רח' עין ורד 6, פנת בלפור 24. טלפונים: 292053, 290416, 292030
בכל יום בשעות 1—8 לפנה"צ, 7—4 אחה"צ

ירושלים: ל. גובנר, אצל לב, בתי נייטין מס' 6, טל. 288490
בימי שני, שלישי ורביעי, בשעות 4—3 אחה"צ

הקריה מוקמת ע"י חברת „שכון עובדים" בע"מ
פרוספקט יישלח לכל דורש

בס"ד
בית חינוך חרדי לבנות
בית מלכה
שע"י חסידי בעלזא ירושלים ת"ו

רחוב מאה שערים 21 • ת. ד. 6128 • טלפון 222336

ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

שמחים אנו להודיע לצבור החרדי בירושלים עיה"ק על העברת בית־ספרנו

למשכן נאה ומרווח במרכזה החרדי התוסס
של עיר הקודש ברחוב מאה שערים 21

חדרי הלימודים והנן הנם רחבי־ידים, שטופי שמש ומאווררים הוך שכלולים רבים בכל כיתות הגן וביה"ס והכשרת חצר־משחקים נרחבת עם תוספת מגוונת של כלי משחק ועצעועים

לאור כל זאת נעים לנו איפוא להביא לידיעת הצבור כי אנו מחדשים שוב את ההרשמה ולאחרי הפסקה קצרה בעקבות הלחץ בדיור הקודם שנוצר עם קבלתן של עשרות תלמידות חדשות כבר בימי הרישום הראשונים מיד אחרי החג.
ההרשמה מתקיימת בכל יום בשעות בית"ס

הרחיבי מקום אהלך

בסיפוק רב הננו לציין כי מקום אכסניתו זה של מוסדנו הוא כבר הי־3 במשך 11 החדשים ההולכים מאז יסודו של מוסדנו ומידי פעם בפעם נעשה המקום צר מהכיל את מספר הגלמידות ההולך ורב בלע"ה ולפי האומדן של קצב ההתפתחות גם בנין זה, על אף הרחבה היחסית, לא יספיק כי אם למשך עוד שנה לכל היותר.

לשם כך עלינו להיחלץ חושים ולגשת בעתיד הקרוב להכנית נרחבת של
רכישת מגרש רחב־ידים ולהקים **בנין מרכזי**
שיוכל למלא תפקידו לנוכח הצרכים ההולכים ומתעצמים בתנופה אדירה ובמימדים חסרי תקדים ולהסיר מעלינו את הסיוט של ההזדקקות לדירות שכורות מצומצמות ושלא ניאלץ לפזר את מוסדנו בכמה סניפים הגורם להפרעות רבות

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

אי לזאת את אחינו ואחיותינו אנו מבקשים: **בואו לעזרת ה' בגבורים** לזכות ולזכות הרבים למען נוכל לבצע את אשר החילונו לעשות **ואשרי האיש אשר ידבנו לבו להרים זאת התרומה** של מגרש נאה או מבנה קיים אשר יתאים למטרה קדושה זו ויזכה להנציח זכרו לעד ושמו יהא נישא לתהלה בפי כל.

✶ בדבר פרטים נא לפנות לפי הכתובת דלעיל ✶

בברכה להרמת קרן התורה והצניעות
ה ה נ ה ל ה

ההוב לזכרה של מרת
בלומה אבוביץ וינריך ע"ה
יעיד בעזהי"ת ביום א' א' בסיון תשל"ה בשעה 8.30 בערב
בבית הכנסת „באר יעקב", ברחוב הרב הירש 10 בני ברק

הסתדרות נשי אגודת ישראל — בני ברק

במוצש"ק, אור לר"ח סיון בשעה 9
באולם שע"י ביהכנ"ס הגדול

כנס מרכזי לקראת מתן תורה
הצגה חינוכית „בן המלך והעני"

ההכנסה מוקדשת להכנסת כלה

שלמה לורנץ

אין מוסר לחצאין

משנתו של סוקולוב או אר-
...ין, שאני חולק עליהם, שאמרו
...נת היהודים תהיה מדינה כש-
...בה גם גנבים ומושחתים — הרי
...נו לא סתם מדינה, אלא פשוט
...ה גדולה.
בשיר אומר כמה מלים יותר
...ות. בקהלת פרק י', על הפסוק
...כסף יענה את הכל". אומר הספו-
...„הכסף של שוחד וחמדת הממון
...ל את הכל, את המדינה ואת
...ביה". אתם שומעים מלים:
...פיל את הכל, את המדינה ואת
...גיה". המלים הן מהדניות, אבל
...כתבו בשנים האחרונות, אלא
...די הספורנו, לפני למעלה מ-
...ע מאות שנה.
...רוצים במדינה, אם ישנה אנ-
... המתמודדים על האיצטלה של
...צות, הרי שחובתנו ומחובתם
...ר ולשרש את השחיתות, ומיד-
...ר, ואני אומר זאת בצער ובד-
... מה שנתגלה עד עכשיו הוא
...חלק. לא אגיד ראש הקרחון,
... לצערי אני משוכנע שאמנו
... נשמע כהנה וכהנה.
...ורי שאמרתי את המלים הבוטות
...ה, את האזהרה החמורה, אני
...ה להגיד שבכל זאת עלינו לשמור
...פרופורציה, על הממד הנכון. כי
... שהשחיתות מסכנת את המדינה
... שציטטתי קודם, כך ההגזמה
...לו חס ושלום כולנו מושחתים,
...לו חס ושלום כסדום היינו ולעו-
...ה דמינו, מסכנת לא פחות מאשר
...יתית עצמה. ולצערי, את השי-
... השלילי הזה של הגזמה ללא
...פרופורציה, עושים כלי התקשורת
...כלכתיים יותר מאשר העתונות.
...ם רביעי האחרון, כשנכנסתי מירו-
...ים מישיבת הכנסת, שמעתי בחד-
...ות של השעה ארבע אחר הצהרים,
...י מצטט: „בשחיתות של משרד
...חון כצורבים גם משרד החוץ,
...רד המסחר והתעשיה ומשרד התח-
...ה." משרדים שלמים, לא אנשים
...שרדים אלה ואלה האנשים ש-
...נו אתי קפצו מרוב תדהמה, המהג
...עם גרם לתאונה.
...אינני אומר חס וחלילה שצריך ל-
...את. עלינו לגלות הכל ולהתריע
... הסכנות ללא כל רחמים. אבל
...עים, אם אנחנו מגזימים על-ידי
...תרת שאינה עומדת בפרופורציה
...בה לדברים, הרי אנחנו כמוציאים
... המשרה.
...כולנו מוזמנים לארצות אירופה.
... שם ישנן שערוריות. אם תקחו
...ת ה„צירכע ציטונג" משוייץ, את
...טיימס" הלונדוני או עתונים רצי-
...ים בפריז, תראו באיזה עמוד הם
...יסורים על השערוריות שלהם, וב-
...יזה כותרות, ולעומת זאת באיזו
...וכיום, באיזה כותרות בעמוד הרא-
...ין, ובאיזו הגזמה, אנחנו מוסרים
...ל מה שקורה אצלנו.
אם השאלו אותי למה אני מתריע
...ל זה, אחרי דברי ההקדמה שלי ש-
...דעתי ממדי השחיתות יותר גדולים
...שהם נראים, יש לכך כמה סיבות.
...ודם כל, מנסיון החיים הארוכים של
...ם ישראל למדנו שאין דבר יותר
...רוע ויותר מסוכן מאשר יאוש, ד-
...ורליזציה. לתקן, לעקור כשורש —
...ן; לזרוע יאוש — לא. שנית, חשוב
...עקור את השחיתות, אך לא פחות
...שובה הרתת האווירה. אותו שופט
...חוזר ששיחרר את מנהלי משה"ב,
...א כאנשי מפלגתי, ואמר שאחרי
...למד את התיק, לא ראה אפילו הי-
...שמות לכאורה, זוהי אזהרה נגד ציד
...כשפות. לא ייתכן שאווירה לא יהיה
...טוה, שבגלל כל דבר קטן שיכול
...יהיה שהוא בגדר של עבירה, ויכול
...יהיה שלא היו דברים מעולם, יעצ-
...ו אדם לשבעה או לחמשה-עשר יום
יותר.
אמר לי מכר שעלה לארץ לפני
...נים רבות, והדברים נשמעים כבדי-
...זה: בחוץ-לארץ, אשר כמעט כל ה-
...עסקים שלי היו בגדר של עבירות
...ל החוק, ישנתי בשקט; כאן שעליתי
...ישראל קיבלתי על עצמי לא לעשות
שום דבר כנגד החוק, ואף על פי כן
אינני ישן בשקט. זה מצלצל כבדיחה,
אבל כמו בכל בדיחה יש בזה הרבה
מהאמת.
איזה איש מוכשר וטוב ילך למנ-
גנון הממשלתי אם אנחנו נשמיץ ב-
סיטונות ובהגזמה? והרי אנחנו זקו-
קים לאנשים מוכשרים.
דבר נוסף הוא ההשלכות בחוץ-
לארץ על יהודים ולא יהודים: על
יהודים בקשר למגבית ולעניינים אח-
רים; ועל לא יהודים — בעניינים
מדיניים. אתם יודעים מה היה התי-
רוץ של פורד המכשל באמריקה ל-
כך שהפקירו את וייטנאם: אמרו ש-
וייטנאם היא מדינה מושחתת.
אבל הסיבה העיקרית שאני מת-
קומם נגד ההגזמות היא שזו לא
אמת. גם אם מצאנו עשרות אנשים,
וגם אם יימצאו פי עשרה או פי חמי-
שים — ולצערי אני חושב שיימצאו
פי חמישים — עדיין העם כולו הוא
עם סגולה וגוי קדוש, וחס ושלום הם
אינם מושחתים.
לדעתי יש שתי סיבות עיקריות ל-
התדרדרות. הדבר היסודי הוא שאין
מוסר ואין יושר למחצה. עובדה היא,
כולנו יודעים זאת, שבכמה שנוגע ל-
חוקים או להוראות שנחקקו כדי להגן
על ענייני הדת, החל מחברי הכנסת
ועד לאנשי הממשלה והפקידות לא
ברייש גלוי על החוקים האלה. מדב-
מתייחסו לזה ברצינות. הירשו לעבור
רים על דוח מבקר המדינה; זה ש-
הונח לפני שבוע. יש בו פרק שלם,
בעמ' 272—275, על ניתוחי מתים.
מבקר המדינה כותב שהוא בדק 26
תיקים המתייחסים לנתיחות שבוצעו
מכין לרשאה משפטית. ב-1973 על
פי חוק הקיבה סיבות מוות. 10 אחוז
מהם היו בניגוד לחוק. אפשר להגיד-
10 אחוז זה לא הרבה.
בדף 275 נאמר: הביקורת הקיפה
20 תיקים של נתיחות שבוצעו ב-
1973 על פי חוק השיפוט הצבאי, כ-
רבע מכלל הנתיחות שבוצעו באותה
השנה על פי חוק זה במבחן. לפי אותו
חוק בוצעה ביצוע נתיחה בהוצאת
צו של שופט. חוקר צבאי או של
קצין משטרה צבאית מוסמך, וכן ב-
אישור של שלושה רופאים. ב-20
התיקים שנבדקו לא נמצאו כלל אי-
שורים של שלושה רופאים, זאת או-
מרת 100 אחוז בניגוד לחוק. וכך
הלאה. וזמני אינו מרשה לי לצטט
עוד דוגמאות.
שמא תאמרו שזהו מקרה? זה קרה
רק בשנה אחת, מי מכם אינו זוכר
שבדין-וחשבון מס' 19 של מבקר ה-
מדינה, לפני שש שנים, קבע המבקר
אותם דברים שקבע לפני שבוע.
הרב יצחק מאיר לוין ז"ל, ראש
אגודת ישראל, הציע אז הצעת אי-
אמון לממשלה על יסוד מה שנאמר
אז בדין-וחשבון מס' 19 בקשר לני-
תוחי מתים שבהם עברו על החוק.
ועדת הכספים החליטה ואישרה את
הבקורת של מבקר המדינה בענין
זה, ומשרד הבריאות הוציא תקנות ו-
הוראות. עכשיו קובע המבקר בספרו
שלא דובים ולא יער, אפילו לא ניסו
לעקוב ולבדוק אם שומרים על החוק
וההוראות או לא. ולמה? כי כאן
מדובר רק על חוק דתי. ואני שואל
את הכנסת: גניבת טרנזיסטור או
גניבת לבו של אדם, מה יותר גרוע?
ביתור גויה בניגוד לאמונתו של
נפטר, בניגוד לאמונתם של בני ה-
משפחה — זה כואב, זה תותך אר-
תנו — האם זו לא שחיתות? כאן מו-
תר לעבור על החוק?
ומדובר, רבותי לא רק בניתוחי
מתים. חוק שעות עבודה ומנוחה,
חוקי עזר של עיריות שקשורים ב-
שבת, האם שומרים עליהם, האם
לא נכון שכל המרבה לחלל ולעבור
על חוקים אלה הרי זה משובח?
האם לא מקבלים עידוד לעבור על
החוק ולתת כמה שיותר היתרי עבודה
בשבת בניגוד לחוק? וההא הדין ב-
גידול והפצת חזיר, הפצת ספרות תו-
עבה, שזה לא רק ענין דתי. יש בשנה
70—100 אלף הפלות מלאכותיות בני-
גוד לחוק. האם היועץ המשפטי כבר
העמיד רופא אחד לדין?
אולי היה אחד. בודאי לא שנים,
אני גם לא יודע על אחד שעמד לדין.
אבל ישנן עשרות אלפי הפלות.
אם היה מקרה אחד הרי היוצא מן
הכלל רק מחזק את הכלל.
נגד פרופיסור מפורסם הגישו משפט
על העלמת הכנסות ממס-הכנסה. יש
עשרות ומאות רופאים שעוברים עבי-
רה לא פחות חמורה מהעלמת הכנסה.
אגב, הם גם לא משלמים מס-הכנסה
כי ההפלות נעשות במחתרת וממילא
לא משלמים עליהן מס-הכנסה, ואת
הרופאים האלה לא מעמידים למש-
פט. על ניתוחי מתים לא מעמידים
למשפט.
איה המשפטן, איה המדינאי שיס-
ביר זאת לכנסת ולציבור? למה על
חלק מהחוקים, כפי שהזכרתי, מותר
לעבור, מבלי לחשוש לתוצאות? בת-
צחוק, תוך סלחני בקשר לעבירות
על החוק, על חוקים הבאים להגן
על הדת, זהו שורש פורה רוש ולענה,
עבירה גוררת עבירה.
לפני עשרים שנה אמרתי באחד
הנאומים הראשונים שלי, ואינני אוהב
לצטט את עצמי, שלמען המפלגה,
לטובת המפלגה מותר לפקידים לע-
שות כל מה שאסור לעשות עבור
הפרט, מותר לעבור על החוק, מותר
לזייף, מותר למעול, כי זאת מצוה,
כביכול, זה לטובת המפלגה. הזהרתי
עוד לפני יותר מעשרים שנה שאין
מוסר למחצה, אותם פקידים שמתר-
גלים לעבור על החוק בפקודתם ו-
ביוזמתם של הממונים עליהם, להוצ"א
רשיונות לפני בחירות כדי לעשות
כספים בשביל המפלגה — וזה היה
לפני עשרים שנה — לפי הכלל שאין
בפרט מה שבכלל, יכשלו גם בעבי-
רות אחרות.
שני הדברים האלה: זלזול בכל ה-
חוקים והעדר שמירה על טוהר המי-
דות כשמדובר על טובת המפלגה
ורעת הדת, אלה הביאו אותנו למצב
האומלל הזה. אין לנו אמון בממשלה
ולכן אין אנחנו חברים בקואליציה.
אנחנו משוכנעים שאנחנו יכולים לת-
רום את חלקנו על ידי אופוזיציה ל-
גופו של דבר.
לא הגשנו הפעם הצעת אי-אמון
בממשלה. היו לנו שיקולים, נכונים
או לא נכונים. היה שיקול שסוף-סוף
זאת ממשלה חדשה. שיקול שני הוא
שלא רצינו להוסיף בהלה על בהלה,
הציבור כבר נתון בהלם בקשר לש-
חיתות. אבל למרות שלא הגשנו הצ-
עת אי אמון הרי ברור שנצביע אי-
אמון לממשלה.

בטחתי

בטחתי במדינות תבל
והנה בודדוני,
בטחתי בבעלי בריתי
והמה עזבוני.

בטחתי בזרועותי
והן לא הושיעוני,
בטחתי בתבונתי
והיא לא הצליחתני.

ואותר לבבי
מול עולם עוין
ואעמד גלמודי

ואין כוחי אתי.
על כן ה' אמץ נא
עם עני ואביון,
כי בך לבד נבטח
הן לא תחפץ ברפיון.

אש"ר

א. וייס

מי הם הבוגדים

דברי מבקר המדינה היו כדרבו-
נות, אבל ספק רב אם הכתובת א-
לי"ה נשלחו דבריו הקשים ביותר,
היתה נכונה. כי אלה שניתפסו כעת
בקלקלתם, ואלה הקרוים היום "בוג-
דים", הם הנמושות, שהלכו אחרי ה-
נמושות, החייבים והאשמים העיק-
ריים עדיין תופסים מקום חשוב הן
בהיררכי"ה הממשלתית, ובעיקר ב-
סקטור ההסתדרותי.
נתאר לעצמנו, כי שנינו, אתה ואני
עובדי ממשלה אנחנו, אתה מקבל,
בשביל אותו מאמץ פי מאה מאשר
אני, מה היית עושה?
אדם צדיק, וכאלה יש, כידוע רק
ל"ו צדיקים שעליהם העולם מתקיים,
הי"ה אומר: כל אחד מקבל מה ש-
נרשם לו בראש השנה למשך כל ה-
שנה, ולא יקבל יותר אף לא יצמול
שבעתיים.
אולם רובא דרובא אינם צדיקים
מסוג זה, כאשר יאנקל רואה את משה
שהוא מקבל בעבור שבת אחת של
שמונה שעות עבודה, עבודה שאינה
עולה במאמצ"ה ובהיקפה ובאחריו-
תה מאשר כל יום אחר, רק משום
שהקב"ה קידש את יום השבת וציווה
שלא יעשה בה מלאכה! אתם ובנ-
כם ובנותיכם, עבדכם וכו', ההוא בו-
עט במצוות הקב"ה ועושה מלאכה ב-
שבת, הוא מקבל עבור זה שלשת א-
לפים עד ארבעת אלפים לירות ל-
שבת אחת.
אל תשכחו, רבותי, אנא - זכרו הי-
טיב:
בשביל שבת אחת!
אז גם משה מבקש לקבל אותו ס-
כום וכיון שאין לו סכין להניח על
צואר המדינה, הוא אינו עוסק, במ-
קרה, בסכינים, והוא גם אינו מוכן
לגרום למדינה מליוני לירות נזקים
יום-יום, הוא מחפש לו דרך אחרת
כיצד להגיע לאותו סכום.
אינני מצדיק, חלילה, את הדרך הזו
של משה, אבל מי שהצדיק ועדיין
מצדיק להצדיק את דרכו של משה או
של פרץ או אלמונים אחרים, לקבל
סכומים כאלה בדרכים כאלה כפי
שהם מקבלים — הרי הוא עצמו מו-
שחת עד היסוד, הרי הוא בוגד לא
פחות מאשר המקבל ארבעת אלפים
לירות לשבת אחת. המקבל שוחד
או שלמונים או "דמי תיווך" או "עמ-
לה".
מישהו שקיבל "טיפ" שלשים לירות
בעת התקנת טלפון, קבל שלשה חד-
שים (כך נדמה לי) מאסר על תנאי.
מגיע לו!
אבל כמה מגיע לראשי ההסתדרות
ולראשי נציבות שרות המדינה ש-
שבו יחד הסכימו שעל עובדים מ-
סוימים לקבל "דמי בושה"?
האמת היא, שאף אחד אינו מאמין
לא לעובדא שהיהודים בישראל מרווי-
חים, בנמל אשדוד, ארבעת אלפי
לירות לשבת אחת, וכי ההסתדרות ב-
שותפות עם נציבות שרות המדינה
הסכימה שעובדי מס הכנסה יקבלו
„דמי בושה", אבל זוהי עובדה, המ-
בקר המדינה אף במסר זאת (על שכ-
רם של פועלי אשדוד בשבתות), וכל
העתונים כתבו על כך, ועתון ההסת-
דרות הודיע על כך ללא תוספת של
תמיה או לפחות עקיצה אירונית, ש-
אמנם עובדי מס הכנסה מקבלים "ד-
מי בושת", וההסתדרות הסכימה ל-
כך והנציבות הסכימה לכך.
האם זו אינה שחיתות מן הסוג ה-
גרוע ביותר? האין כאן משום שו-
חד לכמה מאות או כמה אלפי אנ-
שים המאיימים בשביתה, ומשום כך
משחדים אותם, הרי כל שוחד זה
סחיטה, וסחיטה נקראת אם יש בידי
אדם מסוים לגרום לך רעה והוא מ-
בקש תמורה כדי שלא יעשה לך את
הרעה הזאת.
בשיטה זו נקטו עובדי הנמלים,
האם אין זה שוחד, אני שואל את
ההסתדרות ואת הנציבות, האם אין
בכך משום שלמונים, האם זו סחיטה,
סחיטה הזועקת עד לשמים.
תארו לעצמכם: אדם יבוא למש-
טרה להתלונן, כי מישהו מאיים ע-
ליו, שאם לא יקבל חמשת אלפים לי-
רות, הוא ישרוף את ביתו, או יש-
חית את מכוניתו וכדומה. המאיים
יאסר מיד ויועמד למשפט ויקבל עו-
נש חמור מאד, כי סחיטה היא עבירה
פלילית חמורה.
האם עובדי אל-על אינם כחוטנים
פליליים מן הסוג הזה, האם אין הם
אומרים, אם תוסיפו לנו דמי-כל,
אלו משהו דומה לזה, אנו נשרוף את
החברה, אנו נשבור אותה.
והנה לא זו בלבד שאינם מועמדים
למשפט אלא קבלו את דמי הסחיטה
בהתערבות ההסתדרות הכללית, הכ-
ספים משתלמים להם מאוצר המדינה
חד וחלק.
מה בין אלה לבין אלה היושבים
כעת במ"צר, האם משום שאלה עו-
בדים במקום אחר ואלה אינם זוכים
לעבוד במקום סחיטה, יש לאסור או-
תם?
מה ההבדל, אני שואל, אם פקיד
ממשלתי בא אל מי שזכאי לטלפון ו-
אומר לו: אמנם אתה זכאי לקבל
טלפון, אבל אני יכול לעשות את
ההרכבה או ההתקנה היום או לטעון
שאני עסוק מאד, ואתפנה רק לאחר
חודשים, הברירה בידך.
ולאיש הזה ישנה לא רק ברירה א-
לא גם שכל, והוא נותן "טיפ", עבור
ה"טיפ" הזה הוא ילך לבית הסוהר,
ואילו כאשר פקיד מדינה או חברה
ממשלתית בא אל המדינה או אל
החברה הממשלתית, שאתה ואני שו-
תפים, שאתה ואני מחזיקים אותה
בכספנו ועלוב, בפרוטותינו האחרו-
נות שנשארו לנו אחרי הניכויים הא-
כזריים, ובכן כאשר פקיד כזה בא
אל המדינה ואומר: אני יכול לעשות
את העבודה בשעות שנקבעו לפי ה-
נורמה, אולם אני יכול גם לטעון ש-
אני רוצה לעבוד בצורה איטלקית
ולא בצורה אחרת.
המדינה או החברה לא רק שיש
לה ברירה אלא גם שכל, והיא או הוא
משלמים כבין ותקילין.
וזה כשר, ולא כשר מתחת לשולחן,
אלא באישור ההסתדרות הממשלה.
ואף אחד אינו הולך לבית הסוהר.
למה מותר לפלוני להשחית בצורה
הגסה והמושחתת ביותר ולמה אסור
לעשות אותו דבר בצורה פחותה ב-
הרבה לאלמוני?
כי הכשיר את השחיתות בממשלה
בצורה גלוי"ה ואסר את השחיתות
בצורה סמוי"ה?
כי השחיתות בתשלומי השכר הב-
הטבות המפנקים היוהה היונה גם
היום כה מושחתות וכה גלוי"ה לעין-
כל, כה אכזרית וכה צינית, שהיא
עולה מאה מונים על השחיתות הס-
מוי"ה שבעבורה מושיבים כעת אנ-
שים בבית הסוהר, השחיתו רבבות
עובדים, שלפני קום המדינה לא היו
חושבים עין אפילו בחלומם הקשה ב-
יותר, ההסתדרות כרוכה כרכורים ד-
רמטיים, להמציא שמות נרדפים ל-
הטבות סחיות, צ'בד גמל שבקושי
עובר על תליש המשכורות שלו, מ-
קבל ספרות מקצ'עית, האם אין זו ש-
חיתות, האם אין זו סחיטה, האם אני
ואתה, הקטנים הללו, חייבים לשלם
לו, בשעה שאנו עצמנו איננו מסוג-
לים להכיס ספרות מינימלית.
אם "דברי" צולע בתקציבו, סוחר

(המשך בעמוד ה')

שמונה שנים לאחר שחרורה אנו ממשיכים לשאול:

מי יטהר את ירושלים

ההרס והוואנדליות של מעשי הירדנים בהר הזיתים עדיין לא נמחו ושוררת אדישות לגבי מצב הקברים בבית העלמין העתיק

— מאת יוסף דרוק —

כאשר התופפנו לפני שבוע בחב-
רת חסידים ואנשי-מעשה בהילולא
דרשב"י, בשעה שזימרו את הפיוט
לכבודו של התנא: „טהר את עיר
טבריה — עשה אותה נקיה" הרהרנו
כמה מתאימים הדברים לנושא שבו
אנו אמורים לעסוק בטורים הבאים.
מתי נזכה לברך על טיהורה של
ירושלים?
8 שנים מאז שחרור ירושלים עדיין
חייבים אנו להזעיק ולהתריע, לזעוק
ולצעוק על חילול קברות הקדושים
בבתי העלמין שבהר הזיתים. ההרס
והוואנדאליזם של מעשי הירדנים ש-
חיללו את בית הקברות בצורה פוש-
עת והדבית עדיין ניכרים וזועקים עד
לשמים, ובין המוסדות השונים אשר
היו חייבים להיות הראשונים לביצוע
כלבלבה השיקום, שורדת מעין אדי-
שות ואטימות מוחין, כאשר הדברים
נדחים מיום ליום ומחודש לחודש,
ללא סוף נראה לעין.
בכל פעם שעולה וחוזרת פרשת הר
הזיתים על סדר היום, אנו מהרהרים:
כיצד זה קורה הדבר שבכל אנשי
ירושלים על עסקניה ופעיליה השונים
לא נמצא האיש שישא על עצמו מע-
מסה זו של טיפול בבעיות ההר,
עד שהיה צריך להתגייס לכך מן
החוץ, יהודי בני ברקי שהדבר נגע
ללבו ואשר שם לו למטרה להביא
לשיקומו של בית העלמין בכל דרך
אפשרית, כוונתנו להרב דוד שמידל
מן הדמויות המיוחדות שבקרב תל-
מידי החכמים בבני ברק.

עירנות לכל פגיעה בקברי קדמונים

את הרב דוד שמידל המשמש כ-
רים בבני ברק אפשר לפגוש מספר
פעמים בשבוע משוטט ומשפט בין
המצבות ההרוסות של הר הזיתים,
שכל שבילו נהירים לו. בודק ומחד,
שוקל וחוכך מה תהיה הפעולה הבאה
לשיקום המצב החמור של ההר.
אין הרב שמידל מייצג את עצמו,
הוא פועל מטעם האגודה בשם „את-
רא קדישא" שנוסדה לפני מספר
שנים בעידודם וביוזמתם של גדולי
התורה ובראשם גאב"ד בריסק זצ"ל,
נשיאה הראשונים של אגודה זו היו
הרב משבצת ראש ישיבת "מיר,
זכרונם לברכה ויבלחט"א הגרי"ש אב-
רמסקי. כיו"ר ועדת האגודה מכהן
העסקן האגודאי ר' נחום הלפרין
וכמזכיר ר' מרדכי ויינשטיין.
יעודה של אגודת „אתרא קדישא"
היה בתקופת הסערה מסביב לעבו-
דות השיקום בקבר הרמב"ם בטבריה
שבה נעשו פגיעות בקברים, מאז ועד
היום בקיימת האגודה תפקיד של
„כלב שמירה" בכל חשש של פגיעה
בבתי קברות ובציונים קדושים ברח-
בי הארץ ורשימת פעילותה היא אר-
וכה מאד, אם זה חפירות להרחבת
כביש שגרמו לגילוי בית קברות
עתיק בשכונה אבו כביר בתל אביב,
אם מדובר בבית קברות עתיק בשר-
פרעם. ולא רק לאחרונה המצב בבית
הקברות היהודי העתיק בפקיעין הג-
רישה אירוכה.
כאשר בתרוכות עיקר פעילותה של
האגודה בשנים האחרונות בבעיית
הר הזיתים. לפעמה, מציין הרב
שמידל, לא התכוונו בכלל לטפל ב-
בעיה זו בתחילתה. לאחר שבראה היה
כי ההוצאה הרשמיים שגילו החדש-
והוה רבה מן הגילויים על ההרס ב-
בית העלמין יטפלו בענין ואכן הו-
חל סמוך לשחרורה של ירושלים ב-
עבודות שיקום. ביניהם פעולות של
חברות הקדישא בצלות השמחים וגם
עבודות כמעט מתוצה בתי העלמין
במימון ציבורי. העבודות שנעשו על
ידי מועצת בתי העלמין כללו בעיקר
גידור של שטח בית הקברות. מספר
לנו הרב שמידל כי הוזעק בעת
ביצוע עבודות הגידור לאחר שנת-
גלה כי לא היתה הקפדה מצד הפו-
עלים על כבוד בית הקברות וגם לא
הכל היה חלק בתוואי של הגדרות,
שעמדו להקים מסביב לבית הקב-
רות, לאחר סערה שהתעוררה הוסכם
למנות משגיח מיוחד על פי דרישות
אגודה „אתרא קדישא" שיפעל ליד
מועצת בתי העלמין בהשגחה על
עבודות השיקום. משגיח זה היה
כפוף להוראת רבנים מיוחדת. מאז
ועד היום מעורבת אגודת אתרא ק-
דישא בכל עבודות השיקום על ההר.

כך קובעים הם הממצאים

למעשה אפשר היום לקבוע כי
להכוונה של אגודה זו ייזקפו כל ה-
עבודות שנעשו בשטח ההר, לחשיפת
הקברים. אגודת אתרא קדישא היתה
והיוה הגוף היחיד שיזם תיכנן וגם
ביצע עבודות החשיפה מתחת לכביש
יריחו ולאחרונה בכביש נחל קדרון.
בסיור שערכנו השבוע בשטח ההר
בלוויתו של הרב שמידל עמדנו על
היקף העבודה שנעשתה על ידי הא-
גודה ואשר הביאה עד עתה בתחילה
לסגירתו של הנתיב המערבי בדרך
יריחו והאור כך לדרך השילוח. עדיין
נותרה בעיית הנתיב המזרחי ודרכים
נוספות. פרשה מיוחדת במינה היא
שיטת העבודה שבה נקטה האגודה
עד שזכתה לראות בסגירתם של שני
כבישים אלו. יבוא היום ונוכל לגלות
הדברים שהשתיקה עדיין יפה להם.
ראינו כיצד הולכת ונחשפת הגדר
העתיקה שהקיפה את בית הקברות
הספרדי העתיק בשיפולי ההר, בחל-
קה של קבר בעל „אור החיים" ליד
מצבת יד אבשלום וקבר זכריה.
מתברר שבמקום זה כיסו הירדנים
את בית הקברות במילוי עפר שבין
2 עד 9 מטר. כאן מגלה לנו הרב
שמידל מעט מן השיטות שבהן הוא
קובע את ממצאיו ואת דרכי הפעולה
לפני כל מבצע, מהבר בהתייעצויות
עם אנשי מקצוע, ביניהם מהנדסים,
מודדים, שיחות עם ותיקים, קרובי
משפחה של הטמונים בשטח, עיון
בתמונות והשוואות בין תמונות ע-
תיקות והמצב כיום. גם שכנים ופוע-
לים ערביים המכירים את המקום מת-
קופת המנדט עוזרו בקביעת ממצאים.
הרב שמידל משבח את מגמתיותו ב-
חושו של המשגיח בשטח ההר, ר'
שמעון אבשין, שידע, למשל לקבוע
כמעט ללא הסתייעות במדידות ו-
אמצעים טכניים, בעת ביצוע חשיפה
מסויימת, עד היכן אפשרי לעבוד
בעזרת טרקטור ובאיזו נקודה יש
לעבור לעבודת כפיים.
הרב שמידל אינו יכול שלא להז-
כיר את העזרה והסיוע הרב שקיבלה
האגודה בכל פעם שפנו לבקש עזרתו
של חיל הנדסה מבהם פרוש. „עד לא
נתקלתי באיש ציבור שהתגייס לפ-
עולה בכל פעם שנדרש כאילו היה
זה ענין פרטי אישי שלו". מאז תחי-
לת הפעולות ניצב הרב מנחם פרוש
לצידם בכל האספקטים הפוליטיים
והציבוריים של הדברים. אם זה בוע-
דת הפנים של הכנסת ואם בתקופת
כהונתו כסגן ראש עיריית ירושלים.
הרב פרוש אף הוזיק הביא לפגי-
שה בין הרב שמידל וראש עירית
ירושלים שמאז מגלה הערכה כלפי
האגודה (על אף הבדלי הדעות הוא
מכבד את השקפותיה ומטרותיה.
הרב שמידל מעדיף לא לדבר על
מה שכבר נעשה בהר והוא מציין כי
מה שנעשה עד כאן נהיה רק ציוני
דרך לקראת פעולה בעתיד של הגו-
פים האחראים על המקום. אגודת
אתרא קדישא אינה רואה עצמה כמי
שמכוונת על שיקומו הכלא של ה-
הר, אם כי איננה מוציאה זאת מכלל
אפשרות, האתגר העומד בפני הא-
גודה הוא להביא לכך שכל השטחים
שהיו בעבר בית קברות ואשר קיי-
מים בהם עדיין קברים יגודרו ולא
ישמשו לשום צרכים אחרים, ורשימה
זו היא עדיין ניכרת. חלק של כביש
יריחו בסיבוב הבוכר כ„ראס אל
עמוד" ליד בנין משטרת המחוז עובר
על גבי חלק של בית העלמין, הרב
שמידל מציין כי כבר פנה לגורמים
הרשמיים וביקשם לאשר בדיקות
נסיון, לקבוע אם אכן נשארו במקום
קברים ואולי נעקרו, אולם יש ההתנ-
גדות מצד העיריה הרואה בזאת „נקו-
דה עדינה". הוא מציין כי גם אם
יתברר שיש צורך בסגירת חלק מן
הכביש, עדיין יישאר מרחב למעביר
רחב בעל שני נתיבים במקום, באשר
החשש לקיומם של קברים נוגע רק
לחלק קטן בצפוני של הכביש הגובל
עם שטח ההר ועדיין נותר הנתיב
הימני שהוא פנוי לגמרי וקיימת במ-
קום שדרה רחבה, כך שלא יקרה
שום אסון אם ישנו אותה ויבנו
במקומה את הנתיב השמאלי.

הכביש ליד מלון קונטיננטל

קיימות שתי חלקות נוספות בדרומו
של ההר בסמוך למלון „פנורמה" ו-
בצל כפר השילוח המוחזקות בידי
ערבים. בחלקה אחת רואים קברים
ביניהם מצבה שעליה מצוין השם
„הרב הגדול ר' יצחק קריספין" ועל
מצבתו חרותים תארים נכבדים כגון
הדיין המצויין, איש אלוקים ועוד.
מציין שנוסח המצבה מובא גם בספר
„תולדות חכמי ירושלים" לר"א פרומ-
קין. ליד מצבה זו מצבה שעליה השם
„הרב יעקב מזרחי". כל החלקה מ-
כוסה בעצר ושיחים והמקום מוחזק
על ידי ערבי ומשמש כמחסן גרוט-
אות. בסמוך לה חלקה שבה מספר
קברים וערבי אחר מגדל בה עשבים
וירקות.
במקום אחר ליד בית המלון „אינ-
טר קונטיננטל" נבנה חלק מן הכביש
על גבי חלקת הקברים המוחזקת בידי
כולל גליציה הגב"ה, מדובר בחדירה
של כמטר וחצי בלבד של שולי ה-
כביש לתוך חלקת הקברים. בדיקות
של „אתרא קדישא" גילו קיומם של
קברים מתחת לפני הכביש. האגודה
הציגה פתרונות הנדסיים לחשיפת ה-
קברים מבלי לפגוע בקיומו של הכ-
ביש מצד. כאלטרנטיבה ביקשו גידור
שולי הכביש בלבד. ביזמת האגודה
הציבה הרבנות הראשית במקום של-
טים המזהירים את הכהנים מפני
טומאת מת.

החלטת הממשלה איננה מתבצעת

בשנת תשכ"ח החליטה הממשלה
ראשית לשקם בית העלמין בהר ה-
זיתים, מכוח של החלטה זו בוצע
הגידור כאמור לעיל, באותה החלטה
היה גם סעיף על גידור של בית
העלמין הספרדי הישן במורד הדרומי
של הר ציון הידוע בכינוי „אמבור-
סקי". עד היום לא בוצע דבר זה,
מפשים מה. הרב שמידל מגלה כי זמן
רב אחרי תאריך החלטת הממשלה
פנה בנידון לאחד הפקידים שהיה
צריך לבצע את החלטת הממשלה, ו-
הלה לא ידע כלל על כל הסיפור.
לקח לו כמה ימים לבדוק, עד ש-
אישר קיומה של ההחלטה. אולם ה-
ביצוע נדחה עד היום מסיבות תק-
ציביות וגם בתקציב של השנה הח-
דשה לא שוריין סעיף בנוגע לכך.
אך אם אין לה הרצון לכך, נב-
רית האגודה לביצוע עבודות רחבות
יותר של שיקום ההר. כך היא מ-
שחרר ושיקום חלקת הקברות ש-
מיצאה במגרש חניה למלון „פנור-
מה", שהוזרו הרבה מן הקברים במ-
קום. כך הדבר בכל השטחים שבהם
טיפלה האגודה, אם זה אגב ערכות
סקר שהוכן על ידי המהנדסים הרש-
מיים, על מציאותם של קברים בת-
ואי הכביש החדש המתוכנן בנחל
קדרון, כאשר נמצאו קברים הם סומ-
נו ונבנו מחדש. גם שבילים להולכי
רגל נבנו ואף מדרגות הוצבו על
ידם.
מהיכן ידע זה זה? שאלנו את הרב
שמידל. מי מממן את כל פעולות
האגודה, תשובתו היתה... מן הנדענו,
וכאן בגלות היא לנו שהאגודה מימ-
נה חלק ניכר מפעילותה על ידי
הלוואות, חלק אחר הגיע כתרומות
מחוג מצומצם מאד של אנשים, כי
דובר בעשרות אלפי לי"ר שהאגודה
חייבת לפרוע למוסדות שונים ואומנם
ההוצאות הצפוי בעתיד לגשת במ-
אות אלפים, קיים גם חשש אם לא
תיפול החלטה ביצוע עבודות השי-
קום בבליאם, אלו ידרשו סכומים
גדולים עוד יותר, ואגודת „אתרא
קדישא" מוכנה לקבל על עצמה תפ-
קיד קודש זה, על אף ההוצאות ה-
גדולות הכרוכות בכך. התייחסותם
של המוסדות הרשמיים לנושא הר ה-
זיתים במחיסה את החשיפות שלהם
ההכיתייה ציבורית רחבת היקף גב-
שיך עוד ועל זמן רב לשאול מי יטה-
רנו את ירושלים מי יעשה אותה
נקיה...

המודיע ג'
יום ו', כ"ח אייר תשל"ה

בעקבות השבוע

ששה ימים ושמונה שנים

היום יזכירו יהודים בכל העולם את יום השחרור
של הכותל המערבי. שוב ניצבות לנגד עינינו כל
אותן תמונות מרגשות ומרטיטות, שמעמקים הטוב לא
פג וזכרון שופף ונעשה.
הכותל המערבי לא פסק מאז להיות מוקד לתח-
יונות מרנינים. העם אינו משביע את רעבונו, יהודים
מכל העולם חוזרים ובאים אל הכותל שלהם ומת-
רפקים עליו בגעגועים אין קץ. כל עליה — חוויה.
כאן משתפכת הנפש היהודית, כאן הם נשברים גם
הקשוחים והתקיפים. האבנים, אבני הגזית שראו
את ימי הגאון והתפארת של העם היהודי בימים
שבהם עמד הבית על מכונו.
שמונה שנים עברו מאותו יום בו חשנו בהת-
קרבות פעמי המשיח, ועדיין אנו שרויים בגלות.
היום אין טעם להתנוכח על נוסחאות. העיר החרבה
הבזויה והשוממה זועקת עד לב השמים. אנו עומדים
למרגלות הר הבית ואין אנו רשאים להכנס לתוכו.
יש משמעות סמלית לעובדה, שעל אף קיומו
של שלטון יהודי בעיר דוד, השליטה על הר הבית
מצויה בידי המוסלמים, ואין אנו מהקקים עתה לצד
ההלכתי — נושא זה כולו מסור בידי חכמי התורה
אשר קבעו הלכה לדורות עד כי יבוא שילה. אנו
מצביעים רק על הצד המדיני, ויתורה מו, ממשלת
ישראל כיום אף מוכנה לקבוע שלטון סמלי לעולם
הערבי על אותו הר הבית, הר המוריה, ההר שמעורר
כל כך רגשות עזים בלבו של העם היהודי, ההר
המשמש סמל לגאולת ישראל כאשר ייבנה בית-
המקדש במהרה בימינו.

העיר החרבה והשוממה

ומעבר לרגשה, כאשר אנו מגיעים אל העובדות
ואנו צועדים בין הסימטאות הדחוקות של העיר
העתיקה, אנו חשים כי העיר עדיין חרבה ושוממה,
ולא רק הרובע המוסלמי או הרובע הנוצרי שוממים,
כי אם גם הרובע היהודי עדיין לא נתיישב כפי
שצריך היה להיות אחרי שמונה שנים.
אך ביותר מציקה ההרגשה, כאשר אנו מגיעים
אל הרובע היהודי ונוכחים כי לא רק הסימטאות
המוכרות לנו נעלמו, כי אם גם הנוף האנושי השתנה
לבלי הכר, בודדים בלבד מכל אלה שהתגוררו בו
לפני שנפל, חזרו לחזור אליו. ואין אתה יכול
לעמוד על כוונותיהם של משקמי הרובע. מדוע מנעו
את שובם של היהודים אשר מסרו את נפשם על
מגוריהם ברובע, כאשר היה בעוד תנאים אלמנטריים,
והכשיה הפכו אותו לרובע מגורים אכסקלוסיבי, שיש
בו אמנם כל הנוחיות אבל חסרה בו אותה רוח
שאפיינה את הישוב לשעבר.
ואנו שואלים מדוע, יש זכות לכל אותם פרוי-
קטציונרים, אשר שמורות להם דירות מגורים מפו-
ארות ברובעים אחרים ואף בערים אחרות, והדירות
שמורות רק לצרכי ספיקולציה. כיום קוראים לזה
„ההצטרות קלה". כי ברכש דירה לפני שלוש-ארבע
שנים ברובע, בלי השקעה גדולה, כי הרי חמישים
אחוז העניקה הממשלה כאשראי ברבית נמוכה
מלבד הלוואה עומדת ועכשיו, אם ימכור את הדירה
שהיא עומדת ריקה, הוא יצא ברכוש גדול.
ואם כבר דהוב לב, מדוע לא דקדקו באנשים,
מדוע לא הקפידו על זכויות וסדר עדיפויות. למה
לקחו רכוש של הזולת, הפקיעו אותו כדי להעשיר
מספר קטן של בעלי יכולת, שכל זכותם היתה
„קשרים" בהנהלת החברה ואף היו כאלה, ולמרבית
ההפתעה פקידים במשרד השיכון, שלא נרתעו מלר-
כוש שתי דירות לעצמם. והממשלה יודעת, והמש-
טרה איננה חוקרת מעשה זה שהוא נכלל בגדר של
שחיתות.

בתי הכנסת שלא שוקמו

מספר בתי הכנסת שנשקמו ברובע הוא קטן,
עשרות בתי הכנסת שהיו קיימים בו לפני השחרור,
נעלמו ויש כאלה שבמקומם אף נבנו בתי מגורים,
כמו בית הכנסת הגדול שבבתי מחסה שבמקומו
התגורר רבה של ירושלים בזמן רבי חיים הגונלד
זצ"ל.
כבר הצבענו השבוע, על שני השרידים של
שלדי בתי הכנסת המפוארים שניצבו בעבר עיטרו את
נוף הרובע בכיפותיהם הענקיות, החורבה רבי יהודה
החסיד ו„תפארת ישראל" של ניסן בק, פיקום
הרחבי של חסידי ביאון, שנבנה על פי הוראת
כקשית האדמו"ר מרוזין קדוש ישראל זי"ע ובעד
רתו. אלה הן עדויות אילמות על אילות יד.
לפי שעה שופצו בתי הכנסת הידועים בשם רבי
יוחנן בן זכאי, אלא שאנשי הרובע טוענים כי העדה
הספרדית הפכה אותם למוזיאון עד שקשה להם
להסתגל להמולה השוררת במקום, בעיקר בשבתות,
כאשר תיירים ומטיילים בהמון פולשים להיך בתי
הכנסת לשם סקרנות בעיצומה של תפילה ואינם
נוהגים כבוד במקום זה ואף פוגעים ברגשותיהם
של המתפללים בשעה שהם מפעילים מצלמותיהם
בעיצומה של השבת למורת רוחם, ואין איש מוחה
בם.
שופץ ונבנה גם בית הכנסת „צמח צדק" אשר
הקדישו חב"ד שוקדים, במצוות הרבי, שיקיימו בו
תפילות יום יום ובהשכמה מגיעים אליו חסידים מכל
קצוי העיר. בית החסידים קטן אחר שיקה לו שביתה
באחת הדירות של בתי מחסה עוד בימיו הראשונים
לאחר השחרור, הוא ה„שטיבל" של חסידי ברסלב
ששוקם על ידי רבי משה בורשטיין, בן הבישובים
הבודדים של הרובע שהורשו להורר.
בלבד זה קיבלת בירבע בבית המשקיף אל
הכותל ישיבת „חיי עולם", שהזהה לבית שהיא צריך
לה, גם היא נשתה ואת אחרי שהלבה על מכשולים
שמטעם הוציאו אותה מחוץ לרובע. ישיבת „פורת
יוסף", הבונה את ביתה הגדול. הוקמו יתר ישיבה
שם מקים ל„כולל" אברכים, ישיבת „הכותל" שנכנסה
לרובע חודשים לאחר השחרור והיא מאכלסת היום
דירות רבות עד שיוקם הבנין הגדול שלה.
בין בתי הכנסת ששוקמו, ראוי לציין בית הכנסת
של חברת „שערי חסד" במעלות חסדים הכולל ברחוב
„שונה הלכות". בית כנסת זה שוקם ביוזמתו האישית
של ההגיב ר' משה דייבאלה, שאף קבע במקום
ישיבה. בבית כנסת זה לימד לאחרונה גם „כולל"
אברכים שנוסד על ידי הרב שמואל דרייבסקי שנכנס
אף הוא להתגורר ברובע. עתה מיתר גם לבליל,
כי בחצר הגב"ה המזל, היתכנה גם מקוה טהרה
ארעית באחד המרתפים. מצוה זו מייצבת לתושבי
הרובע המקפידים על טבילה לפני תפילתם. אולם
המקוה הקבוע של הרובע טרם נבנה לדאבון תושבי
הרובע הסובלים קשות מחוסר עזרות התי הזה.

גזל רכוש ההקדשות

בתי הכנסת שלא שוקמו עדיין מרבים הם
מצפים ליד גאולה. הממונים על ההקדשות האלה
תובעים להחזיר להם את בתי הכנסת ההיסטוריים
כדי שיוכלו לשקם אותם. בין אלה אני רוצה
להזכיר את בית הכנסת של חסידי קארלין בתוך
היהודים, בית הכנסת „בית הלל" שהיה ב„מאשה
עבדוים הכול. ההשרה מתחפלת במעונות משפחות
המתיישבים ואחד המבנים מסר לכי המשכים, כי
מיקבו לקיום שביתת שבת במסדרי החברה, ובמלוב
ענג שבתלו יעב בדי לאלף אותה להחזיר להם את
הנזל הציבורי שלקשה במשפה של יהם.
כאשר סיירנו בימים אלה ברובע, היתה השלמה
שלנו על הבינו מהלה בתגוה, על המחדלים, על
ההתעלמות והתחברות שמהתנו לא היתה שלימה,
מפני שהרובע טרם החזור לבעליו הספציים. יש
בתים שנעשה בהם שימוש לרעה בניגוד לצוואת
המקדישים, בין אלה הקדש כולל הו"ד, וכי שהכר
מה היו בתי ההשילד בשביל ירושלים, לא יוכל לשלוח
לאלה שעיוותו את ההיסטוריה והפכו בית שהיה
מיועד להלמיד חכמים מצוינים ויראי שמים, לבית
קפה ומועדון שהם מבוגדים בתכלית לצוואה המקדיש.
זהו עיוות משפטי חמור, שתבל שעברי עליו להחזר
היום.

נעלה את ירושלים על ראש שמחתינו

מחדלים בכותל המערבי

אילולא נהרסו בתי המוגרבים ליד הכותל המערבי
סמוך לשחרור, ספק אם דבר זה היה נעשה עד
היום — אמרה לנו לפני כמה שנים אישיות בכירה
במשטר הישראלי. היום אנו עתידים להקיף משפר
באיזור מבלי להתקל בתגובה עולמית.
זו השנה השלישית שעבודות החפירה שבה החל
משרד הדתות, משותקת לגמרי. כל זאת כדי לפייס
את השייכים המוסלמים, שאיבתם לישראל וליהודים
לא תשתנה כלל, אם ימשיכו בחפירות או ישבתו
מהם. הפעולה לשחרר את הכותל המערבי הקדוש
מכל אותה זוהמה שהצטברה עליו מאות בשנים,
בזדון מרושע, הופסקה מחשש תגובות שליליות
של הערבים. לא כן החפירות הארכיאולוגיות ליד
הכותל הדרומי, אשר לדברי הערבים מאיימות על
יציבות היסודות שעליהן נשען המסגד אל אקצה.
מהי מדיניות מוזרת זו? מדוע זה איפה ואיפה?
לקראת השנה התשיעית לשחרור הכותל, צריכה
הממשלה לגשת ביתר תוקף לשחרר את הכותל כולו.
מה נהדר יהיה המחזה, כאשר הכותל המערבי
הנישא בהדרו יתגלה את העין ויכסה פיהם של
מקטרגים.

רכוש יהודי מחוץ לרובע

היהודים התגוררו לא רק ברובע היהודי בעיר
העתיקה. קדושת יש לאבנים. מספיק לבדוק את
המשקופים של הכתובות ולראות את הקתובות
של המזוזות שציינו את הבתים כדי לדעת, כי מחוץ
הרובע המשלמי התגוררו יהודים והיו בו עשרות
בתי כנסת.
קשה להבין מדוע הממשלה הפקירה רכוש זה,
פרט לשני יוזמות שנעשו סמוך לשחרור, לא נעשה
דבר. הראשון היה חידוש בית הכנסת בישיבת „תורת
חיים" שברחוב הגיא הגוליכה לשער שכם ביוזמת
משפחה ויינגראה, והשני היה ר' חנוך בן ארזה
שקיבל לרשותו את חצר כולל הונגרין באיזור רחוב
ועתה בו עסק לביכור ספרי קודש והשכירי קודשה,
שהיה הראשון בעיר העתיקה והיהודי מחוץ לרובע.
ועדיין לא אמרנו דבר, על הר הזיתים שההרס
עדיין ניכר בו הכבישים מכסים על קברי קדמונים,
הממשלה גילתה יוזמה ותנופה בשיקום שכונות
הערביה מסביב לעיר, מדוע הניחה את העיר שבין
החומות? מדוע נעצרה כאן? האם בגלל הכלל של
„כל הקודש מחבירו חרב יהודי".
כיון שהשבוע עבר בסימן יום השנה לשחרור
ירושלים, הסתפקנו בהעלאת קודים על נושא זה
בעקבות שבוע זה, שהיה גדוש באירועים שונים
שאף הם ראויים להערה. אלא שכבר תמיד, אנו
מעלים את ירושלים בראש.

מ. ע. ד.

هكذا من الأصل

ספרים סופרים וספרות

מי מרום - פרקי אבות

נאמר בתנא דבי אליהו רבא (פרק א) לשמור את דרך עץ החיים. „דרך — זה דרך ארץ, החיים — זה תורה, מלמד שדרך ארץ קודמת לתורה, קדימה זו היא קדימה בזמן, שאי אפשר לזכות לתורה, אלא ע"י זיכוך המדות — — — שכן דברה תורה כלשון בני אדם, ובלא מדות אינם בכלל אדם".

אם בדרכי אדם אין כל הדעות שוות, על אחת כמה וכמה בהליכות המשנה, ושבעים פנים לתורה. דרך מיוחדת סלל לו הרה"ג הרי"מ חרל"פ מבני ציון היקרים שעלה ונתעלה במעלות גדולי גאוני ירושלים שזכו לפרסום עולמי באהלי תורה ומחשבה.

דרכו דרך היחיד היתה, ולא רבים יכלו ושהם שלא רצו ללכת בעקבותיו. היו כאלה שלא הבינו אותו, אולם הוא צעד בדרכו.

נוסף על סדרת ספריו בהלכה, שה־שאיר אחריו ברכה, מההוצאת מספר של „בית זבול", השקיע ממיטב הגיוניו בספרו על פרקי אבות, ולפנינו חלקו השני של „מי מרום" וכאמור בפתח השער „מטרתו ללמד דעת בינה השכל, בחכמת הנפש ובהוראה הישרה מהמדות, זיכוכן וקנינן, ולפתוח שער להתעלות במעלות השלימות, ארחות הקודש של תורת אלקים חיים, גילויה וסתריה".

הסיבה מיוחדת היא מסכת אבות, המסיימת את סדר נזיקין, אם כי היא מוקדשת לטיפוח המדות, והמאירי מדגיש בפתיחתו ל„בית הבחירה" ש־המסכת שוהת בבנין הקבלה מדור לדור „משה קיבל תורה מסיני — ראוי להתעורר מה היתה הסיבה להו־דיע סדר הקבלה מאיש לאיש, ויראה לי בתשובת זה שלא נעשה אלא למעלת המסכתא, והוא שמצד שעני־יניה כוללים דברים, לא תבוא עליהם ראיה פרטית מן המקראות, ולא מדר־כי המחקר והקש ושאר המדות, כדרך שאר הדרכים התלמודיים, רק זירוז על מדות חמודות, ואזהרה על מדות הנמאסות, אולי יחשוב עליהן, שאין המדות המשובחות גוף מצוה ולא הה־מגונות גוף עבירה, ויקל עניינם בעיני השומעים, ויבוזו לשכל מליהם, אם היות הם הם מדריכות האדם לאמת או להפכו, ומתוך כך הוצרכו הדברים להיות נסעדים במעלת הקבלה, להו־דיע שהם דברים מבוררים מחכמי קדם ומקובלים מפני הנבואה. איש מפי איש".

אף הרע"ב מברטנורא מציין בפשטות „לומר לך שהמדות והמוסרים שבזו המסכת לא בדו אותם חכמי ה־משנה מלבם, אלא אף אלו נאמרו בסיני".

בפירושו „מי מרום" של מסכת אבות השקיע הרי"מ חרל"פ את השקפת עולמו, אם כי הספר סדור על ידו רק עד אמצע פרק ב' ומשם ואילך נלקטו מתוך כתבי יד קדשו, מציינים בבדק מהדירי הספר, הוצאת מדרש גבוה לתלמוד „בית זבול", שאין ה־ספר פירוש למסכת אבות אלא „מסביב למסכת", ומתוך הדברים משתקפת רוממות נפשו. כך הוא מפרש לדברי־הם של יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי, „הוי דן את כל האדם לכף זכות", כל הרגש רע בזולתו או חשד בחבירו אינו מצטייר באדם, הלה באותן הרעות הפגמים שהוא עצמו לקוי בהם, או לגמרי או במקצת. הש־קפת אדם בזולתו הוא כמו שמשקיף דרך בתי עינים, שיראה בעולם הכל בהמתת גוון הבתי עינים שלו, לזאת אך זה שלימות האדם, שיתקן עצמו לשלול מאתו כל המגרעות והרעות, שאז ממילא לא יראה בזולתו שום רע, חוב והשר, אזי שלמותו חייל לדון את כל האדם לכף זכות, ש־ישתדל להגיע למדריגה כזו שיראה רק זכות ולא חובה, טובה ולא רעה".

כאמור משתקפת השקפת עולמו של הרי"מ חרל"פ בספרו זה, אם באהבת התורה, כקריאתו הנלהבת כדרכו אל הצעירים תופשי התורה ללכת בעק־בות הגדולים „שהפליאו את העולם בפליאות קדושתם, הפארת לעושיהם, בפליאות מדותיהם וזיכוך רעיונותיהם וקדושת מחשבותיהם", באהבת ישראל וכל קדשיו ואהבת הבריות גם יחד, אם באהבת ישראל, כדוגמת ההדגשה שצויינה לעיל ויחודה בתורת החסי־דות, על ראיית זכות, המשקפת את האדם עצמו, ואם באהבת ארץ יש־ראל שכן „יסוד כל המצוות הוא ארץ ישראל, שהיא הקרקע של כל הגד־לות, וכל הכחות הגלוים והנעלמים גנוזים עליה, ממנה יוצא ומצמח פינה לכל המדרגות כולן".

בכל דור ודור התאמצו שבעת ה־עמים בכל מיני התאמצויות לטמא את הארץ, ולא היה הר וגבעה שלא עבדו עבודה זרה עליה, וגם עשו בה כל התועבות. עד שהקיאה הארץ אותם, ורצה מוטלת עלינו המצוה לקדש אותה ולחיות בה בקדושה ו־בטהרה, ואז נזכה להגשמת תקותו־ברכתו של המחבר באגרתו שנכתבה לפני 27 שנים בה ניבא כי „לא כך מהר יתגשמו הדברים הרבה ימים עד עלינו לעבור — — — כי צריכים עוד לשבור קליפת ישמעאל", כן יהי רצון.

א. ב.

הרב **ש. ח. פרוש**

מגן דוד - ברכת דוד - קהלת דוד

במנורת שמסרה הקנים הטהורה ש־התקין איש האלוקים המגיד הקדוש רבי מרדכי מטשרנוביל זי"ע התנוסס לתפארה אורו הבהיר של חכימא די־הודאי הרה"ק רבי דוד מטולנא זי"ע — מראשי מנהיגי החסידות בדורו, אשר מבאר תורתו שתו אלפים מיש־ראל.

שושלת טשרנוביל המפוארה שיי־סודה בבעל „מאור עינים", המשכה ב„ליקוטי תורה" נתפשטה לשמונה בתי אב שהתוו בשמותיהם של ישראל והרעיפו טל של תורה על נפשות ע־ייפות מטרדות היצר ומוראות הגלות המשוכה.

כל אחד משמונת האחים הקדו־שים הצטיין ביחודו, אך המיוחד שב־צדיק מטולנא שעל כסאו היה חרות "דוד מלך ישראל חי וקיים" היתה פקודתו המופלאה שבה השכיל להב־ציע את קדושתו וגדולתו.

זכה אותו צדיק למה שלא זכו ר־בים ו„שמעתתיה מבדרין בעלמא". ס־פרו "מגן דוד" על התורה נדפס פע־מים רבות ומהם כמה פעמים בחייו, גם ספריו האחרים "ברכת דוד" ו"קהלת דוד", ראו אור בחייו, האחרון נדפס סמוך לפטירתו י' אייר — ספי־רת בצת שבעצת — תרמ"ב.

דיינו בעדות נכד אחיו הגדול מצ'־רקס, גאון דורו מרן רבי מרדכי דוב מהורנוסטייפל, זי"ע, בעל „עמק ש־אלה", „חיבור לטהרה", „תורי זהב", ולאחרונה „פלא יועץ", בספרו „עמק החכמה" שהדפיסו בעילום שם בצי־רוף ספר זקינו „עמק תפלה" בשם הכולל „שושנת העמקים" (לובלין — תרמ"ד), בהספידו על דו"ז רבינו מ־טולנא (שם עמ' 78), „אשר מקודם בליקח מאתנו דו"ז האשר הגדול, איש אלקים הרה"ק הר"ד מטאלנא זצ"ל, אשר רבים הלכו לאור קדושתו, והפ־לא עשתה רושם בשמים לעשות מו־פתים בארץ. (בדרך אגב באותו ה־ספד הזכיר מרה על שריפת בתי־ובתיכם אבידה שאינה חוזרת, האחד חיבור מלא בכמה עצמו של הגאון הק' מבדיטשוב בעל קדושת לוי זי"ע על פי פאות בפלפול עצמו, וכתבתי אותו על העתק נכון להיות ראוי להדפסה, ובעזרתו הי' לקובצו בדפוס") ובסיום ההספד „נתפשה ד־רכינו והתקומה לשוב על נגעי לבב כל איש, כאשר ראינו שנוטל מעינינו דו"ז הק' אשר אמרנו בצלו נחיה ב־גויים".

דיינה, הגדולה זו איננה זקוקה ל־תוספת נופך "האשר הגדול איש א־לקים — מנגנו", אך בכמה שורות נ־צטה לתת סקירה קצרה על האור ה־גנוז בשלשת ספרי הקודש, "מגן דוד", "ברכת דוד", "קהלת דוד", ל־שעבו שילוב מעיין של עמקות המח־שבה עם פשטות ההבעה, תורה [illegible]

המשרנובילות של „הדרכות ישרות" שמהותה הוא קידוש הנהגת יום־יום ביסוד מוצק של אמונה טהורה בה' ובמשה עבדו, כלומר בצדיק שבכל דור שהוא הוא „איתפשטותא דמשה" שרק על ידו ודרכו זוכים לשלימות האמונה בהשי"ת, כשהתנאי הראשון לכך בחוק "חוק ולא יעבור" היא ההכנעה והשפלות, אלא שחייבים ל־השמר מעצבות שהיא אבן הנגף בדרך העליה בית א־ל.

ההוראה של "התקשרות בצדיקי ה־דור" חוזרת ונשנית פעמים רבות, כשהיא שזורה בפסוקי התורה, במא־מרי חז"ל ובספרי מקובלים "כי ע"י שהאדם מזרז עצמו בתורה ובעבו־דה טובות, ע"י יוכל לקשר עצמו בצדיקי הדור, אבל אם אינו מזרז עצמו כנ"ל, רק הולך אחר גשמיות העולם תאוות עוה"ז, איך יוכל לקשר עצמו בצדיקי הדור, ולזה אמרו חז"ל אין צו אלא זירוז, היינו כשאינו מזרז עצמו כדי להתקשר עם הצדיקים, י־כול ליפול אל כל הרהורי מינות ח"ו, אבל כשהאדם מזרז עצמו בתורה ובמעשים ומקשר עצמו בצדיקי הדור, צדיקי אמת, אזי הצדיקים מעלים או־תם בדיבורי תורתם (מגן דוד כה, א).

כיצד היא אמירת התורה — של הצדיק, שעל ידה הוא מעלה עמו את הדבקים בו — מדגיש החכם האלקי מטולנא בשם אביו "קודם דבורי תו־רה ותפלה צריך אדם לפתוח לבבו שיוציא הדיבורים מעומקא דליבא, כמו שאמר האדמו"ר זללה"ה זי"ע על מה שכתוב בזוהר: פתח ואמר, ש־מקודם פתח לבבו ואח"כ אמר הדבו־רי תורה ע"פ דברי קדשו, ועיין זהו שישכון הקב"ה בתוכו (שם קיז, ב).

מי הוא צדיק, מגלה לנו רבינו ב־הגהה בספרו "ברכת דוד" (טו, ב) "אולם כוונתי בשם צדיק לא על אנשים שמחשבים הטפל לעיקר והעיקר ל־טפל ואשר ידקדק בדברים של מה בכך, אשר עליהם אמרו חז"ל... חסיד שוטה, אבל הכוונה הקדושים באמת בדרך הישר והגמילות חסדים עם כל אדם, וזוהר מאד בשמירתם כי זה כל האדם".

אהבת ישראל איננה דבר נפרד מאה־בתו ית' אלא זו ברצותו „תרין ריעין דלא מתפרשין" וכך הוא מגדיר יסוד זה "שצריך אדם לאהוב את כל הבריות וע"י זה יוכל להתקשר בהבו־רא ב"ה. כי כל אדם יש לו בחי' נשמה שהוא חלק אלוק ממעל וכשהוא אוהב כל אחד ואחד יכול להת־קשר בהבורא ב"ה... שכל אחד ואחד הוא חלק ה' ממש, משא"כ כששונא אין אדם אחד, ע"ז נאמר חלק לבם עתה יאשמו בהי' חורבן הבית" (ברכת דוד לא, ב).

אם אמנם כבר נדפס ספרו "מגן דוד" בכמה מהדורות, הרי כעת במה־דורה זו נהגלו דברי הדש והוא הגהות והשמטות, ותיקוני מעויות, ש־נכתבו בכתב יד קדשו של המחבר על הספר, וכעת רואים הם אור לרא־שונה ובוודאי יקפצו רבים לזכות בה־כך. יבורך נינו האדמו"ר מטולנא על זיכוי הרבים ב"מגן ברכת וקהלת דוד", ואין ספק כי זקוקים אנו כעת להגנה וברכה ובעיקר להקהיל ולקבץ נדחי ישראל בזכות אותו צדיק שהיה מלך בישראל, ששמו כשם דוד, מלכא משיחא. חשיבות מיוחדת ל"קהלת ד־וד" שנדפס רק פעם אחת לפני כמאה שנה!

סגולות אלו הימים — חודש אייר — הוא קבלת התפלות כדברי רבינו, "בימים האלו מתקבלים כל התפלות של בני ישראל... בעת שמגיע עת וזמן אשר בשם ה' אלקינו נדגול — שנכו בני ישראל לדגלים, בכל שנה ושנה בהגיע הזמן הזה ימלא ה' כל משא־לותיו, השי"ת ימלא כל משאלות עם בני זוכים להשפעת רחמים פ־שוטים (מגן דוד סח, א).

אם כעת הוא זמן קבלת התפלות, הרי עלינו לשפוך שיח לפני גואל ישראל ב"ה שיקיים בנו בקרוב ממש דבריו הק' של רבינו דוד זי"ע בס־פרו „קהלת דוד" (פד, א), ביישוב שני מאמרי חז"ל שאין משיח בא אלא בהיסח הדעת (סנהדרין צז, א), וכן: אין בן דוד בא אלא בדור ש־כולו זכאי או כולו חייב (שם צח, א), ותמוה כיצד יתכן היסח הדעת בשע־ה שאנו חייבים לחכות למשיח ואו־מרים בכל יום: ואף על פי שיתמה־מה עם כל זאת אחכה לו בכל יום שיבוא, ואיך שייך כולו חייב אלא הכוונה היא שיבוא עת להקב"ה ש־בפיס יפה דעתו [illegible] לו המו הבאים מן הארץ [illegible] הדור כולו זכאי [illegible] בזה בא יבוא במהרה בימינו אמן".

[illegible]

ד. איינר

זה מול זה

עומדים הם זה מול זה ומסתכלים זה בזה: עץ השדה — והאדם.

ושניהם יודעים שיש ביניהם קשר, זיקה כלשהי המשווה אותם בנקודות מסוימות.

כי הרי: האדם־עץ השדה.

עוד לפני מספר ימים, חייב היה האדם לברך בשם ומלכות כשראה את העץ המלבלב, שכעין כבר עבר חודש ניסן, אבל הלבלוב עדיין נשאר.

הנה הם עומדים ומסתכלים זה בזה: האדם והעץ.

האדם המרוגז, המתוח, שכל כולו פקעת של עצבים.

האדם ששכח את לבלובו מזה שנים רבות, שאינו מניב פירות, או שפירותיו רקובים. הוא עומד מול העץ המלבלב כעץ שנגדעו שרשיו והוא עומד על סף הקמילה.

והנה הוא עומד־האדם, מול העץ המלבלב ופניו נפולים, וידיו נופלות לו על ירכיו, ידים מיואשות, שאינן שואלות ואינן עונות לעצמן.

אבל העץ ממשיך ללבלב. והוא צוחק, כך נדמה לו לאדם, והוא צוחק לו בפנים — עץ השדה.

למה גם אתה אינך מלבלב שוב, כמו לפני שנה, עשרים שנה?

גם ענפי נגדעו לא פעם, גם עלי ירד הברד, גם אני צמאתי. ובכל זאת, אתה רואה? אני ממשיך ללבלב על אף הכל, ואתה באת אלי כדי לברך על הפלא הזה שבי.

ואילו אתה — — —

וכי אינך מצווה, כמוני, לא להפסיק במחזור את הלבלוב, לא לעמוד בידים כפותות, לא להתיאש אלא על אף הכל להמשיך, להמשיך, משום צו הבורא. כי הרי גם אני מלבלב לפי צו הבורא. אלפי שנים, מיום שנברא העץ הראשון, ומחודש ניסן הראשון של הבריאה, כאשר נצטוה אבי־זקני ללבלב; הוא מסר את הצו לבניו, והם־לצאצאיהם, וכך גם אני עושה, ללא קושיות, ללא יאוש, על אף הכל.

כאשר מגיע חודש ניסן, שולחים השרשים שלי את יחונות ואני מתחיל לחייך חיוך של לבלוב.

כך נשארו עומדים זה מול זה. האדם ועץ השדה.

זה מחייך, כמו אבי אבות אבותיו, וזה־גדוע עצבים, שחוח ואף גבט אחד, אף חיוך אחד.

האדם — — —

— ✶ —

— — וכאשר ציווה המלאך על העשב הראשון, גדל! הוא מיהר ויצא מן האדמה, לא הסתכל סביבו, לא בחן את טיב הרגב שנתקע בו, לא שאל על הגשם ועל השמש, הוא הרים את קומתו והיה לעשב.

ומאז ועד היום הוא גדל בציווי זה, ואלפי רגליים דורכות עליו, ומיליוני רסיסי ברד הולמים בו, ומאות אלפי בהמות וחיות השדה קוצצים אותו. והאנשים בכל הארצות ובכל השנים קוצצים אותו לשחת ומאכלים אותו לבעיר.

והוא ממשיך להיאבק על קיומו, והוא ממשיך להבקיע את האדמה ולצאת לקראת השמש, הגשם, הברד, הרגלים המבוססות בו ופי הבהמות הקוטפים אותו.

הנה הם עומדים זה מול זה.

האדם, הנלחם על קיומו, הנדוש על ידי התקופות, הנאכל על ידי אנשים כמוהו.

ועשב השדה.

והעשב הבודד, ההולך וגדל לעיני האדם מחייך לעומתו חיוך ירקרק, מלא רעננות, כברגע הראשון לפני אלפי שנים, כאשר בצבץ לראשונה מתוך האדמה, כאשר הרים ראשו וקבל את טיפת הגשם שבאה אחרי התפלה הראשונה.

והאדם שעומד על ידו ונהנה מן הירוק, כבר לא גדל מזה מאות בשנים, והוא נשאר תקוע בתוך אדמתו, קמל ראשו כפוף, הולך ומתיק ואינו מוצא כל טעם בכך שהוא תקוע בתוך אדמתו הטרשית.

ומלך על כל הארץ בכבודו ובעצמו אומר לו שנה שנה, רגע־רגע: גדל!

והוא נשאר שוחה, אינו מתרומם אף טפח אחד מן האדמה, אינו שומע בקול המצוה עליו, כפי שציוה לאבי אבות אבותיו: גדל, על תפסיק אף לרגע לגדול, עבוד על משמרתך תמיד, כי אם תפסיק לגדל רגע אחד, הלך ותגמד, תגמיד את עצמך, וברבות הימים תהפך לננס, שבקושי יראו אותך בארץ ואולי גם בשמים.

ואתה תתהלך על פני העולם הגדול וכולם ירמסו אותך, משום שלא יבחינו בך מפאת קטנותך, ואתה תדבר עם אנשים ולא ישמעו את קולך, מפאת קטנותך המופלגת, ואחרים לא יבינו אותך, מפאת מוחך שיקטן כמוחו של זבוב.

והוא עומד, האדם, מול העשב, המתרענן יום־יום, שנרמס לפני רגע, וכבר הרים את ראשו ומיד החיוך ירקרק לעבר הדורסים.

וכעבור יום או שנה נעלם הדורס והעשב נשאר זקוף־קומה, כשרק ראשו כפוף קימעא, לא משום פחד האדם אלא משום פחד הצו האומר לו: גדל! אולי בכל זאת: בן־אדם תלמד משהו מן העשב הזה?

הבלתי מיואש, הנרמס וזוקף שוב את קומתו, הנדגם ומתרענן שוב, הנקצר באכזריות למאכל ל־אחרים, וגדל שוב, ממש ברגע אחרי הקצירה, המ־קבל את היו הקצרים ברעננות ירוקה, השמח על כל קרן שמש, על כל חיוך של יום לילי כלא היה, שיש לו חיים משלו, בין מיליוני חבריו, והוא זו אותם חיים מלאים.

וזאת, רק משום מלה אחת: גדל!

הוא עומד מולו, האדם, מבויש, ביאוש ומחפש אחיזה ואינו מוצא.

אכן — חציר העם.

חציר יבש.

בצלאל לנדוי

בצפיה לבנין המקדש

ליום שחרור ירושלים

„אמר ר' יהושע בן לוי מיום שחרב ירושלים ובית המקדש אין שמחה לפני הקדוש ברוך הוא, עד שיבנה את ירושלים ויחזיר את ישראל לתוכה שנאמר וגלתי בירושלים וששתי ב־עמי", ועדיין עינינו מצפות לבנין ירושלים ולקיבוץ גלויות כאשר „לא ישמע עוד קול בכי וקול צעקה", ורק הקב"ה הוא העתיד „להפוך ט' באב לששון ולשמחה ולמועדים טובים, ד־לבנות ירושלים בעצמו, ולקבץ גלויות שנאמר בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס" (ילקוט שמעוני איכה תתקכ"ח).

„והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון" — תפלה זו נכללה בסדר תפילת העמידה שכל שומר אמונים מתפלל בוקר וערב וצהרים, ומאז גלינו מארצנו מפני חטאינו ונתרחקנו מעל אדמתנו, לא חדלנו מלשאת את עינינו לאותו יום בו יהא בית ה' נכון ונישא במקום המקדש מדורות, בהר הבית בירושלים.

תקוה זו „מהרה יבנה המקדש" הט־ביעה את חותמה על הלכות רבות ב־ישראל, „מנא לן דעבדינן זכר למקדש, מהרה יבנה המקדש, ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו" (סוכה מ"א ע"א) ומאז חרב מקדשנו גברה ציפייתם של אבו־תינו התקוה לאותו יום אשר בוא יבוא במהרה בימינו.

ישנו מדרש חז"ל במדרש תנחומא סוף פרשת פקודי שהקב"ה בכבודו ובעצמו יבנה את בית המקדש השלי־שי ועל כך אמר דוד כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידך ארנן (תהלים צ"ב ה') זה בנין ביהמ"ק שיבנה במהרה בימינו. אף בילקוט תהלים תתמ"ח מצינו: ה' לאורך ימים ברא־שונה שלמה בנה אותו וחרב. עזרא בנה אותו וחרב, אבל אתה „לאורך ימים", וכן אנו אומרים בתפילה נחם בט' באב ואשר נוסחה הובאה ב־ירושלמי „כי באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה".

הדברים הובאו ע"י רש"י שמקדש העתיד יבנה על ידי הקב"ה בכבודו ובעצמו, כדבריו (סוכה מ"א ע"א) „המקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל, הוא יגלה ויבוא משמים שנאמר מקדש ה' כוננו ידיך" (שמות ט"ו י"ז), וכן בפירושו למסכת ראש השנה ל' ע"א, בנין העתיד לבוא בידי שמים הוא. והוי גם דעה בעלי התוספות „בית המקדש דלעתיד, ש־הוא עשוי מאליו בידי שמים, כדכתיב מקדש ה' כוננו ידיך (שבועות ט"ו ע"ב ד"ה אין בית המקדש בלילה).

עם זאת לא חדלו שומרים אמונים לעסוק בהלכות בנין בית המקדש. כבר בימים ההם מיד לאחר החורבן עסקו חז"ל בהלכות אלו מתוך התקוה ואמונה „מהרה יבנה המקדש" ויהיה צורך לדעת את ההלכות למעשה ממש. ה־רמב"ם שהכליל בספרו „היד החזקה" הלכות בית הבחירה הלכות מעשה הקרבנות, כבר הדגיש ברעיון כל־שהוא, ובפירושו למשניות סוף מסכת מנחות הוא מייעץ להם ללומדי תורה „ראוי לאדם להתעסק בדברי הקרבנות ולשאת ולתת מהן, ולא יאמר הרי הן דברים שאין צריך להם בזמן הזה, כמו שאומרים רוב בני האדם". בהק־דמת פירושו למשניות סדר קדשים הוא מרחיב את הדיבור ביתר פירוט „ענין הקרבנות כבר אבד בעונותינו הרבים, ואין משגיחים בו אלא מעט מבני אדם, ואין זכרו מורגל אצל שום אדם, ואפילו נשא ונתן בו, לפי שאין שם מעשה לקיים". כבר בימים ההם הוא טוען „ואין שואל ואין דורש ואין מבקש על שום דבר מהן כל עיקר, עד שנשתוו בו החכם הגדול עם הסכל מן ההמון, ורוב התלמידים אינן יוד־עים מן הקרבנות, אפילו מה שבאברו בהם פסוקים רבים".

אין כאן מקום להזכיר את גדולי הראשונים והאחרונים שעסקו בהלכות אלו ונסתפק בציון שבות בגדולי הדו־רות האחרונים שעסקו בבעיה אלו החל מהגר"א מוילנא ועד רבי דוד שלמה אייבשיץ בעל „לבושי שרד" מנהלי החסידות, רבי אלכסנדר זיס־קינד מהורודנא בעל יסוד ושורש ה־עבודה וכן רבי משה איטנר כבני דורו של הגר"א הנמנה בנין „החסידים הנסתרים": מעשיו נתגלה בעילום רק לאחר פטירתו, ורישומו היחיד בשדה ספר הוא בציורים שהוסיף לתבנית בית המקדש (תורת הקודש).

אולם אין להסתפק בהדפסת ספרים המוקדשים להלכות אלו אלא שיש ללמוד אותן ולהתכונן לקראת בנין בית מקדש. אמנם עברו כבר למעלה מאלף ושמונה מאות שנה מאז חרב בית המקדש מפני חטאינו ועדיין ב־חורבנו הוא, אולם התקוה מפעמת בלבנו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, והיא המחייבת אותנו להת־כונן לקראת יום ה' הגדול והנורא.

אם בדורות הקודמים היה עיקר הלימוד בישיבות במסכתות אשר ב־סדרי נזיקין ונשים, הרי בדורות ה־אחרונים הכלילו ראשי הישיבות את מסכתות סדר קדשים בין המסכתות הישיבתיות. זכות בכורה בעידון שמ־רה לבעל „חפץ חיים" שראה בעיני רוחו את הגאולה הקרובה על כל ס־מניה, ועל כן המריץ את שומעי דבריו ולומדי ספריו ללמוד מסכתות סדר קדשים ולהתכונן לקראתה.

בתום לבו הטהור האמין כי הימים הם ימי עיקבתא דמשיחא, וכי בזמ־נים לא רחוקים יפקוד ה' את עמו וישב את שבותם לארצו, ובבואם לארץ הלא עליהם לקיים כל מצוות התלויות בארץ, ובכללם הלכות בנין בית הבחירה ועבודת הקרבנות. ועל הישיב חבורה של אברכים מופלגי תורה, ללמוד סדר קדשים ולהיות בקי בהלכותיהם.

ובעצם הימים ההם חלה התעוררות גם בגרמניה, באותה מדינה, ערש ה־השכלה, מצא הריפורמה, הלא הם פורצי הגדר שהחלו לפגוע בסדרי ה־תפילה, בנסיונם לעקור אמונתנו ב־ביאת המשיח (בהזכרת עבודת הקר־בנות, דווקא בארץ זו ראה ר' עזריאל הילדסהיימר במגמתו של ההורה ה־הכרח להבליט את האמונה השלמה בבנין בית הבחירה במהרה בימינו.

לפני כמאה שנים ואחת, בשנת תרל"ג, נוסד בברלין, בית המדרש האורתודוכסי לרבנים, ציון ראשי נבחר בתקומה של יהדות התורה באשכנז, ושלוש שנים לאחר מכן, בשנת תרל"ו, פרסם את מחקרו על מדות בית המקדש של הורדוס במסכת מדות, וכתבי יוסף בן מתתיהו שהופיע ב־גרמנית כנספח לדו"ח השנתי „יאהרעס־בעריכט" של ביהמ"ד לרבנים.

כעבור כיובל היה לסביבה זה שלא הוו בני לימוד הזה, [illegible] הגאונים הרב אברהם הלוי [illegible] לאורך ימים, הזכיר ביוב חיבה את יובל הנאה בעשרה, וציין בשניק כי בסמינר בעצמו לא התקיימו לימודי חול בכלל, אם כי רוב הגדול של התלמידים למדו גם באוניברסיטה, עפ"י רוב בלי התמכה מיוחדת רק בתוך ההנאה להשיג את התואר האקדמאי „דוקטור", שכן גם בקהלות החרדיות בגרמניה דרשו זאת יחד־קהלות שהרב היה מכר משבט הממ־שלה ונודע ממבני תואר אקדמאי.

עניין מיוחד בדבריו על פעמיו של בית המדרש לרבנים בתוך הצבור החרדי: „צריך להגיה בעיקר את השפעתו בהכרעה בהלכה. כמעט בכל יום שרבני הקהילות פנו בשאלה ה־נוגעת לביהמ"ד לרבנים, והמידי הגיש את השאלה בפני הגדול שבמורי־ים, בראשונה ר' עזריאל — המייסד, אחריו הרב דוד צבי הופמן בעל שו"ת מלמד להועיל והלמידי של הבחורים ש"ק, אחריו תקופה קצרה ר' אברהם אליהו הכהן קפלן תלמיד ישיבת סלו־בודקה והאחרון היה הרב ויינברג בעל שו"ת שרידי אש.

הזכרנו את הסמינר כדי להוסיף שאין לך מצבת זכרון ראויה יותר לסמינר שהיה ואיננו מאשר הספר שלפנינו. במלאות מאה שנה ליסודו תרגם נכדו הנקרא על שמו, הרב עזריאל הילדסהיימר שליט"א, מחקר זה והביאו לדפוס, בצירוף הערות עני־ניות, בעקבות הבירורים ההלכתיים מהר ההקירות הארכיאולוגיות מאז־רך, וכן השלמות חשובות ובכללם ביבליוגרפיה על הספרות בנושא זה שפורסמה במאת השנים האחרונות.

בעקבות החפירות הארכיאולוגיות בירושלים בסביבות הר הבית נזקקים רבים לכתבי יוסף בן מתתיהו הוא פלביוס, ויש הרואים אותו כדייקן, אולם עד לפני כמאתיים שנה העיר הגר"א על חשיבות ספריו באיגרת לבנו ר' אברהם שהוא משתוקק „להעתקת היוסיפון להרבים, שעל ידו נוכל לבוא אל מסרת כוונתם של רבותינו ז"ל בתלמוד ובמדרשים, ב־דברם במקומות רבים בעניני ארץ קדשנו ובית מקדשנו", ומסורת זו בקבלה היא, שכן היא מובאת במכ־תב של ר' אברהם שמחה מאמצ'יסלב בשם דודו רבי חיים מוולוזין.

אין ספק שהדבר גדול עשה נכדו של המחבר בזכותו את הרבים באור הגי־יונו של אותו צדיק, בשעתו היה ה־דבר הכרח שכן החוקרים ההיסטוריים שהיו קרובים יותר למקורות הלועזים התייחסו באמונה שלימה לכל תאוריה של יוספוס ובפרט בספריו לרומאים שבהם, כפי שהוא עצמו כותב, האריך בפרטי פרטים ואל דברי חז"ל התיי־חסו בספקנות, לכן היתה חשיבות גדולה כאשר הופיע מחקרו המדעי של הגאון ר' עזריאל הילדסהיימר על בנין הורדוס, ותוך השוואה בין דברי המשנה להוראתו של יוספוס הוכיח בבהירות מדעית עד כמה מדויקים דברי חז"ל ואילו החוקרים טעו בהבנת הדברים.

בעבודה כבין זו קשה להגיע לשלי־מות, לספר ביסוד הצעותיו של האד־ריכל דוד קוטל. שמתוך עיסוקו ב־אמנות ובאדריכלות היהודית הוא נמשך בבעיית הר הבית והוא עיבד את המדבר ע"פ הספרות הארכיאולוגית שנכתבה בנושא מאז חיבור המקור הגרמני של הספר אולם כבר העירו שלכתחלה לא היה מקום להרחבה יתירה לצד הארכיאולוגי שכן מחבר הספר כגדול בתורה וגאון מהלכה הכ־תבך על החקירה ללא התחשבות יתי־רה במימצאים הארכיאולוגיים.

אין מקום במסגרת זו להכנס בבעי־יות הלכה, אולם להוספת הביבליו־גרפיה יש להתפלא שהתעלמו מספרים העוסקים בהלכות אלו שנתחברו ב־שנים האחרונות, אם ספריו של הרב שאול שפר שהגיעו לתמונות העם, אם ספרו של הרי"מ טוקצינסקי „עיר הקודש והמקדש", ספרו של הרמב"ן שפירא „הר הבית", ספרו של הרי"מ ליפרט „המקדש וקדשיו".

באמת, חלה התעוררות בתורת ה־אחרונים בלימוד דיני קדשים, ובהוס־פתו של החפץ חיים בכולל מסכ־תות סדר קדשים בסדרי הלימוד של הישיבות. בישיבת חכמי לובלין, לבד־של, הגדילו לעשות, ולפי הוראת רבי מאיר שפירא מייסד הישיבה, הקימו באולם פיתוח תבנית בנין בית המקדש שנרחו כתבה ילמדי הי־שיבה לעשות כמתכונתו בביאת מקו־דש. לאחרונה הושלמה תבנית כזאת גם באחד מבתי האולפנא בעיר הק־ודש.

בשעת חזה היו בני הישיבות שות־פים בריקודים מוצרים „הוי עם מופת, על מוקדי אש יצא במחול — — — מתי, מתי, מתי, יבנה, יבנה המקדש", ויש בהדפסת הספר כדי להוכיח ש־הדבר נעשה אקטואלי ביותר, הה־אמונה כיסופה להעציר, מהרה יבנה המקדש" ועינינו יראו וישמחו, „או ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה".

הרחבת הפעילות וריאירגון - מהחלטות כנס סניפי אגודת־ישראל בדרום הארץ

— מאת **א. בר** —

כנס מרשים רב משתתפים של ס־ניפי אגודת ישראל בדרום הארץ נע־רך השבוע בסמינר „בית יעקב" ב־רחובות, כשבמרכזו — קבלת החלטות על הרחבת פעולות הסניפים, הגדלת תקציביהם וריאורגונם.

אורחי הכנס היו חברי מחלקת ה־קליטה של אגודת ישראל: הרבנים הה"ה אברהם הירש, פנחס הורביץ, זישא לוריא, יעקב מזרחי, שמואל־מרדכי מינץ, שמעון סירוקה, מרדכי פרינד ואברהם ויין. מטעם סניף אגודת ישראל ברחובות, הסניף ש־אירח את הכנס, השתתפו הרבנים ה־ה"ה: חיים ברילנט, ראש הארגון של צא"י, ישראל גריבנבוים, מנהל ס־מינר „בית יעקב" בעיר, טוביה ויין, סגן יו"ר המועצה הדתית, משה ס־לימן, מנהל ביה"ס תלמוד־תורה, ו־ברוך פולק, מנהל ארגוני של ביה"ס המקצועי של אגו"י במקום.

באולם הסמינר היתה אוירה מרו־ממת כאשר עשרות נציגי הסניפים התאספו לקראת פתיחת הדיון. ברא־שות משלחות הסניפים הופיעו הרב־נים הה"ה: משה בורנשטיין ומיכל ליבוביץ (אשדוד), משה טויטו (א־שקלון), משה קליין (באר שבע ודי־מונה), יחיא תניגא (גדרה), אברהם כהן (גן יבנה), שבתאי מוסאי וא־ברהם בבאי (כפר יבנה), י. צדיק (נחלת יהודה) אברהם קלירס (קומ־מיות) יהודית ש־טרית (קרית־מלאכי) וסעדיה ברזילי (ראשון לציון).

את הכנס פתח הרב יעקב מזרחי, אשר תיאר את ההתפתחות הרוחנית שנעשתה ברחובות בזכותה של אגו־דת ישראל, בעיר יש 3 בתי ספר חר־דיים משגשגים, גני ילדים, סמינר ע־יוני ומקצועי לבנות, בי"ס מקצועי לבנים, כשכל המוסדות הללו משוכ־נים בבנינים מפוארים המלאים ת־למידים ותלמידות. כן הזכיר את שי־כון אגודת ישראל בעיר, ה„כולל" עם עשרות האברכים, הישיבות ועוד, כל זה — אמר — נעשה בהשפעתם של אנשי אגודת ישראל במקום, הדבר מעורר את התקוה והצפיה, כי אכן כך ייעשה בכל מקום ישוב בארץ. שכן זוהי למעשה שליחותה המרכ־זית של אגודת ישראל.

בשם סניף רחובות בירך את הכנס הרב טוביה ויין, שאמר, כי אגודת־ישראל היא הכתובת לכל דבר שבקדושה וקדושה לדעת שור שליחותה.

ר' אברהם ויין, הגדיר את התפקידים המוטלים על מזכירי הסניפים, בהתאם לתכנית שנשלחה לכל סני־פי התנועה בארץ, מטעם מחלקת הא־רגון של אגודת ישראל. צריך להביא — אמר שסניף אגודת ישראל יהיה מוקד משיכה לאנשים ולפעילות כש־הכל נעשה מתוך רצון עצמי ומתוך דחף פנימי של הכרה בחשיבות ש־ליחותה של התנועה.

ר' יחיא תניגא אמר, שצריך להאיץ, כי לכל סניף יהיה משרד מרכזי: ל־הגדיל את התקציבים, ולהקים קרן גמ"ח מרכזית גדולה שתעמוד לרשות הסניפים הקטנים.

ר' משה בורנשטיין מסר על הפעי־לות באשדוד, ואמר כי בעיר ניכר רישומה של יהדות התורה. הוא קרא לאפשר לסניף — על ידי הגדלת ה־קציב — לקחת חלק יותר גדול בפע־ילות הענפה במקום.

ר' סעדיה ברזילי דיבר על הצורכים בחיזוק ה„תלמוד תורה" בראשון־לצי־ון ועל הצורך בהגברת הפעילות ב־מישור של המועצה הדתית, ובמיוחד בהשגחה על הכשרות.

ר' שבתאי מוסאי דיבר על ההישגים של אגודת ישראל ביבנה ודרש את הגברת הקשר בין המרכז לבין מז־כירי הסניפים.

ר' ש. מ. מינץ אמר, כי המטרה העיקרית של אגודת ישראל היא ה־רוחניות, כשיחד עם הגברת הפעולות הרוחניות נוצרים תמיד נקודות כ־ספיים בספים למימונן. הוא קרא ל־מזכירי הסניפים להפעיל את אישי הרוח הגדולים מעדות המזרח ואת ראשי הישיבות בכדי להגביר את ההשפעה של אגודת־ישראל והחינוך העצמאי בכל מקום.

ר' זכריה בסאל אמר שעל אגודת־ישראל צריך להתקיים הנאמר: "כל המקיים תורה מעוני סופו לקיימה מעושר", עושרה של אגודת ישראל זה הרכוש היקר ביותר שיש ושעליו יש לשמור: בני הישיבות והתלמידות הסמינרים החרדיים.

ר' יהודה שיטרית דרש את הגברת הפעילות ויזום תכניות רבות כדי ל־הפעיל ביותר שאת את הציבור.

הרב יעקב מזרחי אמר בדיון, כי הנציגות של אגודת־ישראל בכל ה־מוסדות צריכה לעמוד על המשמר כדי שהתביעה לא תקופח ועל מנת שלא יקופחו המוסדות המקורבים א־ליה. הוא הודה לר' ישראל גריבנבוים, מנהל הסמינר, ולר' חיים ברילנט, על שהעמידו את המקום לרשות הכנס ועל טירחתם בסידורים המכובדים.

ר' פנחס הורביץ אמר, שהכנס מ־ביא לידי עידוד רב לחברי ועדת ה־ארגון של אגו"י, כי הוא מראה ש־קיימת עירנות גדולה של מזכירי ה־סניפים ושל החברים. הוא קרא למז־כירים לעבוד על המשמר בעת הב־חירות המועצות הדתיות מחדש.

ר' זישא לוריא אמר, שיש לעמוד על משמר הנציגות של אגודת יש־ראל ב־3 מישורים עיקריים בנוגע ל־מועצות הדתיות: בחלוקה הנעשית על ידי הצירה, במינוי של הרב ובי־מינוי ע"י שר הדתות.

ר' אברהם בבאי אמר, שאמנם אמ־צעיה של אגודת ישראל הם מועטים, אולם פעילותם של הסניפים ושל ה־תנועה בכללותה צריכה להיות הרבה מעבר לאמצעים, לנוכח השליחות ה־חשובה של אגו"י.

ר' אברהם הירש נתן למשתתפים הנחיות בעניינים כספיים ותקציביים ו־כן מסר דו"ח שוטפים על הפעולות הכספיות. בסיום דבריו — נעל את הכנס.

בסיום הערב נערכה במקום סעודה חגיגית שבה השתתפו כל משתתפי הכנס.

יהודי גליציא בארה"ב מתגייסים לעזרת אחיהם בארץ הקודש

מאז ומעולם נשאו בני עם קדוש באשר הם שם את עיניהם אל הארץ אשר עיני ה' אלקיך בה, מראשית השנה ועד אחרית, ומכל הארצות אשר נפוצו שם הגישו את עזרתם לאחיהם אנשי מעשה, אשר עלו אליה לשבת בה על התורה ועל העבודה.

ישראל בני עם קדוש רחמנים בני רחמנים הם, וידם פתוחה לצרים ו־לקשיי יום אשר מטה ידם, מאז ומעולם לא חדל אביון מקרב הארץ, אולם חלק נכבד מתרומותיהם הק־דישו להחזקת ישוב ארה"ק, מתוך הכ־רה כי מאר"י יורד השפע לתפוצות הגולה בהיותה ובזכות התורה וה־מצוות הנעשים בארץ נזונים כל בני הגולה, כי שם צוה ה' את הברכה, על המחיה ועל הכלכלה.

עם ראשית הישוב החסידי בירוש־לים, לפני כמאה וחמשים שנה, נת־כונן כולל „חיבת ירושלים", צדקת רבי מאיר בעל הנס, שנועדה לתמיכת המתיישבים בארצות החיים: ירוש־לים, חברון, צפת וטבריה. אבות ה־חסידות, האדמו"רים אשר בפולניה ובגליציה, נטלו על עצמם את הדאגה לבני ארצם באר"י.

בכוננם את כולל „חיבת ירושלים" קראו לשומעי לקחם להגיש את מלוא העזרה לכולל, בהדגישם כי בכך יו־צרים הקשר הנפשי עם אר"י שכן „עבודת ה' שמה עבודה שלמה, עבו־דת תמה, וכל התפילות ישראל שם עולים במישור בשמים ממעל כי שם שער השמים".

לא כל אדם זוכה לקיים המצוה הגדולה הזאת ולהינתק מהעולם הזה ולעלות להיכל ה', על כן נתברה כאן שותפות יששכר וזבולון. ההולכים ב־עקבות יששכר יושבים בארץ הקודש, ספוגים באהלה ועוסקים בתורה בק־דושה ובטהרה, ואילו אחיהם בחו"ל נרשאים בעול הכלכלה, עוסקים ב־מסחר ובמלאכה ומחזיקים את אחיהם העוסקים בתורה בבחינת זבולון. אחי־נו בני ישראל היושבים בתפוצות ה־גולה התומכים באחיהם אשר באר"י מקיימים מצוות ישוב אר"י, כפי ער־כם, בהיותם הגורם שאחיהם יוכלו להתקיים בארץ ויש להם חלק במצוה הגדולה.

הרה"ק הגאון סופר בספרו „שפת אמת": „צריך להספיק מים ומזון הצריך לעניי אר"י, והמעט אמרנא ולא במתפיגא דבתיות חייב הוא זה ולא בהיות חסד, אחרי היות עניי אר"י נקראים בלשון מושאל „עניי עירך", שקודמים לעניי עיר אחרת, ואעפ"י שאין ראיה לדבר זכר לדבר מהעדפת תושבי אר"י לתושבי חו"ל — — — שהם מעמידים חזקת הישוב של אר"י, והם שומרים משמרות חורבותיה, והם הם הסובלים הצרות עבור שאר אחי־הם שבגולה".

מסירותם של המתיישבים באר"י המצליחים נפשם מנגד לבנין [illegible]

בגדלת ה' מחייבת את אחיהם בגולה „ומי לא יפתח סגור לבבו לפתוח ידו להם להקל מעליהם של סבלם, וכל מעשיהם בקדש במסלה עולה בית א־ל, עומדים בלילות ושומרים לבקר, ברנה ותפלה, ובתורת ה' יהגו יומם ולילה — — — אכן חלינו הם נושאים, לכלא הפשע ולהתם חטאת, ההלאה אשר מצאתם לכפרת עון על־נו עולה — — — כמה וכמה גדולי ישראל עלו וגם נולדו למן אז והלאה על אדמת הקודש, וישבו שם ברמה והרביצו תורה וחכמה, הן המה ה־עמודים והמכונות לבית ישראל אשר מימיהם אנו שותים ומפיהם אנו חיים, וספרי קודש שחברו באה"ק מהם תורה יוצאת לכל ישראל, ותקצר ה־יריעה מהכיל זכרון שמותם, אף כי לספר תוקף גדולתם ועוזו קדושתם, מעשה צדקתם והרבצת תורתם".

הצדקה לעניי אר"י היא מן הגדולה שבצדקות, בהיותה מן הראשונות ש־בשמונה מעלות שמנו רבותינו בגמי־לות צדקה והיא „הנותן אינו יודע למי נותנה והמקבל אינו יודע ממי מקבלה".

גדולי התורה והחסידות בגליציה בכל הדורות, לא חדלו מקריאותיהם לעזרת יושבי ארצות החיים, ושומעי לקחם נענו להם. קהילות גליציה ו־אוסטריה היו משענת בכל עת מצוא, בשעת שמחה כבשעת מצוקה תמיד הצלו על ראשם את ירושלים ותרמו תרומותיהם לקופת צדקת רבי מאיר בעל הנס.

גדולה זכותו של „כולל חיבת ירו־שלים" בביצור הישוב בארצות ה־חיים. תמיד היו חבוני המתמסר חלקם של יושבי ארץ ישראל ורק בזכותו של הכולל החזיקו מעמד. בזכותו ני־צלו אלפים מן הרעב שפקד את ה־ישוב היהודי בימי מלחמת העולם, ובזכותו החזיקו מעמד בימי מצוקה ותרדות, שהיו מנת חלקם של יושבי ארץ ישראל, מאז ועד עתה ועד בכלל.

עם השואה שירדה על קהילות יש־ראל, באירופה בעקבה מאתנו המש־ענת הנעלמה ההגאות ונסתם המקור העיקרי של ההכנסה, והלפי המשפ־חות בארץ"י שהיו נשענות על הכנסות אחינו בגאליציה, נשארו בארץ משען להם לפרנסתם. הנהלת הכולל הוסיפה למלא את התפקידה ושקדה בגיוס מקו־רות נוספים עד שהצליחו להתגבר על התקופה הקשה, ולא זו בלבד, אלא שהם קלטו את שרידי הרעב, פליטי השואה, שהחלו להתקבץ לארץ הקודש. הם מצאו מחסה ומקלט בזי־רועות שפתח לפניהם כולל „חבת ירושלים", ומאז ועד עתה נמנה הוי כולל בין מעוזי היסוד לביצור ה־תורה ולחיזוק חיי התורה והקדושה בארצות החיים.

תמורות הזמנים לא שינו משרתו ה־מרכזית של הכולל, לסייע לשומרי אמונים, יוצאי ערי ועיירות גליציה, המתגוררים בארבע ארצות החיים, ב־גיל, במאמציהם לקרוע מבלי הצי־לם הזה ולעסוק בתורה ובעבודת ה', שאלה המכוננים לכך ראויים לעידוד וכל עזרה אפשרית.

הנהלה הכולל רואה מחובתה לסי־יע בידם בכל כוחה, ובשנה האחרו־נה לבדה הושגו כמליון וחצי לירות למאות המשפחות הנצרכות את עיניהם לתמיכת הכולל.

מעלותו הרוחנית של הכולל לא היתה אפשרית לולי עזרתם הארוכה של אחינו בארה"ב. זה עשרות שנ־ים שמרים יוצאי גליציה בארה"ב, כהם המרוכזים סביב ארגונים יוצאי ערים שונות (לנדסמאנשאפטים), ליקון הכולל. בכל הזדמנות הם מעלים אר־תו על הכרתם, בעת שמחה ושמחה (משפט מוצאה ויד)

הדינר השנתי של אגודת ישראל בתל־אביב־יפו

מפגש הציבור התורתי — שרות חכמים נוחה הימנו

שיחה עם ח"כ הרב י. מ. אברמוביץ יוזם רעיון ה"דינר"

— מאת ש. אמיתי —

קבוע שצה לשיחה עם חבר־ת וסגן ראש עירית ת"א — הרב יהודה מאיר אברמוביץ, זה מן הדברים הקלים בימים. זה עתה חזר מסיור בארצות ופה ומביקור במרכזי הגולה דת־ישראל שם, וכבר שקוע רובו ככולו בקלחת ההכנות ל"דינר" השנתי תשל"ה — המפגש התורתי השישי של הציבור התורתי, שיתקיים ביום ראשון זה, ז' סיון בתל־אביב. ואם הצלחתי בכל זאת, לחטוף עמו שיחה, שעשינו זאת בין ישיבה ב־ני האגף לעבודה סוציאלית בעירית ת"א — מחלקה שהרב אברמוביץ עומד בראשה — לבין דיון בענינים שוטפים הנוגעים לעבודתו בכנסת; בתוך־תוכו של סדר־יום דחוס לעייפה. אלולא שהיית יודע כמה דחוס הוא סדר יומו — לא היית מבחין בכך, שכן הארת הפנים והנינוחות השרויה על הרב אברמוביץ, מהדירה בך הרגשה — כאילו הביתה עמך, ורק היא, נמצאת בסדר יומו.

— כיצד רעיון ה"דינר" בארץ, לאחר שלפני 7 שנים ... אורח הכבוד ב"דינר" השנתי של אגודת־ישראל בארצות־הברית, ולקראת הפעם השישית שבו מתקיים המאורע כאן, האמנם אפשר לומר כי הרעיון נחל הצלחה? האם הציבור האגודאי קיבל את הרעיון של ה"דינר", שמטעו של דבר אינו אלא מוצר של המדורת־הגולה האמריקנית?

"לפני שאענה לך עד כמה הדבר נקלט והצליח, עלי לקבוע: נכון, כי את צמח הרעיון של ה"דינר" למדינת אמריקה, אולם כאן הכנסנו בו תוכן יותר רחב ומקיף, עם רעיונות חדשים, הם־הם אשר הביאו להצלחתו הרבה.

"השינוי הראשון שהכנסנו בישראל היא, להפיך מפגש שנתי זה למעין סעודת־מצוה לכבודה של תורה. משתדלים לקיים את המפגש ביום אשר בו חל סיום מסכת מלימוד הדף־היומי, כשאחד מגדולי התורה, ראש ישיבה, אומר שיעור על "דף היומי" של אותו היום. בצורה זו הפך ה"דינר" לסעודת מצוה גדולה של מאות לומדי "הדף היומי", המתכנסים יחד לשיעור תורתי בציבור. הדבר מושך את רוב המשתתפים למאורע, ובעיקר — רבנים, תלמידי חכמים ואברכים מ"כוללים" הבאים לשמוע שיעור מפי גדול בתורה.

"כאן ברצוני להעיר, כי אמנם אנו קוראים לזה "דינר", שהוא שם מודרני, אולם אנו גם מפרשים מיד את המושג וקוראים לזה: "מפגש תורתי של הציבור התורתי", כך שהשם "דינר" נשאר לכבודה של אמריקה...

"חידוש נוסף הנהגנו בישראל: מתן ציונים ואותות הוקרה, שהינו רעיון מקורי נפה, המתחלק למספר נושאים: ציון ואות הוקרה לגדולי תורה, ראשי ישיבות, מעדות המזרח, על הקמת ישיבות קדושות לבני עדות המזרח, כדי להחזיר עטרת היהדות הספרדית ליושנה. רעיון זה נחל הצלחה כבירה בתקופה הנוכחית של קיבוץ גלויות לארצנו. עצם העובדה ש־6 גדולי תורה, ראשי היהדות הספרדית בארץ, ביניהם הרב הראשי לישראל, הרב עובדיה יוסף, וראשי הישיבות הגדולות ביותר של היהדות הספרדית בארץ, קבלו אותות הוקרה — קירבה מאד תנועה זו לאגודת־ישראל ונתנה להם חיזוק ועידוד רב. בהיווכחם שהציבור התורני בארץ מעריך את עבודתם הקדושה להחזיר עטרת היהדות הספרדית ליושנה.

"הכנסנו גם חידוש של אות הוקרה וציון לנדיב־לב, אשר קיבל עליו להקים ישיבה או מוסד חינוכי אחר. חידוש — המפתיד ומכבד את נדיבי העם; שבט ה"זבולונים" תמכי דאורייתא, העוזרים להקים ישיבות קדושות, היכלי תורה, בכדי להגדיל תורה ולהאדירה. אין ספק שהדבר מכניס מעין "קנאת סופרים" וידוע לנו שבחוגי הישיבות ומוסדות התורה בארץ מעריכים מאד מתן ציון ואות הוקרה זה.

"גם מתן הציון ואות ההוקרה לאיש חינוך, שמסר נפשו כל ימיו למען החינוך התורתי של בנים ובנות בישראל, יש לו הד עצום וגורם חיזוק רב ועידוד לציבור זה המקים עולה של תורה".

— יורשה לשאול כאן, בתוך הדברים: כיצד אתה מוצא את הציבור הזה של אלו הראויים לציונים ולאותות הוקרה? הרי הרבה מהם כבר ישישים והציבור כמעט ושכח אותם, ואילו אחרים — צנועים, אשר הצליחו להצטנע במשך כל השנים ולהסתיר את פעולותיהם.

"שנה ועדה מצומצמת באגודת־ישראל בתל־אביב, בראשותי, העוקבת במשך כל השנה אחרי ציבור זה, בכדי לתת את הכבוד הראוי למי שבאמת ראוי לו. בין אלה הנמצאים, יש רבים שהציבור כבר כמעט ושכח אותם, ובעבודתה זו הריהו משמשים כאן כ"מגלי נשכחות". ניתנת האמת להיאמר, שזוהי עבודה אחראית ביותר. קשה להשפיע על האישים שירצו לקבל את הציון ואות הוקרה, שהרי רובם ככולם עשו מלאכתם לשם־שמים ולא על מנת לקבל פרס. אולם לצרות שבדרך כלל הם מסרבים, הרי שלאחר שנוכחו לדעת, כי הדבר גורם להרבה כבוד תורה, לחיזוק התורה, להרבות בישיבות ומוסדות תורה — הם "נכנעים" ומסכימים.

"אני רוצה לציין, כי הסיפוק הגדול ביותר שיש לי מיוזמתי זו — ואני מודה על כך בכל פעם להקב"ה מקרב ליבי ונפשי — היא העובדה שרוח חכמים נוחה מרעיון זה של המפגש התורתי. גדולי האדמורי"ם, צדיקי הדור, גדולי התורה, רבנים וראשי ישיבות, תומכים באורח ישיר ובעקיפין במפגש תורתי זה. כמעט כל אחד ואחד מאלו שאנו מציעים להם את הציון ואות ההוקרה, מודיע לנו שלא יסכים לפני שיתייעץ באדמו"ר שלו, ברבו, או בראש הישיבה שאליו הוא מקורב. וב"ה, לאחר שהם שואלים, הם מקבלים הסכמה מלאה, בתוספת ברכת הצלחה".

— ברצוני לחזור לשאלתי הראשונה: כיצד הצליח ה"דינר" ואיך נקלט בציבור האגודאי?

"עצם הדבר שבכל שנה מתווספים כמאה משתתפים חדשים למאורע — זוהי הצלחה גדולה. ואם נוסיף לכך את העובדה שההשתתפות כרוכה בתשלום ניכר של מס חבר כבוד של אגודת־ישראל, שגם אברכי כוללים שתורתם אומנותם משלמים זאת בלב שלם ובנפש חפצה — הרי שהדבר מעיד כי ההצלחה היא עצומה. השנה יש כמאה וחמישים משתתפים חדשים — וזה מוכיח כי הרעיון נתקבל יפה אצל הציבור האגודאי. אולם, כפי שאמרתי קודם, אני זוקף זאת בעיקר לזכות זאת שהמפגש זכה לתמיכת גדולי התורה והיראה, ושהרעיון — רוח חכמים נוחה הימנו".

— מדי שנה, יש בכל "דינר" חידוש המיוחד למאורע היחידי בפני עצמו. בתשל"ה, ביובל ה־60 של אגודת־ישראל, הופעתם את־הוקרה על־שם נשיאה הנערץ של אגודת־ישראל, הרב רבי יצחק מאיר לוין זצ"ל, אשר נפטר באותה שנה, ואת אות ההוקרה קיבל אז זקן התנועה, שנפטר אף הוא בינתיים, הרב ב. ז. יעקבזון זצ"ל. ב"דינר" בתשל"ג הופעתם את הוקרה לשומרי שביעית כהלכתה וכמצוותה, לרגל שנת השמיטה שחלה אז, ואת אות ההוקרה קיבל המושב החרדי "קוממיות". האם תואיל לומר, מה החידוש השנה?

"כידוע לך, בעוד כחודש וחצי תחגוג יהדות התורה בעולם כולו את חגיגת סיום הש"ס העולמי של לימוד "הדף היומי" במחזור השביעי — מחזור השבת. ט"ו בתמוז, יהפוך, איפוא, לחגה של תורה בעולם. שנה זו היא שנת יובל החמישים מאז נתקנה תקנה גדולה וקדושה זו של לימוד ה"דף היומי", עפ"י הצעת מורנו ורבי הרב מלובלין זצ"ל, בכנסיה הגדולה של אגודת־ישראל.

"לדעתי יש לנצל שנה זו של יובל החמישים לשם ניהול תעמולה רחבה ורבת־היקף, בכדי שרבבות יהודים נוספים יצטרפו למעגל לומדי "הדף היומי" של תורה שבעל־פה. יש לדאוג לכך שכל רבני ישראל, בערים ובבתי־כנסת בעולם כולו, ינהיגו לימוד ושיעור של "הדף היומי" בצוותא, ושילמדו את הדף עם הציבור כולו. יש לרתום לעבודה קדושה זו, תלמידי חכמים, ראשי ישיבות, אברכי "כוללים" ואחרים — שיתנדבו ללמד את "הדף היומי" בציבור בכל ערב לפני כל באי בתי הכנסת.

"למטרה זו ביקרתי זה עתה בארצות אירופה, על מנת לעורר את הציבור לחגוג את היובל, לארגן סיומים מובטחים ע"י אגודת ישראל בארצות אלה, ולקרב את שומרי התורה והמצוות ללימוד "הדף היומי".

"החידוש של המפגש התורתי השנה, כאן בישראל, יהיה, איפוא, שהוא ייוחד כולו למטרה קדושה זו. המפגש התורתי השנה ישמש כהכנה למצוה; כהכנה לקראת חגיגת התורה המרכזית שתתקיים אי"ה בתל־אביב באולם "היכל התרבות", בהשתתפות אלפי־אלפי שומרי תורה ומצוות, ובראשות גדולי התורה ומאדירי האומה, אדמורי"ם וצדיקי הדור, רבנים וראשי ישיבות והציבור הנאמן של תנועת אגודת־ישראל, התנועה שהעשירה את עם ישראל במרגלית הטובה, באוצר הגנוז שערכו לא יסולא בפז, שמו: "הדף היומי".

כל באי ה"דינר" השתא, יידרשו ויתנדבו להיות שליחי מצוה ולקבל עליהם לעזור להפצת רעיון לימוד "הדף היומי" בכל ערי ישראל. להביא את אור התורה ואת קרני הפז של "הדף היומי" לכל פינות ארצנו הקדושה. ומכיון שאני מאמין בלב שלם, שכן נצליח בכך — יהא זה שכרו המפגש התורתי תשל"ה".

ההסתעבות והפתון

(המשך מעמוד ד')

לא יכלה לעמוד במיגננה מול גלי השחיתות ותאוות הבצע. מיתקפת "האמריקניזציה" כבשה הגיאה תמימים וישרים, כי לא עמד מאחוריהם מגדל התורה האיתן הזה. הקונספציה המוסרית של החילונים למיניהם, כי בעידן המדיני ובגאות הכלכלית, לא נתאב ולא נתגבר במלחמה יצרים ועמדות, התנפצה מול סלע המציאות.

ד

האומה הישראלית, שונה מכל אומה ובדלה מכל עם. ביום הולדתנו ומיום ההוותנו לחטיבה אחת, לעם ולשון, התנה בורא עולם: אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, לאמר: כשקלם של ישראל, אם עולים — עולים עד לכוכבים ואם יורדים — יורדים עד לעפר. אם מקבלים את התורה "תהיו במעלתכם להיות עולים עד לכוכבים, ואם לאו שם תהא קבורתכם, כלומר, תרד עד לעפר". (דליות יחזקאל להגר"י סרנא זצ"ל).

לעמי העולם יש מסגרות אחרות, לאומה זרות יש מעצורים שונים. התהוותם וחוסנם, התפתחותם וביטולם, זכותם וחובותם בלעדי להם. להם די בשבע מצוות ואנו זקוקים לתרי"ג מצוות. הם עצים חזקים ונאבדים ... ואנו חלושים וקיימים. הם דומים לאילן חזק מצד אחד, אולם נשבר ונעקר עם בואם של רוחות עזות, ואנו דומים לאזוב המתכופף מול כל רוח, אולם נשאר וקיים, איתנותם בכחם הפיזי, ויסוד אותם "על חרבך תחיה"; לא־כן ישראל, חוסנם בלימוד תורה ועוזם בקיום מצוות, נצחיותם בדבקות בעבר וסוד קיומם ברזי תורה. משפטם במשפטי התורה ודבקתם על מבועי התלמוד, ארוחותיהם בנטילת אבות והליכותיהם בנתיבות חז"ל.

אלקי עולם אמר ליהושע: "קם קדש את העם ואמרת, התקדשו למחר, כי כה אמר ה' אלקי ישראל: חרם בקרבך ישראל, לא תוכל לקום לפני איבך עד הסירכם החרם מקרבכם". כבר בראשית בואנו לנחלת אבות הזהיר על דגליה של האומה: "קדש את העם". ידענו, כי התנאי לכיבושה של הארץ ולנצחון על אויב: "הסירכם החרם מקרבכם".

הרב [illegible] אבזוי

ברכה לראש משביר

בהוקרה ובהערצה וביקרא דאורייתא אנו מגישים בזה ברכות מאליפות

למעכ"ת מורנו ורבנו מקים עולה של תורה, ראש ישיבתנו הק' ומייסדה

הרב הגאון רבי אליהו שרים שליט"א

לרגל קבלת אות הוקרה

ע"י המפגש החגיגי השנתי של אגודת ישראל

בעד החזרת עטרת היהדות הספרדית ליושנה

הוד והדר תשוה עליו ישיתו לראשו עטרת פז

יצליח ה' דרכו להרבות חילים ולהגביר פעלים לאורייתא ולתעודה

כשאיפתו הטהורה להגדיל תורה ולהאדירה.

הנהלת ישיבת "תורה והוראה" — רבני הישיבה

וצוות העובדים

תל־אביב

מי הם הבוגדים

(המשך מעמוד ג')

סים ממני וממך את הגרעונות.

כיצד? "אגד" נותן לכל חבר ספרוה, הוא מקבל עתונים חינם לביתו — זה מסתכם במאות אלפי לירות כל שנה, מי משלם הוצאה זו? אתה ואני, יקירי; כיון שאת כל הגרעונות משלמת הממשלה, כלומר: אנחנו.

האם אין זו סחיטה אכזרית, כאשר חברה שכתנו ידידה את המונופולין על התחבורה, מנצלת את מעמדה הבלעדי כדי לעשות רווחים, להגדיל את הונה ואת ערך המניה שלה, ואני ואתה משלמים את הגרעונות שהצטברו עקב "מדיניות" זו של סחטה.

האם חושבים אתם כי בנמלים שם בשום שמר פרץ וחבריו חזרו בתשובה? לא! הם מקבלים משכורת שמנהל כללי במשרד ממשלתי אינו חולם עליה, מסתירים זאת ממני וממך, יקירי, לא מדברים על כך, האם קראת בעתונות מכתבו של קבלן פרטי בק.צ.א.א. על "עבודתם" של עובדי הצבור הזה? האם קראת שהם יושבים ימים שלמים ומשחקים בקלפים? ומקבלים משכורת יפה מאד, האם קראתם את המכתב המודעה הזה? לא באה עליו תשובה, אבל הקבלן יפטר, כיון שהעובדים בק.צ.א.א. כהסתם, ואיימו ויקבלו כשם שבתקים, שאיהם המקבלים מן המדינה ומן החברות הממשלתיות.

למה, לבחור, מותר לסחוט, לאיים, מפקים אתו, ואסור לעשות זאת ב... צמר?

האם [illegible]

או עובדי סייסי ופקידי אל־על אינם מקבלים "טיפים"?

כמובן, ה"טיפים" שהם מקבלים אינם דומים כלל, לא בכמות ולא באיכות אל הטיפים המקובלים, אבל גם הם מקבלים אותם מחוץ למשכורתם, "מן הצד", ביד השניה מזו המשלמת את המשכורת.

משום כך איני יודע על מה רבתה הארץ, כאשר מצאו במשרד הבטחון שמישהו לקח כספים כדי למסור הזמנה גדולה לבית חרושת פלוני, וכי למה אסור לעשות זאת ומותר לקבל ארבעה אלפים לירות לשבת? אני מוכרח לנסוע ב"אגד", אני מוכרח להביא הסחורה דרך נמל אשדוד, אני מוכרח להוציא את הסחורה דרך המכס, ובמכס יושבים יהודים למנוי ד... המקבלים משכורות נמוכה מאד, ואותם עובדי מכס הרואים את חבריהם מאותו מכל מרויחים פי שלש מהם, הם שואלים את עצמם — למה? שנינו עובדים, למה הוא מרויח פי מאה או פי עשר ואני איני מסוגל להביא פרנסה הביתה?

משום שהם יודעים לסחוט, לאיים, לאיים בשביתת הנמל, בסגירתו, בהפסקים של מיליונים יום־יום?

אז גם לי יש הדרך כיצד להרויח, המדינה לא תפסיד מיליונים, רק איש אחד או עשרה אנשים ישלמו לי כמה מאות לירות יום־יום, בדי שאעצים עין מן הסחורה המובאת.

האם אין זה מין "טיפ", מאותם הטיפים המקבלים "עובדי" מס הכנסה הנקרא בשם "דמי בושה", האם אין זה אותו הטיפ המקבלים אלפי עובדים [illegible]

ה"טיפ" שאלפי עובדים מקבלים והנקרא בשם "ספרות מקצועית", ואין זה לא ספרות ולא מקצועית, בודאי שלא מקצועית, אלא סתם "טיפ" של כמה מאות לירות בשנה.

למה "טיפ" זה מותר, בשעה שמטורות בלבנה יודעות שזהו "טיפ", ולמה טיפ אחר אסור ויושבים על כך בבית הסוהר.

מבקר המדינה בדבריו הקשים לא עמד על סחיטה זו, הוא רק סגן שמי שמקבל שוחד או שלמונים וקדומה, הוא בוגד.

בודאי שהוא בוגד, אבל הוא בוגד קטנטן מאד, לעומת בוגדים עקריים, לעומת צבור צעקני, כאורגן היטיב, החולש אפילו על המדינה, צבור הסוחט את כל הצבור הנשאר, המוצץ את תקציב המדינה בצורה אכזרית שלא היתה לדוגמא ושאין דוגמתה בכל העולם. צבור שמזה שנים רבות צועק: הב־הב ללא הפסקה, ומקבל שלמונים אגדתיים כדי שלא ישבות ולא ישבית את המדינה, צבור הלועג לבתי המשפט, הלועג לחלק השני של הצבור שהוא חייב לשרת אותו הדואג רק לכספו, לכספו יותר מכל האפשר, משום הכסף הזה הם מאיימים על המדינה כולה, על קיומה, על בישוביה הכלכלי.

וכל זה אשרה התאחדות, והממשלה נגררת אחריה באין אונים סוציאליסטי מובהק.

הלוייתנים פותחים את לועיהם ובולעים את הדגים הקטנים, ואלה מן הדגים הקטנים שלא הספיקו להיות ביס לבלוע אותם, יושבים בבית־הסוהר.

א. זוויט

בית הכנסת "אהבה ואחוה"
רחוב [illegible] אברהם 12 — תל אביב

שפע ברכות
לכבוד הרב הגאון, איש חי ורב פעלים,
הרב **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת תורה והוראה תל אביב
בקבלו אות הוקרה
על הקמת ישיבות לבני עדות המזרח
להחזרת העטרה ליושנה
תקדמנו ברכות טובים
הגבאים והמתפללים

ברכות נאמנות
למכובדנו האי גברא יקירא, מקימו וראשו של
המרכז החינוכי "תורה והוראה" בתל אביב המעטירה
הרב הגאון ר' **אליהו שרים** שליט"א
בהתכבדו ע"י מפגש היהדות־התורתית
באות הוקרה על פעליו הברוכים
יזכהו ה' וזוכה עוד רבות בשנים לעשות חיל
להרבצת התורה וחיזוק היהדות לשם ולתפארת.
ישיבה וכולל אברכים ביפו
ההנהלה — ראש הכולל והאברכים

ישיבת ערב "אור המזרח"
שע"י ישיבת "תורה והוראה" — תל אביב
צנא דברכתא
לכ"ת מורנו ורבנו הרב הגאון, מייסד ומקים
המרכז החינוכי ליהדות הספרדית בתל אביב רבתי
הרב **אליהו שרים** שליט"א
לרגל קבלתו אות הוקרה על
פעליו להרבצת התורה והקמת ישיבות
ע"י ה"דינר" השנתי של אגודת ישראל
יהא ה' עמו ויעל, ויראה ברכה והצלחה
בכל מעשה ידיו ובפעליו הברוכים לתורה ויהדות.
ההנהלה — האברכים

בית הכנסת הגדול והמרכזי "אהל מועד"
רחוב שד"ל 5 — תל אביב
עטרת פז כבוד ויקר
למעלת כבוד מכובדנו עוז הדגול מרבבה
מקים עולה של תורה ומרחיב אהלי הקדושה
הרב הגאון רבי **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת "תורה והוראה" בת"א
לרגל מתן ציון ואות הוקרה
ע"י ה"דינר" השנתי של אגודת ישראל
בעד פעליו הברוכים להקמת ישיבות קדושות
והחזרת עטרת היהדות הספרדית ליושנה
יזכהו השי"ת להמשיך בפעליו הפוריים לתפארת
היהדות להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך בריות גופא
ונהורא מעליא עד כי יבא שילה.
גבאי בית הכנסת
וצבור המתפללים

זר ברכות
למקימו של המרכז החינוכי "תורה והוראה"
בתל אביב, ועומד בראשה,
הרב הגאון רבי **אליהו שרים** שליט"א
בקבלו אות הוקרה ע"י ה"דינר" השנתי
של אגודת ישראל בעד פעליו הברוכים
כה לחי
בית תפלה "המזרח"
רח' המשביר 21, תל אביב

בית הכנסת "אב שלום"
רחוב בגרשוב 63 — תל אביב
ברכות מאליפות
יחולו על ראש הרב הגאון, רב פעלים מקבצאל,
רבי **אליהו שרים** שליט"א
מייסד וראש ישיבת "תורה והוראה" בת"א
בהתעטרו בנזר עטרה
ע"י המפגש השנתי של היהדות התורתית
על הקמת המרכז החינוכי בתל אביב רבתי
הרב אברהם יוסף, רב ביהכנ"ס — הגבאים והמתפללים

בית הכנסת "רינת ישרים"
רחוב הלבנון 15 — תל אביב
כוס של ברכה
למעכ"ת ידידנו הדגול והנערץ, איש המעש
ורב הפעלים להרבצת תורה והרמת קרנה וכבודה
הרב הגאון רבי **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת "תורה והוראה" בת"א
לרגל קבלתו אות הוקרה על מפעליו הברוכים
מאת המפגש החגיגי השנתי של היהדות התורתית
חזק ואמץ והיה איש מצליח
הנהלת ביהכנ"ס
חיים כהן, סגן יו"ר המועצה הדתית לת"א יפו
אהרן מורחי, יו"ר ועד ביהכנ"ס
מסעודה בן דוד, עמנואל שחמירוב
מאיר לוי, אברהם נקי

עטרת ברכות
למכובדנו האי גברא יקירא, איש המעוף והמעש,
מרביץ תורה לעדרים מייסד וראש ישיבת "תורה והוראה"
הרב הגאון ר' **אליהו שרים** שליט"א
בהתעטרו בציון הוקרה ע"י
המפגש החגיגי השנתי של היהדות התורתית
על פעליו להקמת ישיבות קדושות
עלה והצלח ועשה חיל עד ביאת ינון.
מתפללי ביהכנ"ס "שמחה הדר קודש"
והגבאי הראשי מר שלמה פפושדו
רחוב עמק יזרעאל תל אביב

לידידי הדגול, איש חי ורב פעלים,
הרב הגאון ר' **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת "תורה והוראה" בת"א
ברכה נאמנה
לרגל מתן אות הוקרה על פעליו הברוכים
הרב בן ציון הכהן רבין
חבר הרבנות הראשית לת"א—יפו
רבה של העדה הבוכרית בישראל

הישיבה ובימ"ד לאברכים
רבנו יוסף חיים
דרך לה"ד 79 — תל אביב
ברכות מאליפות
לכבוד הרה"ג **אליהו שרים** שליט"א
לרגל קבלתו אות הדינר השנתי שע"י אגו"י
על הקמת קרית ישיבת "תורה והוראה"
רבני הישיבה — הנהלת הישיבה

להרב הגאון
רבי **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת תורה והוראה תל אביב
זר ברכות
לרגל קבלתו אות הוקרה
על מעשיו הברוכים
מטעם המפגש החגיגי השנתי של אגודת ישראל
גטניך בע"מ
ביח"ר לביסקוויטים
בני ברק, רח' הירקון 15

לראש ישיבת תורה והוראה בת"א
הרב הגאון ר' **אליהו שרים** שליט"א
ברכה נאמנה לקבלתו אות הוקרה
על פעליו להרבצת התורה
מאת ה"דינר" השנתי של אגודת ישראל
דפוס מולכו
רח' החלוצים 40 ת"א טל. 823861

להרב הגאון רבי **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת "תורה והוראה" ת"א
ברכתנו מקרב לב
להענקת אות הוקרה
מאת ה"דינר" השנתי של אגודת ישראל
לפעליו התורתיים
י. אלקבץ
מהנדסים יועצים בע"מ
רח' זנגביל 10, תל אביב

לרב **אליהו שרים** שליט"א
ברכות מאליפות
לאיש צבור רב פעלים
ויקטור אבולפיה
ו. א. קבלני בנין בע"מ
שדרות סמאטס 14 תל אביב
טל. 453068

להרה"ג **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת תורה והוראה ת"א
שא ברכה נאמנה
בקבלך עיטור היהדות התורתית
על פעליך הציבוריים
יעקב רוז ושות' בע"מ
נסיעות תיירות בטוח ומימון
רח' הרצל 12 תל אביב
טלפונים: 6־56245 — 50323

לידידי הרב **אליהו שרים** שליט"א
ברכה מקרב לב
בקבלו אות הוקרה על פעליו התורתיים
אברהם רקנטי תל אביב

להרה"ג **אליהו שרים** שליט"א
ראש ישיבת תורה והוראה ת"א
ברכה נאמנה
לרגל מתן אות הוקרה על פעליו הברוכה
דפוס רובינשטיין
רח' העליה 48 א ת"א טל. 821412

הרב אברהם הכהן לוין

על הוראת התלמוד

בהוראת התלמוד לתלמידים ישנם כמה קשיים שמן הראוי להתעכב עליהם, על מנת לאתר אותם ולהתגבר על הבעיות, שלעיתים הן מכבידות וגורמות לתקלות בלתי רצויות המעכבות את התפתחות הלימוד בקצב הרצוי, ובמשעול האפשרי.

הקושי הראשון נעוץ בכך, שהלשון הארמית והמילים הארמיות אינן ברורות די צרכן לתלמידים, דבר שמפריע אותם מלהבין אל נכון את תוכן הסוגי"ה.

משום כך מתבקש המורה בראש ובראשונה לתרגם תחילה את המילים הארמיות לעברית, כדי שמבחינה מילולית לא יהי"ה מכשול ולא תגרם תקלה.

מילים ארמיות ותרגומן העברי השוטף צריך ..ות מנת חלקם של התלמידים יום יום ושעה שעה, כך, שבמרוצת הזמנים שוב לא תהי"ה הבעי"ה המילולית קושי מעיקרא דדינא.

בתחום זה קיימת אפשרות להביא לידי כך שכעבור זמן סביר, ימצאו תלמידי בתי ספר גם אלה של טעוני הטפוח, במעמד שווה ודומה לתלמידי החדרים ותלמודי התורה, שאין להם קשיים מיוחדים בהבנת המילים הארמיות, שכן הם שולטים בהם ובהבנתם שליטה מלאה ומשביעת רצון.

אך בזה בלבד לא סגי, שכן אופי הסוגי"ה התלמודית מורכבת ולעיתים מסודרת, כך, שגם אם התלמידים יודעים את המילים, עדיין אין בכך משום ערובה לידיעת התוכן ולהבנת הנושא בצורה יסודית ומעמיקה.

מכיוון שכך, יש להנהיג שנוי ותמורה גם במובן זה, דהיינו שכל הסוגי"ה בשלמותה על חלוקי הדעות והמשא־ומתן, הדינים והקושיות, הפירכות וההוכחות יהיו מנוסחים וכתובים בלשון עברית, בצורה ברורה ותמציתית, מושלמת ומהודרת עוד בטרם יבוא הילד לקרוא את דף הגמרא במקור כמות שהיא.

הבנה מוקדמת זו יש בה משום ערובה סבירה ומתקבלת על הדעת, שבשעה שיפתח המורה את דף הגמרא לא יעמוד הילד נבוך ותוהה כאילו נקלע בעולם אחר.

הכנת הנושא וקבלת חומר רקע מוקדם על סביבי הנוא, ולידיעת הנ.. ביסודו, כולל מילים ומושגים, מונחים וצרופי־מילים, יש בכוחם להכניס את הילד לעולמה של תורה ברגל ימין, שלא יעמד ולא יתיאש בטרם יטעם מטעמה המתוק והמרהד של סוגי"ה תלמודית במיטבה.

כמובן שקל מאוד לנסח את הרעיון באופן כללי ברוח הדברים האמורים, אבל א.. בכך עדיין כדי גיבוש שטתי ועיבוד מיתודי מאורגן ומסודר לשעורים וליחידות לימוד מושלמות.

לשם כך יש להשיב צוות של אנשי חינוך והוראה, לומדי תורה יודעי פרק בפדגוגי"ה ובמיתודיקה, צוות זה יצטרך לעבד תוכנית לימודים מקיפה רב שנתית ומפורטת.

תחילה יש צורך לבחור את הסוגיות המתאימות, הפרקים המתאימים לכל גיל ולכל סוג, לכל רובד ולכל גוון באוכלוסי"ה על כל שכבותי"ה ורבדי"ה השונים, מפני שאין מקום להשוות ביה"ס טעון טיפוח בקצוות הכרך ובפרבר, לביה"ס ותיק ומבוסס בעיבורה של עיר, אין מקום להשוות ואין שום דמיון בין ישוב עולים ועיירת פיתוח, לבנים הלומדים בבית ברמה מוגברת כאשר כל הרקע של הבית וההורים שונה תכלית שינוי.

משום כך צריך לצאת מתוך הנחת יסוד ראשונה וקובעת, שאין להרכיב תכנית לימודים אחידה לכל ילדי החינוך החרדי באשר הם שם. הנחה זו כבר הוכחה ככוזבת ומכשילה בתחומים רבים, ובמערכות הוראה רבות.

הסוגיות והנושאים שתלמידים מביה"ס ותיקים לומדים אינם מתאימים לתלמידים מטעוני־טיפוח. יש בהחלט מקום להפריד בין התכניות ולהפלות לטובה את ילדי השכבות הנחשלות בכך. שנקל עליהם במבחר סוגיות פחות מורכבות, ופחות קשות, מבחינת המאמץ האישי והאינטלקטואלי, שהרי הדבר פשוט לחלוטין שאין בכך כל צל של ספק, כי ילד שאין לו הכשרה מתאימה והוריו אינם מודעים במידה מספקת לנושא הנלמד, והם עצמם עשוקי חינוך, ולא למדו בשחר נעוריהם תלמוד ופוסקים, — יכבד עליו עד למאד לעמוד בנטל שווה עם עמיתו, שהורי ומלעיטים אותו מגיל רך בשפע של הבנה תורנית, והוא מצויד באביזרים למכביר, כדי לעמוד בלי קשיים מיוחדים בהבנת סוגי"ה תלמודית בעלת אופי עמק ומימדים שמחייבים כושר ריכוז ומתיחות שכלית גבוהה.

מכיוון שכך יש לבוא לקראת תלמידים מטעוני־טיפוח ולהגיש להם תחלה חומר קל יחסית ומעובד היטב לפי כוחם.

אין ספק כי כוח זה ילך ויגדל במהירות בצורה חיובית ומבטיחה, אם נדע לכלכל את צעדם הראשון ולעורר בלבם תקוות וכוח של צפיי"ה לקראת הבאות.

קרוב לשער שבמרוצת הזמן ילך ויסגר הפער בינם לילדי הישוב הותיק, עד שיהיו לאחודים ויחד יצעדו במשעול התורה, ויקלטו בישיבות קליטה חיובית ומועילה להם, ולבני עדתם באשר הם.

מכאן שהצעד הראשון צריך להתרכז בהרכב תוכניות לימוד מתאימות, אך בתוכנית לבד לא סגי, שהרי מן ההכרח לעבד את התכנית לשעורים שיהוו דוגמא ומופת למורים.

אם למשל החליטה הועדה הפדגוגית שמסכת ברכות או פרקים מסוימים ממנה מתאימים לילדים טעוני־טיפוח, הרי מן הראוי הוא לחלק את הדפים לסוגיות. ואת הסוגי"ה ליחידות לימוד, ואת יחידות הלימוד למספר שעורים, ואת השיעור לפתיחה ומבוא, שאלות ותשובות, צורת דיון ואופן הקניית החומר, תרגומי מילים והבנת קטע, סכומים וסדר השתלשלות המשא ומתן, הערקת הקטע המקורי מילוי הקטע בתרגום עברית ובלשון פשוטה, עבודה עצמית והכנת שעורים, כך שהשעור יהי"ה בגדר של נכסי צאן ברזל למורה ולתלמיד לאורך ימים.

לפי דגם זה יש גם להרכיב צוות מקביל להכנת תוכנית לימודים לתלמידים מן הישוב הותיק, מפני שגם שם אין הדבר פשוט כל עיקר, שהרי ישנם הבדלים למכביר בין תלמיד אחד לרעהו, ולא כל התלמידים עשויים מקשה אחת, יש מעטים שהם עלויים חדי תפיסה ומהירי הבנה, ולעומתם כל בר בי רב יודע אל נכון עד כמה בקצה השני יש חלשים ונחשלים, מעטי כשרון וכבדי תפיסה, ואין בשום פנים ואופן מן התבונה הצדק להגיש את הקטע של הסוגי"ה באותה מידה ובאותה צורה לכלל הנערים.

עיבוד החומר ועיסוהו, חלוקתו ליחידות קטנות, הקל על הבינונים ושבחבורה, עכ"פ אין להתעלם מן ה[illegible].

התלשים, ככלל לא תזיק אף למעולים בעי"ה המתודית הן במסגרת תלמידים בביה"ס טעוני טיפוח, והן במסגרת תלמידים בביה"ס ותיקים, ושניהם באחד ראויים שנקדיש להם את מיטב המחשבה הפדגוגית, ונעמיד לרשותם את צוותי הישיבה שיגשו מיד למלאכה שלפי עניות דעתי אינה סובלת דיחוי.

מידת הדחיפות מחמירה דוקא כעת, שכן למרבה המבוכה קמו מתחרים רבים מכל הצבעים לחינוך העצמאי, ולא כאן המקום לעמוד על תופעה זו ולפרטה באריכות יתירה, אבל בסך הכל יש להבין ולהסביר ולזכור שהצוות החינוכי העומד מאחורי החינוך העצמאי והחרדי, עשיר לאין שעור ולאין ערוך, מכל אותם ביה"ס קיקיוניים הקמים חליפות כמהין ופטריות אחר הגשם וחולפים על נקלה עם רוח מצי"ה.

הנסיון והיכולת הגלומים בחינוך העצמאי יש בכוחם להבטיח אריכות ימים ותוצאות נכבדות מעל ומעבר לכל המשוער, ואחד הדברים הדחוקים לביצור המחנה ולחיזוקו בתחום זה, הוא עיבוד שטתי ויצירת ספרות מתודית להוראת התלמוד, קודם כל עבור שכבות נחשלות וטעוני־טיפוח ובמקביל גם לותיקים.

צעד זה שהוא כמובן רק ראשון בסדרה, יתרום תרומה חשובה לעידודם של תלמידינו בכל הגזרות, ויחד עם זה יתן למורה בשדה, כלי חשוב ואמצעי עזר מאין כמוהו, לכלכל את יומו וסדר לימודו לכל אורך השנה, ולקידום בהבנת התלמוד ביתר שאת וביתר עוז.

התעכבנו כאן בפרט אחד, אך בשל חשיבותו העקרונית והמעשית כאחד הקדשנו לו מקום ראשון בסולם הפעילות הדוחקת, אך תמורה דומה ניתן להפעיל בתחומים אחרים, שעלי"ה יש להקדיש במועד אחר דיון נפרד ומקיף, על מנת להבהיר את הבעיות בהרחב ובהתאם לנושא הנידון.

מאמר זה דן רק בנושא הוראת התלמוד מפני שהוא עיקר מרכזי וראשי בכל תכניות הלימוד. וכן הוא מחייב אותנו לבינה יתירה בנושא.

מיותר כמובן להדגיש כאן את המטרות של הוראת התלמוד, מפני שהוא עבורינו דבר ברור עד למאוד, משום כך הסתפקנו רק בהערות מתודיות גרידא, שהרי על עצם הלימוד אנו צווים מפי הגבורה, וכל הפעילות הענפה בכל מערכות החינוך מיועדות להגדיל תורה ולהאדירה, ולקרב את הבנים למורשת הדורות ומסורת אבות. אנו מצווים מפי הגבורה, וכל הפעילות הדברים האמורים, יתרום אף הוא את חלקו לקידום התלמידים לאהלה של תורה.

מאת מרדכי אגוזי

ההסתאבות והפתרון

אחד העקרונות היסודיים עליה מרשתת האומה הישראלית הוא: "עם לבדד ישכון". חיזוקה של האומה וסוד נצחיותה תלוי ועומד בקיום הוראת „לבדד ישכון" כל עוד שאנו מתבדדים מעמים אחרים ובדלים מהם, קוממיותנו מתושלת ועצמאותנו ניכרת ובולטת.

כל אומה ולשון מנסה למצא שביל ודרך להכנס למשפחת העמים, להדמות לגדולים ולחזקים, ולבא בבריתם של עמים עם פוטנציאל של מדע וטכנולוגיה, השכלה ותרבות. משלחות, חוגים נוסעים למדינות העולם, ללמוד מדרכם ולקשור עמם קשרים תרבותיים. כלי הקמוניקציה מעשירים את דעתו של אדם עם תרבויות שונות עם נוהגי קשת רבים ומגוונים. הדברים נקלטים במישורים רבים, והמדינה מתברכת בחילוף תרבויות ובשינון לצעיריה דעות זרות ותרבויות חדישות.

לעומת כך, האומה הישראלית השומרת על יהדותה העוצרת מקוריותה, עושה אף ההיפך הגמור: כל דור מגביה את החומות בין המדינה למדינות זרות, ומעמיקה את התהום בין העם לעמים אחרים. בכל תקופה עומדים גדולי הדור, ומחדשים את הגדרות ומחזקים את הגזירות, מרחיבים את החומות ומגדילים את המבצרים, כדי להדגיש ביתר שאת את בדידותה של ישראל ואת התיק המבדיל ומפריש בין ישראל לעמים, בין אור לחושך...

תחום תחמו חכמים, גזירות עשו גאונים, תקנות תיקנו ידעצים, לבל נתערב בגויים ולבל נלמד ממעשים אשר נעשים במדינתם ובביתם, לא למדנו בבית ספרם, כי לא תורתם תורתנו, לא אכלנו מפיתם, כי שולחנם לא שולחננו. לא שתינו מיינם, כי לא שמחתם שמחתנו.

המציאות הוכיחה, כי משפחות אשר ערכו מערך הגנה מול דעות ומנהגי אומות זרות, נשארו איתנות על קרקע יהודי מוצק ומיוחד, ברם, אותם משפחות אשר איפשרו לרוחות זרות לחדור למעונם, התערבו בגויים ולמדו ממעשיהם ואיבדו במשך הדורות את יחודם היהודי ואת פרצופם הישראלי.

אבותינו במצרים היו שרויים במ"ט שערי טומאה, וכשם המצרים עובדי ע"ז, כך גם ישראל, אולם כאחר שישראל לא שינו את שמם ואת לשונם ולא אמרו להי"ר ולא נמצא ביניהם אחד מהן פרוץ בערוה, זכו ונגאלו ממצרים (ויקרא רבה). גם כאשר עם נמצא בירידה ובשלבי זעזועים רוחנית, יש לו סיכוי להצלה ולגאולה, אם ישמור ולוא בתחומים מסויימים, על יחוד יהודי: לשון יהודית, בגד ושמות מקוריים, הליכות נאות ומנהגים ישרים, אהבת הבריות וצניעות בחיי המשפחה. כדי לגאול עם השרוי במ"ט שערי התבוללות יש צורך בניסים ונפלאות, אולם לוא גם המעט המיוחד ממצרים, לא היה נשאר בהם, גם ניסים ונפלאות לא היו יכולים להוציאם מעבדות רוחנית ומטמיעה לאומית. כדי שיחול הנס יש צורך באסוך שמן... הדברים עתיקים, (עיין רמב"ן נח).

ב

בראשית התהוות המדיניות הציונית, נטוש המחלוקת, בין היהדות המאמינה לבין היהדות שאינה מאמינה, אם העם ה' ב להמשיך דרך אבות כ"עם לבדד ישכון" או "ככל הגויים בית ישראל". היהדות המאמינה הדגישה, כי את מירב האון והמרץ יש להשקיע בחינוך הנוער הדור, לערכים היהודיים מקוריים; ולעומת זאת גרסו יריבנו, כי יש לחנך את הדור לערכים אוניברסליים, כלל עולמיים. היהדות המקורית לה"ה ישראל סבא גרסה, כי לא בכח ולא בחיל יושע העם משבאת הגויים, ולעומת כך גרסו אחרים, כי הכוח החיל, התעצמות צה"ל והתחזקות זרועות הבטחון, יכשרו בין הכבשה לזאבים, בין העמים לעם ישראל. היהדות שומרת תורה ומצותיה, הורו לעצמם ולזולתם, כי חיזוקה הכוכרי של האומה תלוי בשמירת המסגרת ובדבקות במסורת העתיקה; לעומת כך גרסו אלו שנטשו תורת אבות ומסורת הדורות, כי בעידן של התפתחויות טכנולוגיות מרשימות, יש צורך בשינוי ערכין ובחילוף אידיאות, בתקופה בה כלי התקשורת קירבו רחוקים, והמדע ביקר מרוחקים, יש צורך להתקרב אל עמים אחרים, לבטל מחיצה ולדחות זרות והתבודדות.

לדעתם, דית המדינה אשר קמה בארץ ישראל, לעשות מסגרת איתנה ליהדות של האומה, ודי לנער אם ילמד עברית וכספר פרקי תנ"ך, כדי להשריש בלב: דור מרוהה של היהדות באהבת האדם ובעשית צדק ומשפט. בראשית היתה מחשבתם, כי ציון במספר אגדות חז"ל וצריכת חידון התנ"ך, יחדיר בלב הצעירים תודעה יהודית להכיר את עברו של העם ולהשלו מפני דעות זרות והידות מנהגות. הרצון לחופש תנועה ומחשבה הופך לדרור ממסגרות חינוכיות מוסריות, יצרו את אסכולות החינוך החילוני בניתוק חוליות השרשרת עם העבר המפואר של העם, ויצירת תרבות חדשות עם התקופה החדשה, עם הצבר הקרוב של "כופרים" ו"משוררים", שלא היה להם אלא ד' אמות של מחשבה להדמות לגויים ולהתקרבות של האומות.

ג

כאשר אנו קוראים ושומעים על מעילות וגניבות, על מעשי שחיתות וביצוע פשעים, אנו נרתעים וכואבים. הכל יודעים, כי סרטן השחיתות מסכן ביותר, והוא עלול חלילה להמיט שואה נוראה. כולם מודים, כי גם אם נקבל את הציוד המובחר ביותר מארה"ב, הרכבת האווירית תפעל במלא הצבצה ולא כ ציוד או רוחה, לא נוכל לעמוד באיתנות ובגבורה מול אויב ומתנכל, אם השחיתות תמשיך לכרסם בלב האומה.

מלחמת ויטנאם, הוכיחה לנו, כי ראשית גבורה — המוסר, ויסוד לבצרון — משפט וצדק. דרום ויטנאם נפלה בתקופה קצרה ביותר, גם כאשר עמדו לרשותם כלי נשק מתוחכמים ביותר, כי סרטן השחיתות אכל והרס כל חלקה טובה ויפה. הכלל ידוע וברור, כי לא הטנק הוא המנצח ולא המטוס הוא המכה, תלוי מי עומד מאחורי כלי הנשק ומי מפעיל אותו. חברה הבנויה על אידיאלים של צדק ויושר, ומחנכת את בניה לאהבת העם וארצו בכנות ובתמימות, מפעיל את משאביה לגיבוש העם ולאיחודו, הכה לשיגשוג ולדרור חן, לנצחון ולשלוה.

מבעד לקליפה של מרע מהפתה ושל התעצמות צה"ל, אנו מבחינים ברקבון הפשע ההולך ומתפשט, בצמרת התפתחות כור אטומי ובין כנפי "הכפיר", צצים ובולטים מעשי הסתאבות של "גדולים וחכמים", בצילה של הטכנולוגיה גדל דור הרדף בשיכרון חושים אחרי חיי שעה ותענוגיה רגעיים.

המציאות הוכיחה לנו, כי ההיבתקות ממסורת אבות, ניתוק אותנו ממוסר אבות, והדבקות באומות זרות הדביקה אותנו לדוכן הנלוזות של אומות אלו. ההתמודרות מצולה של תורה, שיחררה יצרים ומצצורים, ואיש הישר בעיניו יעשה. צישום של עמים גדולים הוסגם, סחרר ראשים רבים, הם נפלו קרבן לדרכם ולהליכותיהם, הנסיגה מתורת סיני הביסה את רצון האדם לבחור בדרך ישרים וטובים. הכניעה לרוח הזמן

(המשך בעמוד ה')

החינוך לשלימות, ערובה לקיומה של תורה

מאת חיים שלמה קליין

הצעה לאחד את כל מערכות החנוך בישראל למסגרת ממלכתית אחת, הוזכרה לאחרונה בעתון ישראלי. לפי הצעה זו, שהועלתה על ידי אחד מחברי הכנסת, צריך לאחד את החינוך הדתי ואת החינוך החילוני כולל החנוך החרדי המיוחד. הצעה זו נראית בעיני מסוכנת מאד ליש־רות היהדות ומאיימת על אותם הכחות אשר סייעו עד עכשיו לקיומה של תורה ויהדות.

קשה להאמין שתתכן הבנה ומכנה משותף לכל הזרמים החינוכיים זאת בשל הניגודים הגדולים ביניהם. גם אם ייעשה נסיון לגשר בין הניגודים, איזה מין חינוך יצמח מזה, לא קריר ולא חמים, תוכנו יהיה מרמי וחסר צבע שאיש לא ישבע ממנו נחת.

מתוך נסיוני הממושך בעבודה למען הישיבות בארצות הברית באמצעות „תורה ומסורה" ובארץ־ישראל באמצעות ה„חנוך העצמאי", נוכחתי לדעת עד כמה שמו ראשי הישיבות את הדגש על התנהגות ואורח חיים תורתי של אנשי ההוראה והמנהלים. אם אלה אינם תלמידי חכמים ויראי שמים, אינם ראויים ללמד תורה את ילדי ישראל, על פי הכלל של חז"ל, אם הרב דומה למלאך ה' צבקות תורה תקבלו מפיו וכו' כיון שאינם מסוגלים למלא את השליחות רבת האחריות להגנת המורשת הרוחנית ולמסור אותה מדור לדור. הסכם בשני נושאים אלה מאיים בתוצאות שליליות ועלול לגרום להתלבטויות ולספיקות במחשבותיהם הרכים של הילדים, שהם רגישים מאד לחולשות ולביטויים של חוסר רצינות אצל המבוגרים.

התחושה כזאת אצל ילדים מובילה לאכזבה ולחוסר הערכה, מפני שאם מוסדות חינוך, אף אם הם נושאים את השם „ישיבות" אינם מגלים זהירות מספקת בפה מינוי מורים, או שהם מנמיכים את תדמית של תורה ויראת שמים, מי צורה אחוז התלמידים הנושרים מן המחנה ופורקים עול תורה ויהדות.

אין ספק בדבר שאין כל השוואה בין אחוז התלמידים שנטשו מורשת אבות ממוסדות חינוך שמהם אין בחירה סלקטיבית של אנשי ההוראה לבין מוסדות המקפידים על אופיים התנהגותם האישית, על הראשונים מאיימת סכנה מתמדת להתרחק מן היהדות ואילו על האחרונים, תלמידי מוסדות החינוך החרדיים כמו של „תורה ומסורה" או החנוך העצמאי וישיבות קדושות, מחוסנים הרבה יותר מפני פגיעה. מספר הנושרים הוא זעום ביותר.

מאז שהיתה לי הזכות לפעול בעצה אחת עם גדולי ראשי הישיבות בדורנו, נוכחתי לדעת בבדיקת השקפותיהם ודרכיהם בכל אותן בעיות חינוכיות. זוהי דרך סלולה מימי קדם מנוסה ובדוקה היטב. הם עצמם עדות נאמנה שקיום התורה תלוי רק במדת היכולת לקיום רמה גבוהה של חנוך תורתי.

כאשר הצגתי פעם שאלה לפני אחד מראשי הישיבות, כתלמיד ההן לפני רבו וביקשתי, ילמדנו רבנו, מה הם העקרונות הטובים ביותר שעליהם יש לבסס ישיבה חדשה, על כך באה התשובה: „עיין בשלחן ערוך ושם תמצא את הכל" כל סטייה אפילו הקלה ביותר, עשויה לפורר את השרשרת המקשרת אותנו עם העבר. כל נטיה אחרת לגזול מן הילדים את חלקם במורשת הגדולה, אנו חייבים להעניק להם מן הטוב ביותר, רק כך הם נשארים שלנו, ואם לא, חלילה, אנו עלולים לאבד אותם.

אני מכוון דברי אל המנהלים והמורים בכל מקום, שאסור להם להתחשב עם דעתם של הורים האומרים „איני רוצה שבני יהיה רבי" או בנוסח אחר, אין אנו רוצים שבננו או בתנו יהיו אדוקים מדי", אסור להעביר את הרמה בגלל „פתי־כוח".

ברצוני לעורר תשומת לב צבורית גם לאספקט נוסף של בעיות החינוך, העובדה שרוב רובם של בוגרי הישיבות כיום אינם נמשכים לרבנות או עבודה חינוכית, הם מעדיפים עסקים או מקצועות חופשיים, גם אם רבים מהם פעילים בחיי החברה החרדית, לא נוכל להרשות לעצמנו מותרות אלו. להזהר על כתות אלה בעולם הרבנות והחינוך הישיבתי, אמנם טוב תורה עם דרך ארץ, אבל בתנאי שמדרך ארץ, זו המלאכה לא תפגע בצד התורה, בגלל ריבוי התלמידים הנוטשים אהלי־תורה.

לדעתי הצנועה, אלה הישיבות המטילות את כל כובד משקלן על לימוד התורה והשרשת השאיפה להצמד בעולמה של תורה, גם כאשר הם באים לבחור לעצמם קאריירה, הן ממלאות באמנות את שליחותן הקדושה. כאשר ראשי הישיבות עצמם הדורים בגדלות של תורה ויראת שמים, מסוגלים הם להשפיע על התלמידים ואלה אינם מחפשים קאריירה אחרת מחוץ לתחומי עולם של תורה, רבנות וחינוך.

אני מתפעל לראות כיצד מוסדות החינוך מתחילים עוד בגיל הרך להשריש בלב הילד רגש של אהבה לתורה ושמירת המצוות כדרך חיים. אינני רוצה להזכיר כאן שורה של מוסדות ובתי ספר שנכשלו בשטח זה, מפני שאינני מכיר את בעיותיהם ולבטיהם הפנימיים, אולם אני עוקב בנאמן אחרי ההתפתחות של בתי ספר וגני הילדים שנוסדו על ידי „תורה ומסורה" לפני 25 שנה באחת הערים הגדולות, עיר שהיתה תמיד רחוקה מהחינוך ישיבתי ומיהדות בכלל, אולם המנהל והמחנך היה תלמיד חכם וירא שמים תלמידו של הרה"ג ר' שרגא פייביל מנדלוביץ ז"ל כמה־בתא „תורה ודעת" בברוקלין, מוסד זה צמח וגדל בהיקפו הגדול עם אלפי תלמידים שלומדים בבתי ספר יסודיים, ישיבה מתיבתא, בית ספר גבוה וכולל. רבים בבנין המורים של מוסד זה הם תלמידיו לשעבר.

נסו נא לעשות השוואה עם בתי הספר שהמחנכים שלהם הלכו אחרי פשרות כדי להשביע רצונם של הורים קלי דעת וחסרי הבנה וראו את הבוגרים של הישיבות „החלשות" כאשר הם עוברים אל הקיצון.

דברים אלה חשובים, לא רק למחנכים, כי אם גם לבעלי יכולת התומכים בישיבות, אלה המוציאים ממון רב ליסוד ישיבות, חייבים לדאוג שהתוצאות הפירות של עבודתם יחזקו ויבצרו לנצח את היהדות האמיתית. כך הייתי תמיד נוהג מאז זכיתי להיות בין תומכי הזית מוסדות החנוך היהודי. מפני שאני מאמין באמונה שלמה שעתידו של עם ישראל כעם התורה, תלוי אך ורק בצורת ההתפתחות שלנו לרעיון הנעלה ביותר, ולשאיפה להקנה הגבוהה ביותר של חינוך על פי התורה.

במערכות החנוך

האתגר של דימונה קורא לחינוך העצמאי

— מאת משה יוסיפון —

דימונה, עיר צלים הדומית לבאר־שבע, כלולה בין עיירות הפיתוח. האוכלוסיה שלה דומה, בדרך כלל, לאוכלוסיה של יתר העיירות בנגב ובגליל. רובם עלו מארצות צפון אפריקה, מיעוטם מרומני"ה. עליהם נוספו עולים מבריקים, אלא שאף על פי כן, קשה לנו לשייך את דימונה לאיזורי מצוקה.

המבקר הארעי בעיר זו, מתרשם מקצב הפיתוח התעשייתי שיצר מקומות עבודה רבים, מן התנופה ומכושר ההנהגה המקומית, שאילולא היתה נקלעת למאבקים פנימיים מיותרים וחסרי טעם, היתה יכולה לתרום יותר לרווחתם של התושבים.

יש משהו מרענן למצוא בבית העיריה ראש עיר צעיר, כמעט עולה חדש, שאוזניו כרויות לרחשי הציבור לבעיותיו ודאגותיו. לבו פתוח וכושרו אינו כבול לדוקטרינות נוקשות של פוליטיקה מפלגתית. ארמון לרדו, ראש העיריה של דימונה, היה בשבילי הפתעה, איש רעיו לשעבר המיצג את „המערך" במועצה, לא משוחרר מכיגבלות שמטילה עליו האחריות הקואליציונית, אולם הוא מגלה פתיחות גם לגבי מישאלות ודריונות שהם רחוקים ממנו. קנה־המידה שלו היא טובת האזרח וטובת העיר.

לפני כמה ימים עקבתי אחרי שיחה שהתקיימה בלשכתו של לרדו בדימונה, בין ראש העיר, מנהל מחלקת החינוך אלי כהן ומהנדס העיריה מר קרצ'מר עולה חדש מרומני"ה לבין נציגים של החנוך העצמאי, המנכ"ל הרב אלכסנדר מילר והר' שרגא רוזנברג מנהל המחלקה לחנוך משלים במרכז החנוך העצמאי ומנהל ביה"ס המקומי מר משה קליין שבאו אל ראש העיריה מר ארמון לרדו לתבוע פרעון שטר, מיפוי ותכנון בנין חדש לבית הספר של החנוך העצמאי שנוסד רק לפני שנתיים.

לא היה צריך להאריך בדיבורים. בפתח השיחה כבר הרגשנו בגישה החיובית של ראש העיריה ושל מנהל מחלקת החנוך שגילו רוחב לב. יתרה מזו, כאשר הצביע מהנדס העיריה מר קרצ'מר על המקום שנועד למטרה זו בגבול ..ז השכונות החדשות, לא נתקבלה ההצעה על דעתו והוא מגיב בהחלטיות מפתיעה במקצת: למה לנו לזרוק אותם למקום מרוחק זה? הוא מציע שאלה, בוא נקבע אינה מגרש במרכז, קרוב יותר למגורי .. אוכלוסין של משפחות מסורתיות מרבות ילדים שמהן באים התלמידים לבית ספר זה של החנוך העצמאי. גם אלי כהן, מנהל מחלקת החנוך ורווחה חברתית, מצטרף לדעה זו, ומוסיף נימוקים הגיוניים משלו. כאשר מהנדס העיר מנסה להסביר שהשטחים כולם תפוסים למטרות אחרות, משיב ראש העיריה הנמרץ: אפשר לוותר .. משהו אחר.

הרוח הטובה שבה התחילה השיחה השרתה הרגשה טובה, היתה במקומות אחרים, הוא לעתים קרובות הפוך. לא פעם דוחקים את החנוך העצמאי לקצה העיר, למקום שבו אין לו סיכויים למשוך תלמידים. נציגי החנוך העצמאי מבקשים מלרדו את הפעולות הטכניות שנמשכות זה זמן רב מדי, ומר לרדו מבטיח שהמיפוי יאושר. מהנדס העיר מקבל את ההוראה.

ראש העיר ומנהל מחלקת החינוך מבקש.. מספרים על תוצאות ..שום. כאשר מתברר שאוכלוסיית התלמידים תוכפל בשנה הבאה, מעיר מר כהן: זה מתחיל להיות בית ספר רציני. הוא מוסיף: יש לכם כאן אוזן קשבת, אבל המפתח הוא מספר הילדים.

מנהלו של בית הספר מר משה קליין, מוכן שהשורש הוא שאלת הדיור. העובדה שבית ספר נמצא במבנה עלוב ודולף בימות הגשמים מרתיעה הורים. אם נגיע למבנה ..לשמו, נכפיל ונשלש את מספר התלמידים.

בשיחות רקע שנמשכה לאחר מכן, שומעים בקשב רב ראש העיריה ועוזריו, הרצאה קצרה על מגמות החנוך העצמאי ומטרותיו, על .. העזובה בעיירות הפיתוח, הגיאות בעבריינות נוער והריקנות, נשמעים הדברים בצליל חדש, ערב לאוזן המקשיבים, שיש להם נסיון רב בבעיות אלה. העובדה שהחנוך העצמאי בא לדימונה לטפח את השמירה על המסורת המפוארת של יהדות צפון־אפריקה, מדברת אל לבם של המנהיגים הצעירים של העיירה, אשר זוכרים מסורת זו מבית אבא, גם לאחר שהורחקו ממנה בארץ. אולי, בלבם פנימה נשמעים גם כמה נקיפות. יש לנו הרגשה שנפתח פתח להבנת התפקיד שנועד ..נוך העצמאי בדימונה, ותפקיד ששום בית ספר אחר אינו מצליח להתמודד עמו.

מנהל מחלקת החינוך שנענה מיד להזמנה לבקר בבית הספר, נראה מופתע במקצת משני דברים: ממצוקת הדיור בשני המבנים, שאחד מהם בסכיות, שימש קודם מועדון של „אחדות העבודה" והשני שנרכש בעזרת מחלקת הקליטה היה בית מגורים מוזנח. לא פחות מזה היה מופתע מתנור המחיות הסכורות, שהברת טניקון והתנהגותן מסבירים יותר מכל הסבר מילולי את השוני בין בית־ספר זה לבית־ספר ממ"ד. היה זה ערב ל"ג בעומר, ארבע המורות, שאחת מהן מתגוררת בירוחם עם לומד בצלה ב„כולל" השלוש באות מירושלים ומתגוררות בבאר־שבע, עסקו בעניני דיומא, רבי שמעון בר־יוחאי והתורה. סיפר לנו אלי כהן שבאותו יום יוצאים 35 אוטובוסים עם תרמבים למירון. שמו של רשב"י אינו זר ליוצאי צפון־אפריקה והשיר „בר־יוחאי נמשחת אשריך" שנתחבר על־ידי רבי שמעון לביא מפאס, מזכיר להם חוויות נעורים מבית הכנסת.

מסתבר, שאין זה מקרה לזכות ביום טוב. יש לו לבית הספר גם „שם־טוב" ולא יפלא שהדברים לא יגיעו לידיעתם של פרנסי העיירה. למרות הלחצים של עסקני מפד"ל, מעדיפים הורים רבים, בולטים ביניהם אנשי אינטליגנציה דתית, פקידי ממשלה ורופא לשלוח את הילדים לבית ספר זה. לא מתוך שיגרה הם עושים זאת, כי אם מתוך הערכה. לאחר נסיון עם הילד הראשון הביאו גם את הילד השני, ואילולא ההפרעות היה בית־הספר מתפתח במימדים גדולים יותר. שראשיתו בימי העליה הגרוזינית.

אלא שכל זה הוא תוצאה של מאמץ גדול, בראש וראשונה מצד המנהל הצעיר, בוגר ישיבת צרוני בירושלים שראה לעצמו אתגר גדול. הוא מציין בהוקרה את חלקו של איש המעשה הנמרץ הרב יוסף (יוסי) דויטש, המוכר לכל העוסקים בעניני חינוך, בשל מסירותו ללא ליאות למען הצלת ילדי ישראל. של חבר המורות שהן באו עם המון רצון טוב לתרום חלקן בחינוך הנוער בעיירה שכוחה זו. מר קליין מדבר בטעם מרירות על שמקום נידח זה אינו זוכה לביקורים של אישי ציבור חרדיים, ומציין לשבח את ביקוריו התכופים של הרב אלכסנדר מילר. הוא מציין את „המודיע" המשמש צינור יחיד לקשר עם העולם החיצוני, כי אין טלפון לבית־הספר, ומכיון שהוא מבקש להתמודד עם האתגר, הוא מצליח גם לעמוד בנסיונות הקשים. לאט לאט מתגברים על המכשולים, מתחילה להראות הצקה, מחלקת החינוך שתחילה העמידה מכשולים מגלה עתה רצון טוב.

ההצלחה מתחילה להאיר פנים למנהל בית הספר. סוף סוף היא רואה תוצאות מעודדות. הפסיכולוג המקומי מטעם העיריה, כך מטה לבדסמן, שביקר בבית הספר צוין שהוא מתפעל מן הרמה הגבוהה יחסית לתלמידים של בתי ספר אחרים בדימונה. זוהי תוצאה של תוספת שעות לימודי קודש. קום מועדון להוכנת שיעורי בית, חודש לימודים נוסף, ובשמחה הוא מספר שפגש בירוחם תלמידה של סמינר „בית־יעקב", שלא קשה להוות אותה בנוף ההברתי של דימונה, שהסכימה לקבל על עצמה את פעולות הבעידון בשבתות, כאשר היא חוזרת לבית הוריה בעירה.

כדי לשמור קשר עם הילדים שנרשמו לשנת הלימודים הבאה, ויפתח מכינה לשעות אחרי הצהרים, על־ידי כך ישיג גם מטרה נוספת: הילדים יתקדמו בלימודיהם עד שיהיו בשלים יותר לכתה א'. הבעיה המטרידה את המנהל כיום, היא, השגת מורה ללמד כיתה ד' של בנים בפתיחת השנה, והוא מקוה שימצא צעיר בירושלים שיראה בכך אתגר ורוחני לפתק שכרו בצדו.

אגב השיחה עם ראש העיריה, ניתנה הבטחה, שהעיריה תשתתף בהוצאות בית הספר על .. כפי שנוהג במקומות אחרים. ראש העיר רק הוסיף שהוא מקוה ש„מלחמות היהודים" תפסקנה בדימונה. הערכה היה ברור. לאחר מכן נטל יוזמה והזמין לשיחה את סגנו איש המפד"ל מר ישראל גבון שגם הוא הבטיח לתת ידו לעזרת בית הספר, כיון שלדעת הכל אין מקום לקנאת סופרים. מר ארמון לרדו, הוסיף ברוח טובה: לי לא איכפת כלל אם ילדים של החנוך הממלכתי יעברו לחנוך העצמאי, אם ההורים רוצים בחינוך זה.

יהודי גליציה בארה"ב

(המשך מעמוד ד')

זכרון, בימות החול והמועדים ובבך הם מביעים את הזדהותם המלאה עם אחיהם בארץ הקודש.

עוד לפני כמאה שנה הוקם המשרד בארה"ב ובכל התקופה הארוכה הזאת מילאו גבאי הכולל את תפקידם בנאמנות. לאחרונה הגבירו את פעולתם המבורכת והם עומדים לחוג את יובל המאה להוסדו, במעמד יובל מיוחד, בנשיאות הרה"צ ר' שלמה הלברשטאם שליט"א אדמו"ר מבאבוב, הרה"צ ר' ישראל שפירא שליט"א אדמו"ר מבלאזוב והרה"צ ר' יהודה הורביץ שליט"א אדמו"ר מסטרעשין.

יצוינו לשבח ראשי משרד הכולל הנשיא בפועל הרה"ח הנגיד ר' זאב חלוף דיגב גריי, סגנו הרה"ח הנגיד ר' שבתי שטרם נ"י, הגזבר הרה"ח ר' שלום ברוך. יו"ר המסיבה הרה"ח ר' בעריש שפירא נ"י וכן מנהל המשרד הרה"ח ר' טוביה הלברשטאם נ"י, הנושאים בעול הכולל במסירות נפלאה. חלקם מרובה בעידוד בני תורה היושבים על התורה ועל העבודה ותרומתם נאמנה לביצור חומות ירושלים.

לאחרונה נקטו יזמה עסקני הכולל בארה"ב והתגייסו להגשים ידם לביצוע תכניות ברחבות של קהילה הכולל בירושלים. לא רק בצורה הנזרמת, אלא להעברת הכולל לקיקים בשטח הסכן לבני תורה, שהיא אחת הבעיות המציקות ביותר על אלה הצמודים לבנות את ביתם על הר ציון וירושלים.

אין ספק שבני ארצנו יוצאי קהילות הקודש בגליציה — אשר הם שם, יעשו במיטב יכולתם להבטיח את שמות בני משפחותיהם היקרים להם על ידי הצבת יד ושם בשערי ירושלים להלהלה ולתפארה.

א. ב.

עתידו ועצמאותו של „החינוך העצמאי"

תלויים במדת תמיכתו של הצבור החרדי

בתרומתך תלויים עתידם של

עשרות אלפי שעות לימוד תורה.

עשרות אלפי ילדים וילדות

מתחנכים במאות בתי הספר.

עזור לנו ועזרת לעצמך ולעתיד האומה

מכון למורים — ירושלים של מרכז החנוך העצמאי

אברכים בני תורה!

אל תהססו! אם אתם מעוניינים להשאר במסגרת תורנית

הכשירו את עצמכם להיות מורים ומחנכים

השתלמות מקצועית מעולה — בתנאים נוחים

עבודה מכובדת — שמתן שכרה בצדה.

אתגר לכל בן תורה — ילדי ישראל מחכים לך.

ההרשמה: מכון למורים רחוב יחזקאל 32 ירושלים בימים א'—ה' בין השעות 7.30—8.30 בערב.

כלילת יופי

חליפות הריון

דוגמאות חדישות במבחר גדול

תל־אביב, רחוב דיזנגוף 109

טלפון: 221848

מרכז החנוך העצמאי בא"י

בית אולפנא להכשרת מורים

חזון יחזקאל

בני תורה לא להסס!

אנו מציעים לך

ללמוד תורה באוירה ישיבתית

בהדרכת רמי"ם גדולי תורה ויראה

על מנת ללמד ילדי ישראל ולחנכם לתורה ולמצוות.

והכשרה מקצועית בהדרכת מורים מומחים

תנאי פנימיה מצוינים באוירה כפרית רגועה.

מילגות — דחיית מגויס לתקופת הלימודים — אפשרות עבודה בתנאי שרות ספר.

משרה מכובדת במשכורת טובה.

פרטים והרשמה: מרכז החנוך העצמאי רח' דוד ילין 28 ירושלים

בית אולפנא למורים, חזון יחזקאל, מרכז אלומות